

T.C.

DİCLE ÜNİVERSİTESİ

EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ

EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI

EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI

YÜKSEK LİSANS TEZİ

**ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞ SİTELERİNİ
KULLANMA DURUMLARINA GÖRE SOSYAL BECERİ
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ**

HAZIRLAYAN

NESRİN HARK SÖYLEMEZ

DİYARBAKIR - 2013

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
EĞİTİM BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
EĞİTİM BİLİMLERİ EĞİTİMİ ANA BİLİM DALI
EĞİTİM PROGRAMLARI VE ÖĞRETİM BİLİM DALI
YÜKSEK LİSANS TEZİ

ÖĞRETMEN ADAYLARININ SOSYAL AĞ SİTELERİNİ
KULLANMA DURUMLARINA GÖRE SOSYAL BECERİ
DÜZEYLERİNİN İNCELENMESİ

HAZIRLAYAN
NESRİN HARK SÖYLEMEZ

TEZ DANIŞMANI
DOÇ.DR. BEHÇET ORAL

DİYARBAKIR- 2013

ÖZET

Bu çalışma öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeylerini incelemeyi amaçlamaktadır. Bu amaca uygun olarak araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Çalışmanın örneklemini 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 701 öğretmen adayı oluşturmuştur.

Çalışmada, sosyal ağ sitelerinin kullanımıyla ilgili veriler araştırmacı tarafından geliştirilen "Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi" ile elde edilmiş; sosyal beceri düzeyleri ise Riggio tarafından 1989 yılında geliştirilen ve Türkçeye uyarlaması 2004 yılında Galip Yüksel tarafından yapılan "Sosyal Beceri Envanteri" ile değerlendirilmiştir. Araştırmanın verileri, parametrik testlerin varsayımlarını yerine getirmediklerinden, verilerin analizinde Mann-Whitney U testi ve Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucunda anlamlı fark bulunduğu takdirde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi kullanılmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinin; sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına ve sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı fark gösterdiği gözlenmiştir. Ancak öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir.

Sosyal beceriyi oluşturan alt boyutlar ile ilgili ulaşılan önemli sonuçlar ise aşağıdaki gibi özetlenebilir:

- Öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan

içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

- Öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeyleri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol beceri düzeyleri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı bir farklılık bulunmaktadır.
- Öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.
- Öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık beceri düzeyleri; sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Elde edilen sonuçlara dayalı olarak öneriler sunulmuştur.

Anahtar sözcükler: İnternet, Web 2.0, Sosyal Ağ Siteleri, Sosyal Beceri, Sosyal Ağlar ve Sosyal Beceri, Öğretmen Adayları

ABSTRACT

This study is intended to investigate candidate teachers' social skill levels according to their use of social network sites. Survey method is used based on this aim. Sample of the study is composed of 701 teacher candidates studying at Dicle University, Ziya Gökalp Faculty of Education in Spring semester of 2012 – 2013 academic year.

The data on the usage of social networking sites is collected through the “Social Network Sites Usage Survey” developed by the researcher and the social skills levels were assessed through “Social Skills Inventory”, developed by Riggio in 1989 and translated into Turkish by Galip Yüksel in 2004. As the data of the research doesn't meet the hypothesis of the parametric tests, Mann – Whitney U test and Kruskal Wallis Variance Analysis have been used for data analysis. In case of detection of a significant difference as a result of Kruskal Wallis variance analysis, Mann Whitney U test, adjusted by Bonferroni, was used in order to determine the groups between which difference is significant.

According to the results of the study, significant difference was found among teacher candidates' total social skill levels with respect to their membership of social network sites, the duration of their membership to social network sites, the number of their actively used social network sites, the average of daily-time spent on social network sites, their making comments on the contents in social network sites and their use of smileys in social network sites. However, there isn't a significant difference among total social skill levels with respect to their main purpose of using social network sites.

The important results obtained from the research about the sub-dimension forming the social skills can be summarized as follows:

- Emotional expressivity skill levels of teacher candidates showed significant difference with respect to their membership of social network sites, the average of daily time spent on social network sites, their main purpose of using social

network sites, their making comments on contents in social network sites and their use of smileys in social network sites.

- Emotional sensitivity skill levels of teacher candidates showed significant difference with respect to their membership of social network sites and their making comments on contents in social network sites.
- Emotional control skill levels of teacher candidates showed significant difference with respect to their membership of social network sites and the number of their actively used social network sites.
- Social expressivity skill levels of teacher candidates showed significant difference with respect to their membership of social network sites, the duration of their membership to social network sites, the average of daily time spent on social network sites, their making comments on contents in social network sites, their main purpose of using social network sites and their use of smileys in social network sites.
- Social sensitivity skill levels of teacher candidates showed significant difference with respect to their membership of social network sites and the number of their actively used social network sites.

Suggestions were made based upon the obtained results.

Keywords: Internet, Web 2.0, Social Network Sites, Social Skill, Social Networks and Social Skill, Candidate Teachers

Eğitim Bilimleri Enstitüsü M¼d¼rl¼đ¼ne

Bu alışma 11/06/2013 tarihinde yapılan savunma sınavı sonucunda j¼rimiz tarafından Eğitim Bilimleri Eğitimi Anabilim Dalı, Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalında oybirliği / oyçokluğu ile Y¼KSEK LİSANS TEZİ olarak kabul edilmiştir.

BAşKAN: Yrd. Doç. Dr. Bayram AşILIOğLU

¼YE/DANIşMAN: Doç. Dr. Behçet ORAL

¼YE: Yrd. Doç. Dr. Hakan ÇATLIOğLU

ONAY

Yukarıdaki imzaların, adı geçen öğretim ¼yelerine ait olduğunu onaylarım.

.... / / 2013

Doç.Dr. Behçet ORAL

Enstit¼ M¼d¼r¼

ÖNSÖZ

Bu çalışmada, öğretmen adaylarının teknolojiye meydana gelen gelişmelerle birlikte ortaya çıkan sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri incelenmiştir. Sosyal beceri tanımları, özellikleri, sınıflaması, boyutları, eksikliği ve önemi, bir Web 2.0 teknolojisi olan sosyal ağ siteleri ve sosyal ağ sitelerinin eğitimde kullanımı açıklanmıştır. Çalışma tarama modeli kullanılarak gerçekleştirilmiştir. Öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre incelenmiştir. Sosyal ağ kullanımına en yoğun ilgiyi gençlerin gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda, bu grup içerisinde yer alan öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinin belirlenmesi durumunda ortaya çıkacak sonuçların ve geliştirilen önerilerin öğretmen yetiştiren kurumlara ve daha sonra yapılacak çalışmalara katkı sağlaması beklenmektedir.

Bu çalışma süresince benden yardımlarını esirgemeyen, her zaman bana yardımcı olan, motive eden, verimli önerilerde bulunan, araştırma yapabilecek seviyeye gelmemi sağlayan ve bir bilim insanı olma konusunda bana model olan değerli hocam ve tez danışmanım sayın Doç.Dr. Behçet ORAL'a ve yüksek lisans eğitimim boyunca ders aldığım, değerli bilgilerinden yararlandığım Yrd.Doç.Dr. Hasan ŞENTÜRK'e, Doç.Dr. Mikail SÖYLEMEZ'e, Yrd.Doç.Dr. Abidin DAĞLI'ya, Yrd.Doç.Dr. Bayram AŞILIOĞLU'na, Yrd.Doç.Dr. Taha YAZAR'a teşekkürlerimi sunarım.

Bugüne kadar hiçbir fedakârlığı benden esirgemeyen, varlığını her zaman yanımda hissettiğim, haklarını hiçbir şekilde ödeyemeyeceğim canım aileme ve özellikle anneme, çalışma süresince tüm stresli dönemlerimde bana karşı anlayışla yaklaşan, sevgi dolu yüreği ve sabrı ile her zaman yanımda olan sevgili eşim Ömer Faruk SÖYLEMEZ'e sevgileri ve destekleri için sonsuz teşekkürler.

Ayrıca ailemize 1 Ekim 2012 tarihinde dâhil olan tatlı yeğenlerime hayatımıza kattıkları mutluluk için çok teşekkür ederim.

CANIM ANNEME İTHAFEN...

Arş. Gör. Nesrin HARK SÖYLEMEZ

İÇİNDEKİLER

ÖZET.....	I
ABSTRACT	III
ONAY	V
ÖNSÖZ.....	VI
İÇİNDEKİLER	VIII
TABLolar LİSTESİ.....	XI
ŞEKİLLER LİSTESİ	XVI
KISALTMALAR	XVII
BÖLÜM I	1
GİRİŞ	1
1.1. Problem Durumu	1
1.2. Araştırmanın Amacı	4
1.3. Araştırmanın Önemi	6
1.4. Sayıtlar	8
1.5. Sınırlılıklar.....	8
1.6. Tanımlar	9
BÖLÜM II	10
KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR.....	10
2.1. İnternet.....	10
2.2. Web 2.0 Teknolojileri.....	12
2.3. Sosyal Ağ Siteleri	15
2.3.1. Facebook	20

2.3.2.	Myspace	23
2.3.3.	Linkedin	24
2.3.4.	Twitter	25
2.4.	Sosyal Ağ Siteleri ve Eğitim	26
2.5.	Sosyal Beceri	29
2.7.	Sosyal Becerilerin Özellikleri.....	31
2.8.	Sosyal Becerilerin Sınıflaması	33
2.9.	Sosyal Becerilerin Boyutlandırılması.....	37
2.10.	Sosyal Beceri Eksikliği ve Sosyal Becerinin Önemi.....	39
2.11.	İlgili Araştırmalar	41
2.11.1.	Sosyal Ağlar İle İlgili Araştırmalar.....	41
2.11.2.	Sosyal Beceriler ile İlgili Araştırmalar	47
BÖLÜM III.....		55
YÖNTEM.....		55
3.1.	Araştırmanın Modeli	55
3.2.	Evren ve Örneklem.....	55
3.3.	Veri Toplama Araçları.....	57
3.3.1.	Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi.....	57
3.3.2.	Sosyal Beceri Envanteri	57
3.4.	Veri Toplama Süreci	59
3.5.	Verilerin Çözümlemesi.....	60
BÖLÜM IV		62
BULGULAR.....		62
4.1.	Duyuşsal Anlatımcılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	62
4.2.	Duyuşsal Duyarlılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	68
4.3.	Duyuşsal Kontrol Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	74
4.4.	Sosyal Anlatımcılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	80

4.5. Sosyal Duyarlılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	87
4.6. Sosyal Kontrol Alt Boyutuna İlişkin Bulgular	92
4.7. Toplam Sosyal Beceri Puanlarına İlişkin Bulgular	97
BÖLÜM V.....	105
SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER	105
5.1. Sonuçlar	105
5.2. Tartışma	109
5.3. Öneriler	117
KAYNAKÇA	119
EKLER.....	130
Ek.1. Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi	131
Ek.2. Sosyal Beceri Envanteri	132
Ek.3. Uygulama İzin Belgesi.....	136
Ek.4. Sosyal Beceri Envanteri İzin Belgesi	137
Ek.5. Beyanname.....	138
ÖZGEÇMİŞ.....	139

TABLÖLER LİSTESİ

Tablo 1. Facebook Sosyal Paylaşım Sitesinde En Çok Üye Bulunduran On Ülke.....	22
Tablo 2. Örneklemi Oluşturan Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı....	56
Tablo 3. Örneklemi Oluşturan Öğretmen Adaylarının Bölümlerine Göre Dağılımı	56
Tablo 4. Sosyal Beceri Oluşturan Boyutlar ve Boyutları Oluşturan Maddeler	57
Tablo 5. Normal Dağılıma Uygunluk Analizi Sonuçları	60
Tablo 6. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	62
Tablo 7. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	63
Tablo 8. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	64
Tablo 9. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları	65
Tablo 10. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları	66
Tablo 11. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	67
Tablo 12. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerinin Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	68
Tablo 13. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	69
Tablo 14. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	69

Tablo 15. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Witney U Testi Sonuçları.....	70
Tablo 16. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	71
Tablo 17. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	72
Tablo 18. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	73
Tablo 19. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	74
Tablo 20. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	74
Tablo 21. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	75
Tablo 22. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	76
Tablo 23. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	77
Tablo 24. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacını” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	78
Tablo 25. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	79
Tablo 26. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	79

Tablo 27. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	80
Tablo 28. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	81
Tablo 29. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	82
Tablo 30. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	83
Tablo 31. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	84
Tablo 32. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	85
Tablo 33. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	86
Tablo 34. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	87
Tablo 35. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	88
Tablo 36. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	88
Tablo 37. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	89
Tablo 38. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	90

Tablo 39. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	91
Tablo 40. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	91
Tablo 41. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	92
Tablo 42. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	93
Tablo 43. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	94
Tablo 44. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları.....	94
Tablo 45. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	95
Tablo 46. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	96
Tablo 47. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarında Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	97
Tablo 48. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	97
Tablo 49. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	98
Tablo 50. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	100

Tablo 51. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları.....	101
Tablo 52. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları	102
Tablo 53. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	103
Tablo 54. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları	103

ŞEKİLLER LİSTESİ

Şekil 1. Türkiye’deki Facebook Kullanıcılarının Yaş Dağılımları	23
---	----

KISALTMALAR

ANOVA	- Analysis of Variance
ARPANET	- Advanced Research Programme Agency Network
BDOÖ	- Bilgisayar Destekli Ortaklaşa Öğrenme
ECLS-K	- Early Childhood Longitudinal Study-Kindergarten Class
P	- Anlamlılık Düzeyi
SBE	- Sosyal Beceri Envanteri
Sig.	- Significance
SPSS	- Statistical Program For Social Science
TCP/IP	- İletim Kontrol Protokolü /İnternet Protokolü
TÜİK	- Türkiye İstatistik Kurumu
vb.	- ve benzeri
vd.	- ve diğerleri

BÖLÜM I

GİRİŞ

1.1. Problem Durumu

Milyonlarca insanı etkileşimli bir sistem içerisine sokan ve dünyayı adeta küresel bir topluluk haline dönüştüren bir sistem olan internet, her geçen gün ağırları ile dünyayı sarmakta ve küresel bir iletişim aracı olarak önemli toplumsal değişimlere öncülük etmektedir. Toplamlar üzerinde kimi zaman olumlu kimi zaman da olumsuz etkileri gözlemlenen internetin, ortaya çıkan hemen her yenilikten belli oranlarda etkilenen insanın sosyal hayatı ve kişiler arası ilişkileri üzerinde de birtakım değişiklere yol açtığı düşünülmektedir.

Bazı eleştirmenlere göre internet, toplumu, sosyal ilişkileri zayıflamış, kendi içine kapanmış, yaşamını bilgisayar başında sürdüren ve çevresini ihmal eden kişilerden oluşan problemli insanlar yumağı haline getirmektedir. Geleneksel ve sosyal ilişkilerden koparak internet temelinde kurulan ilişkilere öncelik verilmesi zamanla yabancılaşmaya, yalnızlaşmaya ve ilişkilerin yüzeyselleşmesine yol açabilmektedir. Buna karşın interneti benzer ilgilere sahip insanların etkileşim kurmasını ve sosyalleşmesini sağlayan bir araç olarak tanımlayanlar da vardır. Onlara göre, internet kullanıcıları interaktif araçlar sayesinde, normal yaşantılarında hiçbir zaman kuramayacakları ilişkileri kolaylıkla kurabilmekte, ulusal sınırların olmadığı bir ortamda, dünyanın dört bir yanından dostlar edinebilmektedirler (Karaca, 2007: 49). İnteraktif ve sosyal bir iletişim ortamı olan interneti (Esen ve Siyez, 2011: 127) yeni bir sosyalleşme aracı olarak görenler, bu kadar kısa zaman ve az harcamayla dünyanın dört bir tarafından arkadaş bulmanın, aynı zevklere sahip insanlar arasında gruplar kurup, planlar yapıp, gerçekleştirmenin başka bir yolla mümkün olmayacağını savunmaktadırlar (Akınoğlu, 2002: 23-27). Rheingold ise internetin bireyleri yeni bir sosyalleşme sürecine soktuğunu ifade etmiştir. Yüz yüze gelmekten korkan, bazı konuları konuşamayan insanların internet sayesinde bu çekingenliklerini yendikleri görülmüştür. Aynı zamanda sınırların aradan kalkmasıyla, birbirlerinden çok uzakta olan bireyler arasındaki iletişim ve birliktelik sağlanarak farklı

bir toplumsallaşma süreci başlamıştır (Akt: Boz, 2000: 24). İnternet ortamında insanlar karşısındakini görmedikleri için çok rahat davranıp, açık olabilmekte, utanıp sıkılmadan karşısındaki kişiyle sohbet edebilmektedirler. Yani bir bakıma internet diliyle ve ortamıyla bireyler kendilerini yeniden keşfedebilmektedirler (Çakır ve Topçu, 2005: 92).

İnsanların zaman ve mekândan bağımsız olarak iletişim halinde olmaları, hiçbir zaman günümüzdeki kadar kolay olmamıştır. Bu kolaylık dünya üzerindeki iletişim için tüm sınırların kalktığı anlamına gelmemekle birlikte bu sınırlar internetin hayatımıza girmesiyle birlikte hızlıca azalmaktadır. 2000’li yılların başlarında ortaya çıkan ve internetin yeni yüzü olarak adlandırılan Web 2.0 teknolojileri ise, kullanıcılara sosyal paylaşım imkanları sağlayarak insanlar arasındaki iletişim olanaklarını en üst düzeye taşımış bulunmaktadır (Genç, 2012:1). Web 2.0 teknolojileri, yeni toplumsal ilişki biçimlerinin gelişmesine ve kuvvetlenmesine aracılık ederek sosyalleşme sürecine hizmet etmektedir (Çini Aytekin, 2009:2).

Web 2.0 teknolojileri sayesinde internet dünyası durağan ve kontrolcü olmaktan çıkıp dinamik, etkileşimli ve daha özgür bir platforma dönüşmüştür. Bu özgür platform, kullanıcıları kendilerini özgür hissedecekleri, kendileri gibi düşünen, aradıkları bilgilere ulaşabileceklerine inandıkları gruplara üye olmaya itmiştir. Bu gruplaşma isteği sosyal ağların doğmasına zemin hazırlamıştır (Carminati, Ferrari ve Perego, 2006: 1734).

İnternetin daha sosyal ve katılımcı bir döneme girmesini sağlayan Web 2.0 teknolojilerinin uygulamalarından biri olan ve her geçen gün kullanıcı sayısını arttıran sosyal ağ siteleri, toplumsal yaşamın vazgeçilmez bir ögesi olmuştur ve farklı sosyal ortamların doğmasını sağlamaktadır. Bu sosyal ortamlar içerisinde yer alan Facebook, Myspace, Twitter gibi sosyal ağlar, daha çok günlük yaşamın bir uzantısı olarak bireylerin arkadaşlarına kendi hayatlarını açmak, kendilerini diğerlerine tanıtmak ve ortak fikir ve ilgilere sahip oldukları kişilerle iletişim kurmak amacıyla kullanılmaktadır (Grant, 2008)

Günümüzün artan erişim imkânlarıyla sosyal ağ sitelerinin yoğun kullanımı bazı problemleri de beraberinde getirebilmektedir. Bu sitelerin kullanımının yaşam tarzı haline gelmesi gerçek hayata adaptasyonu olumsuz etkilemekte, yapay gündem

oluşturmakta, ilişkileri yapaylaştırmakta ve gerçekte bağların zayıflamasına sebep olmaktadır (Doruk, 2007: 20). Dolayısıyla sosyal ağlarda çok fazla vakit geçirenler, gerçek hayatlarından (aile, iş, eğitim gibi) ve diğer iletişim biçimlerinden giderek uzaklaşıp iç dünyalarına kapanabilmekte, yalnızlık, yabancılaşma ve toplumdan soyutlanma durumu ile karşı karşıya kalabilmektedirler. Toplumdan uzaklaşıp başkalarından soyutlanma, bireylerin toplumla bütünleşememesi sonucunu doğurabilmekte ve sosyal ilişkilerin giderek zayıflamasına yol açabilmektedir. Naisbitt (2004), teknolojik yeniliklerin insani dengeyi korumakta yetersiz olduğunu ve sosyal uyumu arka planda bıraktığını vurgulamaktadır. İnsanların ilişkilerini sınırlandırdığını, asosyalleştirdiğini ve yıprattığını ifade etmektedir (Akt. Sarsar, 2008: 24).

Sosyal paylaşım ağlarının etkileri üzerine yapılan araştırmaları değerlendiren Castells (2008: 475-485) araştırma sonuçlarının birbirinin zıddı denilebilecek özellikte olduğunu vurgulayarak, konunun netleşmediğini ifade etmektedir. Örneğin kimi araştırmalarda sosyal paylaşım ağlarının bireyin soyutlanmasına, topluma yabancılaşmasına ve depresif özellikler göstermesine neden olduğu vurgulanırken, diğer yandan bazı araştırmacılar sosyal paylaşım ağlarının, fiziki anlamda sosyalleşmeyi kolaylaştırdığı sonucuna varmıştır.

Sosyal ağ siteleri, bireylerin sosyalleşmelerinde, sosyal çevreleri ile ilişkilerinde ve sosyal yaşantılarında etkili olmakta; sosyal hayatı, toplumları ve kültürleri hızla değiştirmektedir. Gelişen teknolojiyle birlikte sosyal ağ siteleri yaşamın birçok alanını etkileyen çevresel bir faktör haline gelmektedir. Bireylerin sosyal etkileşimini kolaylaştıran sosyal becerilerde bu alanlardan birisidir.

Sosyal beceri genel olarak bireylerin bulundukları ortamlardaki kişilerin ve kendisinin duygularını ve düşüncelerini anlama, algılama ve oluşan duruma uygun davranma yeteneği olarak tanımlanabilir. Dolayısıyla kişilerin birbirleriyle etkileşiminde sosyal becerilerin etkisi olduğu söylenebilir. Sosyal beceri ile kişilerin etkileşimleri, birbirini tetikleyen iki unsur olmaktadır. Sosyal beceriler, etkileşimi arttırabileceği gibi, etkileşimin olduğu ortamlarda da sosyal becerilerin bulunduğu söylenebilir (Sarsar, 2008: 21). Ancak iletişim kurmak, yeni arkadaşlar ve çevreler edinmek için kullanılan sosyal ağ sitelerinin kişilerin sosyal becerilerini olumlu ya da olumsuz olarak nasıl etkilediği hâlâ belirsizdir.

Toplumun her kesiminde görev alan bireylerin sosyal becerilere sahip olması oldukça önemlidir. Ancak bazı meslek grupları için sosyal becerilere sahip olma ihtiyacı kaçınılmazdır. Bu meslek gruplarından biri ise öğretmenlik mesleğidir. Çünkü sınıfta öğretmen ile öğrenci arasındaki ilişkiler, öğrenmenin ve eğitimin temelini oluşturur ve öğrenmeyi olumlu yönde etkiler. Bu doğrultuda eğitim ve öğretimin kalitesini arttırmak için öğretmenlerin olumlu iletişimde gerekli olan sosyal becerilere de sahip olması beklenmektedir. Bu nedenlerle yapılan araştırmada, öğretmen adaylarının, hayatımızda oldukça önemli bir yere ve gün geçtikçe artan kullanım oranlarına sahip olan sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi amaçlanmıştır.

1.2. Araştırmanın Amacı

Araştırmanın amacı, öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerini incelemektir. Bu amaç doğrultusunda aşağıdaki alt amaçlara cevap aranmıştır.

1. Öğretmen adaylarının Duyuşsal Anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanları arasında;

- a. Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
- b. Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
- c. Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
- d. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
- e. Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
- f. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
- g. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,

göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

2. Öğretmen adaylarının Duyuşsal Duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanları arasında;

- a. Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
- b. Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
- c. Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
- d. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
- e. Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,

- f. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
 - g. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,
- göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
3. Öğretmen adaylarının Duyuşsal Kontrol alt boyutuna ilişkin puanları arasında;
- a. Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
 - b. Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
 - c. Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
 - d. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
 - e. Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
 - f. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
 - g. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,
- göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
4. Öğretmen adaylarının Sosyal Anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanları arasında;
- a. Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
 - b. Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
 - c. Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
 - d. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
 - e. Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
 - f. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
 - g. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,
- göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?
5. Öğretmen adaylarının Sosyal Duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanları arasında;
- a. Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
 - b. Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
 - c. Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
 - d. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
 - e. Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
 - f. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,

g. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına, göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

6. Öğretmen adaylarının Sosyal Kontrol alt boyutuna ilişkin puanları arasında;

- Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
- Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
- Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
- Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
- Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,

göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

7. Öğretmen adaylarının Toplam Sosyal Becerilerine ilişkin puanları arasında;

- Sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına,
- Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye,
- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,
- Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye,
- Sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına,
- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına,
- Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına,

göre istatistiksel olarak anlamlı fark var mıdır?

1.3. Araştırmanın Önemi

Günümüzde internet, yeni bir sosyal etkileşim ortamı sağlamakta, yeni toplumsal ilişki biçimlerinin gelişmesine aracılık etmekte, bireylerin sosyalleşme ve sosyal iletişime geçme şeklini değişime uğratmaktadır. İnternet, önceleri sadece kişisel iletişime imkân tanırken artık bireylerin sosyalleştiği ve sosyal paylaşımlarda bulunduğu bir alan haline gelmiştir. Bu değişimin en önemli nedenlerinden biri de geliştirilen ve yaygınlaşan sosyal ağ siteleridir (Göker, Demir ve Doğan, 2010: 184). Bireyler artık yüz yüze iletişim yerine çevrimiçi ortamda iletişimi tercih etmekte, okul arkadaşlıklarının, mahalle arkadaşlıklarının ya da iş arkadaşlıklarının yerini sanal

ortamdaki arkadaşlıklar almaktadır. Bireylerin iletişim kurma ve sosyal çevre oluşturma alışkanlıklarının şekillenmesinde şüphesiz ki en önemli pay sosyal ağ siteleri (SAS)'nindir (Erkoç ve Erkoç, 2011).

İnternetteki sosyal ağların, gerçek yaşamdaki sosyal ağlardan bazı farklılıkları bulunmaktadır. Gerçek yaşamda grupların içine girmek ve etkili olmak zor olurken internet ortamında kişilerin sosyal ağlarına girmek daha kolay olmaktadır. Gerçek yaşamdaki sosyal ağlar sürekli görüşülen kişilerden oluşurken, internetteki sosyal ağ sitelerinde nadir görüşülen kişilerin ağlara daha kolay kabul edildiğini söylemek mümkündür (Başhan, 2011: 72).

Bireylerin, stres atmak, vakit geçirmek, günlük gelişmeleri takip etmek, oyun oynamak gibi çeşitli amaçlarla kullandıkları sosyal ağlar her geçen gün yaşamımızın vazgeçilmez bir parçası haline gelmekte ve kullanım yoğunluğuyla günlük yaşamımızın büyük kısmını geçirdiğimiz bir ortam haline almaktadır (Kaya, 2011: 8). Retrevo (2010) tarafından Amerika'da gerçekleştirilen bir araştırmada Twitter ve Facebook kullanıcılarının %30'unun gece yarısı yataklarından kalkarak hesaplarını kontrol ettikleri, kullanıcıların %53'ünün ise sosyal ağlarında neler yaşandığını takip etmek amacıyla sabah uyandıktan sonra en kısa sürede bilgisayar başına geçtikleri ve 25 yaş altındaki kullanıcı grubunun sosyal ağlarda arkadaşlarını izlemek amacıyla uykusuz kaldığı ortaya çıkmıştır. Sosyal ağlarla ilgili Ofcom (2008) tarafından gerçekleştirilen bir çalışmada ise sosyal ağ sitelerini en fazla kullananların 16-24 yaş aralığındaki gençler olduğu ortaya çıkmıştır. Ülkemizde de, TÜİK Hane Halkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması (2010) sonuçlarına göre bilgisayar ve internet kullanım oranının en yüksek olduğu yaş grubu 16-24 yaş aralığındaki genç gruptur.

Teknolojik gelişmelerin hızı, insan yaşamını gerek kültürel gerekse sosyal yönden etkilemektedir. Bu gelişmelerle ortaya çıkan sosyal ağ siteleri; sosyal yönden bireyleri bir araya getirme, yeni arkadaşlar edinme ve ikili ya da çoklu ilişkiler kurma gibi olanaklarıyla yeni topluluklar yaratmaktadır. Bu toplulukların, normal yaşamdaki topluluklardan farklı özelliklere sahip olduğu, farklı kültürel ve sosyal ilişkiler kurulduğu ve bireylerin sosyal becerilerini değiştirdiği söylenebilir (Sarsar, 2008: 26). Bu açıklamalardan yola çıkarak sosyal becerilerin yeni teknolojik yapılanmalardan ve bunların fazla kullanılmasından etkilendiği ifade edilebilir.

Alanyazın incelendiğinde ülkemizde öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi ile ilgili herhangi bir çalışmanın olmadığı görülmektedir. Bu araştırma öğretmen adaylarının son yıllarda dünyanın çok fazla ilgi gösterdiği, yeni ilişki biçimleri ve davranış alışkanlıkları getiren sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarının sosyal beceri düzeylerini etkileyip etkilemediğini, etkilediyse nasıl etkilediğini, araştırması açısından oldukça önemlidir. Çünkü meslek hayatlarında sınıf içerisinde olumlu iletişimi ve etkileşimi sağlayarak olumlu öğrenme ve öğretme ortamı oluşturmakla görevli olan öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre farklılaşıp farklılaşmadığının incelenmesi gerekmektedir. Yapılan çalışma, bu konuda ileride yapılacak çalışmalara öncülük etmesi bakımından oldukça önemli görülmektedir.

Ayrıca sosyal ağların kullanımına en yoğun ilgiyi gençlerin gösterdiği göz önünde bulundurulduğunda, bu grup içerisinde yer alan öğretmen adaylarının, sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerinin incelenmesi durumunda ortaya çıkacak sonuçların öğretmen yetiştiren kurumlara ışık tutması beklenmektedir.

1.4. Sayıtlar

Araştırmaya katılanların, veri toplama araçlarındaki sorulara içtenlikle cevap verdiği kabul edilmektedir.

1.5. Sınırlılıklar

- Bu araştırma, 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılı ile sınırlıdır.
- Araştırmanın örneklemini Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesine bağlı Ortaöğretim Fen ve Matematik Eğitimi ve Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi Bölümlerinin 4. ve 5. Sınıflarına; Türkçe Eğitimi, Yabancı Diller Eğitimi ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinin 3. ve 4. sınıflarına devam eden öğretmen adayları ile sınırlıdır.
- Bu çalışmada öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarını ölçmek için Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi, sosyal beceri düzeylerini ölçmek için

Sosyal Beceri Envanteri (Social Skills Inventory) kullanılmıştır. Dolayısıyla elde edilen veriler bu veri toplama araçlarının kapsamıyla sınırlıdır.

1.6. Tanımlar

Web 2.0: Web 2.0, katılımcıların sosyal etkileşimini ve kolektif akıl kavramının kullanımını arttırarak internetin daha etkileşimli ve işbirlikçi bir biçime bürünmesini sağlayan ve kullanıcıların interneti daha etkili bir biçimde kullanmaları için fırsatlar sunan yeni nesil internet platformu (Murugesan, 2009: 34).

Sosyal Ağ Sitesi: Bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran, bunun için çeşitli seçenekler sunan ve sosyal ilişkiler yumağı oluşumunu destekleyen yazılımlar (Onat ve Alikılıç, 2009: 89).

Sosyal Beceri: Başkalarından olumlu tepkiler getirerek ve olumsuz tepkilerin gelmesini önleyerek, başkalarıyla iletişimi mümkün kılan, sosyal açıdan kabul edilebilir, çevrede etki bırakan, hedefe yönelik, sosyal içeriğe göre değişen, hem belirli gözlenebilir hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlardır (Yüksel, 2004: 2,3).

BÖLÜM II

KURAMSAL ÇERÇEVE VE İLGİLİ ARAŞTIRMALAR

Bu bölümde araştırmanın kuramsal çerçevesi ve ilgili araştırmalar sunulmuştur.

2.1. İnternet

Bilişim alanındaki birçok kısaltmadan biri olan İnternet, İngilizce International Network (Uluslararası ağ) kelimelerinin birleşiminden oluşmakta ve bu uluslararası ağ aracılığıyla dünya üzerinde var olan milyonlarca insan, ortak bir protokol ile iletişim kurmakta ve birbirleriyle kaynaklarını paylaşabilmektedir.

Birçok bilgisayar sisteminin birbirine bağlanmasıyla ortaya çıkan, düşüncelerimizi ve davranışlarımızı şekillendirmeye aday bir ortam olan internet, sürekli büyüyen bir iletişim ağıdır (Berkmen, Gürdal, Bakioğlu ve Erdoğan, 2001: 263). Bir başka ifade ile internet, birden fazla haberleşme ağının (network) birlikte meydana getirdikleri; metin, müzik, grafik vb. dosyalar ile bilgisayar programlarının kısaca tüm insanlık bilgisinin paylaşıldığı ve karşılıklı olarak iletildiği, bilgisayarlar arasında kurulmuş bir ağıdır (Yücel 2007: 8-9). Fiziksel mekândan bağımsız sanal bir iletişim, ticaret, bilgi, eğlence ve paylaşım ortamı olan internet (Çelik ve Karaaslan, 2003:1), bugüne kadar ortaya çıkan teknolojik icatlar arasında toplum hayatında çok hızlı bir değişme meydana getiren ender yeniliklerdendir (Karaca, 2007: 17).

Her geçen gün kullanım oranı artan internet, iletişim ve bilgi paylaşım için en etkili araçlardan biri olarak görülmektedir. İnterneti en etkili kitle iletişim araçlarından biri haline getiren nedenlerin başında ise farklı kültürlerden, farklı eğitim seviyelerinden, farklı yaş aralığından insanların kullanımına imkân tanınması gelmektedir. Bir diğer neden ise düşüncelerini diğer insanlara özgürce açıklayabilmeleri ve tartışabilmeleridir (Oral, 2008:439). Bu çerçevede internet sayesinde düşüncelerin ve bilgilerin özgürce paylaşıldığı bir ortamın ortaya çıktığı söylenebilir.

Bir iletişim aracı olan internetle ilgili önemli yaklaşımlardan biri, internetin bir ortam olma yönüne vurguda bulunan mekânsal yaklaşımdır. Bu tür yaklaşımlar interneti sanal ortam, demokratik platform, yeni bir sosyal ilişki ortamı, siber uzay olarak tanımlama yoluna gitmişlerdir. Yüz yüze görüşmeye olanak sağlayan fiziksel bir ortamdan her zaman söz edilemese de gerek internet erişiminin sağlandığı fiziksel mekânlar gerekse dijital olarak birliktelik imkânı sunan siber alanlar bir mekân algısını oluşturmaya yetmektedir. Bu gerçekten hareketle, bilgisayar ağı sisteminin, mekân olarak kavrayabileceğimiz “bir yer” olarak algılanması gerektiği vurgulanabilir (Boz, 2000: 21). Poster’a (1997: 206) göre internet, bir iletişim aracı olmanın ötesinde bir toplumsal mekândır. Bu mekân yeni toplumsal ilişki biçimlerinin yaratılmasında aracıdır.

İnternet, 1962 yılında Amerikan Askeri Araştırma Projesi (ARPANET) ve Massachusetts Teknoloji Enstitüsünün üzerinde çalıştığı “galaktik ağ” kavramıyla anılmaya başlanmıştır. ARPANET kapsamında ilk bağlantı, 1969 yılında dört merkezle, Los Angeles’deki California Üniversitesi, Stanford’daki Stanford Araştırma Enstitüsü, Utah Üniversitesi ve Santa Barbara’daki California Üniversitesi arasında gerçekleştirilmiştir. Ana bilgisayarlar arası bağlantılar ile internetin ilk şekli ortaya çıkmıştır. 1973 yılından itibaren uluslararası bağlantıların kurulmasıyla dünyaya yayılmış, 1 Ocak 1983’te ise, İletişim Kontrol Protokolü (TCP), ARPANET içinde yürürlüğe girmiştir. TCP/IP bugün var olan internet ağının temelini oluşturmaktadır. (Çakır ve Topçu, 2005: 75). Türkiye internete Nisan 1993’te Ortadoğu Teknik Üniversitesi ve Ege Üniversitesi üzerinden bağlanmıştır. 1995 yılında ise internet dünyada olduğu gibi Türkiye’de de yaygınlaşmaya başlamıştır (Akınoğlu, 2002: 6,7).

1990’lı yıllardan itibaren hayatımıza giren internetin ve internete dayalı aktivitelerin, bireyin yaşamının ayrılmaz bir parçası haline geldiği açıktır ve bu teknolojiden yoksun bir hayatı düşünmek günümüzde imkânsız hale gelmiştir (Göker, Demir ve Doğan, 2010: 186). İnternet özellikle genç insanların hayatlarına hızlı bir giriş yaparak, gerekli gereksiz kullanımıyla yaşamlarındaki en önemli öğelerden biri haline gelmiştir. İnternetin çok yaygın bir şekilde kullanıldığı dünyamızda artık kültürel etkileşimlerin ve sosyal hayatların birbirlerinden fazlaca etkilenmekte olduğu ve bu etkileşimin hızlanarak arttığı görülmektedir (Sarıfakıoğlu, 2007: 54).

İnternetin hayatımızdaki önemi ve işlevi büyüktür. İnterneti kullanarak dünyanın herhangi bir yerindeki bir kişiye mesaj yollayabilmekte, ücretsiz yazılım elde edilebilmekte, dünya olaylarını tartışabilmekte ya da dünyanın herhangi bir ülkesindeki bir kütüphanede kaynak taraması yapılabilmektedir. Katılacağınız bir toplantıda sunulacak bildiri, internet üzerinden gönderilebilmektedir. Sinema, tiyatro, otel, otobüs, uçak gibi yerlere rezervasyon yaptırılabilen, vizyondaki bir sinema filminin tanıtımı izlenebilmektedir. Sanal marketlerdeki istediğiniz bir ürünü satın alabilme ya da yine internet aracılığıyla bir eşyanızı, arabanızı ya da gayrimenkulünüzü satışa çıkarabilme ve alıcıyla iletişime geçilebilme imkanı bulunmaktadır. Kısacası daha birçok işlemi bilgisayarın karşısından kalkmadan internet aracılığıyla gerçekleştirmek mümkündür (Yıldız, 2006: 37).

İnternet insan ilişkilerine yeni boyutlar kazandırmıştır. Kimi bilim insanları bilişim teknolojilerinin ve internetin insan ilişkilerini artırmayıp azalttığını ileri sürmektedir. Örneğin; konuşmak yerine mesajlaşan ve sohbet etmeyi bilgisayar başında gerçekleştiren kişilerin sayılarının giderek artması bu bilim insanlarının düşüncelerini destekler niteliktedir (Gökçe, 2001: 15). Kimi bilim insanları ise insan ilişkilerinin teknolojik gelişmelere bağlı olarak şekil değiştirdiğini ileri sürmektedir. Ayrıca, bu bilim insanları bunun ilişkilerinde bir azalma ya da zayıflama olarak değerlendirilemeyeceğini kabul etmektedirler. Bilginin öneminin artarak ekonomik bir hâl alması, dünyanın herhangi bir yerindeki bir sosyal olayın etkisinin dünyanın öbür ucuna kısa sürede yayılması gibi benzer sosyal olaylar da bu bilim insanlarının görüşlerini desteklemektedir (Gökçe, 2001: 25).

İnternet ve beraberinde sunduğu hizmetler sürekli kendilerini yenilemekte, daha sosyal ve katılımcı bir hâl almakta ve kullanıcılarının dikkatlerini çekmeyi başarmaktadırlar. Bu değişimlerle birlikte Web 2.0 olarak adlandırılan yeni bir döneme geçilmektedir.

2.2. Web 2.0 Teknolojileri

Web 2.0'dan önceki Web 1.0 olarak adlandırılan dönem incelendiğinde, internet kullanıcıları, genellikle interneti var olan bilgileri elde etmek, çeşitli web sunucuları tarafından sağlanan içeriği okumak, program ve dosya indirmek için kullanmaktaydılar.

Ancak insanların okumak ve bilgi almak gibi gereksinimlerinin yanında deneyimleri paylaşmak, bilgi alış verişinde bulunmak, bir şeye katkı sağlamak, kendini bir grubun üyesi olarak görmek, sosyal statü kazanmak gibi doğal gereksinimleri de vardır (Şendağ, 2008: 996). Bu gereksinimler web teknolojisi ve standartlarının değişmesine neden olmuştur. Değişimler sonucunda, internet ile gelen klasik Web yapısından, Web 2.0 adı verilen yeni teknoloji ve standartlar bütününe geçilmiştir (Deperlioğlu ve Köse, 2010).

Web 2.0 kavramı, ilk olarak DiNucci tarafından, “Parçalanmış Gelecek” isimli makalede kullanılmış bir terimdir (DiNucci, 1999: 32). Daha sonra "Web 2.0" kavramı, O'Reilly ve MediaLive International'ın katılımcı olarak bulundukları bir konferansta yapılan beyin fırtınası ile tartışılmıştır. Dale Dougherty ve O'Reilly web'in heyecan verici yeni uygulamalarıyla daha önce hiç olmadığı kadar önemli bir hale geldiğini belirtmektedirler. Sonuç olarak bu kavram, belirlenmiş bir grup teknolojinin özünü yakalamak amacıyla değil aksine sınırları belli olmayan bir olguyu tanımlamak amacıyla üretilmiştir (O'Reilly, 2005).

Web 2.0'ın tanımını yapmak kolay değildir. Çünkü Web 2.0 soyut bir kavramdır. Örneğin, bir tasarımcı herhangi bir teknolojiyi kullanarak web sitesinin kullanılabilirlik derecesini iyileştirebilir. Sonuç olarak kullanıcılar açısından sitenin kullanımı daha kolay hale geleceği için bu çalışma Web 2.0 olarak kabul görecektir. Teknik anlamda Web 2.0, zengin internet uygulamaları (rich internet applications) olarak isimlendirilebilir (Sun, 2009: 46).

Web 2.0, ikinci nesil internet hizmetlerini, toplumsal iletişim sitelerini, wikileri, iletişim araçlarını, yani internet kullanıcılarının ortaklaşa ve paylaşarak yarattığı sistemi tanımlayan bir teknoloji olarak tanımlanabilir (Wikipedia, 2012a). Web 2.0 bir yazılım veya programlama dili değildir. Web'e yeni bir bakış amacı ile üretilmiş, bir sürü tekniğin kullanılmasını amaçlayan yeniliklerle düzenlenmiş bir konsepttir (Aslan,2007: 351). Kapp ve O'Driscoll (2010)'a göre Web 2.0, internet üzerinden bireyleri, bilgiyi paylaşma, internet ortamında katılım ve işbirliğine yöneltme amacıyla ortaya çıkan web teknolojileri veya programlarıdır (İnce, 2011: 7). Farklı yazarlar (Siemens (2008), Zimmer (2007), Grosseck (2009)) tarafından yapılan açıklamalarda da Web 2.0'ın bilgi paylaşımı, içerik oluşturma ve işbirliği için kullanılabileceği vurgulanmıştır. Yapılan

tanımlamalarda ortak olan nokta, Web 2.0'ın internetin sosyal kullanımını ifade etmesidir.

Web 2.0, katılımcıların sosyal etkileşimini ve kollektif akıl kavramının kullanımını arttırarak internetin daha etkileşimli ve işbirlikçi bir biçime bürünmesini sağlamakta ve kullanıcıların interneti daha etkili bir biçimde kullanmaları için fırsatlar sunmaktadır (Murugesan,2009: 34). Web 2.0, sadece internetin kendisiyle ilgili olmamakla birlikte aynı zamanda bir paylaşım olgusunu içermektedir (Johns 2009: 4,5).

İkinci nesil internet olarak da adlandırılan Web 2.0, internet anlayışını oldukça geliştirmiştir. İnternette beklenenleri değişik bir platforma yönlendirmiştir. Eski statik internet siteleri artık kullanıcıları tatmin etmez hale gelmiş, daha etkileşimli siteler ve sistemler kullanıcının ilgisini çekmeye başlamıştır. Bu teknolojiler kullanıcıların bilgi alanlarını düzenlemelerine, eklemeler yapmalarına, diğer kullanıcılarla paylaşımlarını arttırmalarına olanak sağlamaktadır. Bu teknolojilerle birlikte sadece okunabilir ortamlardan hem okunabilen hem de yazılabilen, fikir belirtilen ve sosyal etkileşimi arttıran ortamlara geçilmiştir. Web 2.0 teknolojilerinin kullanımı, kullanıcılar arasındaki iletişimi kuvvetlendirmekte sosyal paylaşımına olanak sağlamaktadır.

Web 2.0 tabanlı ortamlar, sunucularda barındırılan ve internet aracılığı ile tarayıcılarda görüntülenen bireysel sistemlerdir. Bu yüzden bu ortamlar “Web 2.0 sistemleri”, “Web 2.0 servisleri” ya da “Web 2.0 uygulamaları” olarak da adlandırılabilirler. Tüm bu adlandırmalar ise bu ortamların grup çalışmalarına olan yatkınlığından dolayı “sosyal yazılım etiketi” altında toplanmaktadır. Ancak, son zamanlarda ise “sosyal yazılım” kavramı yerini “sosyal medya” kavramına bırakmıştır (Duffy, 2008:121).

O'Reilly (2005), Web 2.0 tabanlı ortamların getirdiği yenilikleri şu şekilde sıralamaktadır:

- Platform olarak internet: İnternet uygulamalarını bilgisayara kurmak zorunda kalmadan, tarayıcı tabanlı olarak çalıştırma,
- Kullanıcının kendi verisini kontrol edebilmesi,
- Paket programlar yerine web servisleri,

- Katılımlı ortamlar sağlama,
- Ücretsiz servisler,
- Değiştirilebilir veriler,
- Cihazdan bağımsız (farklı cihazlarla) çalışan yazılımlar,
- Kolektif akli destekleme.

Web 2.0 klasik web yapısına göre pek çok yönden farklı bir konsept (Murugesan, 2007: 34,35) olduğu belirtilmektedir:

- Esnek web tasarımı, yaratıcı yeniden kullanım ve güncellemeler sağlar.
- Zengin bir kullanıcı arayüzü sağlar.
- İşbirlikçi içerik oluşturulması ve değişikliğine olanak tanır.
- İnternette yer alan farklı uygulamaları yeniden kullanarak ya da birleştirerek ve ya farklı kaynaklardaki veri ve bilgiyi bir araya getirerek yeni uygulamaların oluşturulmasına olanak sağlar.
- Ortak ilgilere sahip insanlar arasında sosyal ağ oluşturulmasını sağlar.
- İşbirliğini destekler ve kolektif aklın bir araya getirilmesine yardımcı olur.

Bir Web 2.0 teknolojisi olan ve kişilerin birbirleriyle çeşitli yollarla iletişim kurmalarını ve sosyal etkileşimi sağlayan sosyal ağlar, resim, video, içerik, profil gibi birçok konuda paylaşım ve etkileşim imkânı sağlamasıyla milyonlarca kullanıcıyı çekmiş ve sosyal ağ siteleri ile birlikte internet kullanıcıları arasında oldukça yaygınlaşmıştır.

2.3. Sosyal Ağ Siteleri

Web 2.0 teknolojileri ile ortaya çıkan sosyal ağ siteleri, kullanıcıların, çevrimiçi (online) olarak, sosyal topluluklar içerisinde kendileriyle yakın ilgi alanlarına veya ortak özelliklere sahip diğer kullanıcılarla iletişim kurmalarını sağlayan teknolojilerdir (Kapp ve Driscoll, 2010, Akt. İnce, 2011: 15).

Bireylerin internet üzerindeki toplum yaşamı içinde kendilerini tanımlamak, aynı kültürel seviyede rahatlıkla anlaşabilecekleri insanlarla internet iletişim metotları ile iletişime geçmek ve aynı zamanda normal sosyal yaşamda yapılan çeşitli jestleri

simgeleyen sembolik hareketleri göstererek insanların yarattığı sanal ortamdaki sosyal iletişim kurmak için kullandıkları ağlara "sosyal ağlar" denilmektedir (Wikipedia, 2012b). Sosyal ağlar, ortak bir amaç doğrultusunda insanların düşüncelerini paylaşımlarını ve birbirleriyle etkileşime girmelerini kolaylaştıran internet üzerinden bir topluluk oluşumunu işaret etmektedir (Preeti, 2009: 129).

Sosyal ağlar, bireyler ve gruplar arasındaki karşılıklı etkileşimi kolaylaştıran, bunun için çeşitli seçenekler sunan ve sosyal ilişkiler yumağı oluşumunu destekleyen yazılımlar olarak tanımlanmıştır. Ayrıca sosyal ağların bireylerin kişisel isteklerini destekleyerek onları sürece dâhil ettiği ve bu isteklerin kişisel amaçlarını gerçekleştirebilmeleri için grubun isteği haline geldiği ifade edilmektedir (Onat ve Alikılıç, 2009: 89). Bu ağlar paylaşım içinde bulunan tüm bireyleri içine alan sosyal bir ilişki sistemidir. Makro düzeyde ele alındığında ise, çok sayıda bireyin diğerleri ile nasıl bağ kurup ilişkide bulunduğunu göstermektedir (Çetin, 2009: 5)

Sosyal paylaşım siteleri bireylerin halka açık ya da yarı halka açık olarak profillerini kayıtlı bir sistemde oluşturdukları, bir bağlantıyı paylaştıkları, diğer kullanıcıların arkadaş listelerini ve sistem içerisinde bulunan kişilerin ilişki listelerini de gördükleri, online topluluklardaki insanların beğenilerini, aktivitelerini paylaştıkları ve ağ üzerinden birbirlerine mesaj, e-mail, tartışma grupları, video, sesli sohbet, dosya paylaşımı yaptıkları sitelerdir (Boyd ve Ellison, 2007: 211).

Ofcom'a (2008: 10) göre sosyal ağ siteleri, kullanıcıların online profiller ya da kişisel web sayfaları oluşturmalarına ve online bir sosyal ağ geliştirmelerine izin veren sitelerdir. Profil sayfaları, kullanıcının kendi web sitesi olarak işlev görür. Profil bilgileri içerisinde doğum tarihi, cinsiyet, politik görüş, inanç ve doğum yeri bilgilerinden, en sevilen filmlere, kitaplara ve boş zamanlarda neler yapıldığına kadar çeşitli bilgiler yer almaktadır.

Sosyal ağ siteleri (Facebook, MySpace, Friendster v.b.); kullanıcıların, kullanıcı adı ve fotoğraf gibi profil bilgileri göndermelerine, genel/özel çevrimiçi mesaj gönderimine veya çevrimiçi fotoğraf, video paylaşımı gibi yenilikçi yollar kullanarak diğer bireylerle iletişim kurmalarına izin veren üye tabanlı internet topluluklarıdır (Pempek, Yermolayeva ve Calvert, 2009: 227).

Bireyler arasındaki kişisel veya profesyonel ilişkilerin oluşturduğu sosyal ağlar, bireyler arasındaki bağlantıları ve bu bağlantıların gücünü temsil etmektedir. Sosyal ağlar birbirleriyle iletişim halinde olan kişilerin oluşturduğu ağlardır ve bu kişiler aileden, okuldan, işten ya da toplumun herhangi bir kesiminden olabilir (Baysal, 2010: 137).

Sosyal ağ sitelerinde kullanıcılar öncelikle kendilerine bir profil oluştururlar. Bu profil genellikle resim, yaş, cinsiyet, yaşadığı yer, ilgi alanları gibi özellikleri içerir. Kullanıcılar arası sosyal etkileşimi sağlayan sosyal ağ siteleri, kullanıcıların fotoğraflarını, dosyalarını veya kişisel girdilerini internette yayınlamasına ve hatta çevrimiçi organizasyonlar düzenlemesine de yardımcı olmaktadır. Sosyal ağ sitelerinde arkadaşlık bir onay sistemine bağlıdır. Kişi arkadaşlık talep eder ve bu talebi kabul edildiği takdirde diğer kişinin ağına üye olabilir. Böylece kullanıcılar sistemin diğer kullanıcılarını tanımaya başlarlar.

Sosyal paylaşım sitelerinde kullanıcılar, yüz yüze olarak seyrek görüştükleri ya da uzun zamandır görüşmedikleri kişileri sosyal ağlarına eklemektedirler. Sosyal ağlar ortak paydaları olan insanları, bir araya toplayarak oluşturdukları grup arasındaki iletişimi ve bilgi akışını sağlamaktadır (Boyd ve Ellison, 2007: 211). İnsanlar sosyal ağ sitelerine dâhil olarak, ilgi duydukları alanlar, siyasi konular ya da belli aktiviteler (seyahat, konaklama vb.) hakkında düşünce ve deneyimlerini paylaşmaktadırlar. Sosyal ağ sitelerinin kolay kullanılabilmesi, sürekli çoğalan bilgilerin hızla güncellenebilmesi, analiz edilebilmesi ve paylaşılabilmesi kullanıcıların büyük ilgisini çekmiştir (Ajjan ve Hartshorne, 2008: 71).

Bütün bu özelliklerinden dolayı, internet kullanıcılarının sosyal ağlarda harcadıkları zaman ve sosyal ağlara katılan kullanıcı sayısı her geçen gün artmaktadır. Türkiye, sosyal ağlarda vakit geçirme bakımından kullanıcı başına ayda ortalama 7.8 saat ile dünyada beşinci sırada yer almaktadır (Comscoredatamine, 2011).

Günümüzde sosyal ağlar, bireylerin birbirleri ile bağlantı kurmak amacıyla en çok tercih ettikleri iletişim ortamı olarak yaygınlaşmaktadır (Çetin, 2009). Her gün bilgisayarını açar açmaz profilini ve sosyal ağ sitelerindeki mesajlarını kontrol eden kişilerin sayısı on binler ile ifade edilmektedir. Yapılan bir araştırmaya göre, yaklaşık

7.000.000 (yedi milyon) Türk internet kullanıcısından 16-34 yaş grubuna mensup olanlardan tahmini 1.000.000’u (bir milyonu) herhangi bir sosyal ağ sitesine üyedir. Ve bu kişilerin önemli bir çoğunluğu farklı içerikler üretmektedir (Acun, 2009: 365). Bugün artık sosyal ağ sitelerinin kullanımı, sanal ortam kullanıcıları tarafından alışkanlık haline getirilmiştir (Vural ve Bat, 2010: 3349).

Sosyal ağ sitelerinin doğru kullanılması durumunda pek çok faydası bulunmaktadır. Bu siteler sayesinde bireylerin istedikleri an pek çok farklı konu hakkında değişik bilgilere ulaşabilme, eski arkadaşları tekrar bulabilme, yeni arkadaşlıklar edinme, gruplar kurma ve gruplara dâhil olma, oyun oynama, eğlenme, bir yeniliği ya da yeni bir fikri duyurma imkânları bulunmaktadır (Baysal, 2010: 133). Günümüz toplumunun hızlı yaşanan kopuk ilişkileri içerisinde sosyal paylaşım ağları yardımıyla insanlar bir sosyal ilişki kurma ya da mevcut olan ilişkilerini sürdürme şansına sahip olabilmektedirler. Sosyal paylaşım ağları bireyleri, toplumun gittiği yönde sosyal olarak tamamlayan bir bileşen olarak karşımıza çıkmaktadır (Özmen vd., 2011: 45,46). Doğru kullanılamaması halinde ise, sosyalleşmeyi arttırmanın aksine sosyal hayattan uzaklaştırmaya ve verilen kişisel bilgiler nedeniyle güvenliğin tehlikeye atılmasına sebep olabilmektedir (Baysal, 2010: 133).

Sosyal paylaşım sitelerinin ortaya çıkışı 1995 yılında Classmates ve hemen ardından 1997 yılında SixDegrees siteleri ile başlamıştır. Classmates sitesi kullanıcılarına okul arkadaşlarını bulmaya yönelik, SixDegrees kullanıcıları arasında bir ilişkilendirme kurmaya yönelik hizmet sunmaktaydı. SixDegrees sitesi, kullanıcılarına profil yaratma ve arkadaşlarını listeleme olanağı sunmuştur. 1998 yılında ise arkadaş listelerinde sörf yapmaya izin vermiştir. 1997-2001 yılları arasında çeşitli etnik grupların kişisel, profesyonel ve flört profillerini paylaştıkları siteler ortaya çıkmıştır. Dünyada çoğu insan 2002’de faaliyete geçen Friendster’ı ilk ciddi etki yaratan site olarak görmektedir. Friendster’den sonra birçok site faaliyete geçmiştir (Ofcom, 2008: 10).

1999 yılından itibaren ortaya çıkan sosyal ağ sitelerinin kronolojik gelişimleri şöyledir (Boyd ve Ellison, 2007: 212):

- 1999 Live Journal, AsianAvenue, Black Planet, LunarStorm

- 2000 yılında MiGente
- 2001 yılında Cyworld ve Ryze
- 2002 yılında Fotolog ve Friendster, Skyblog
- 2003 yılında Couchsurfing, LinkedIn, Tribe.net, Open BC/Xing, MySpace, Last.FM, Hi5, Orkut, Dogster
- 2004 yılında Flickr, Piczo, Mixi, Facebook (sadece Harvard Üniversitesi'nde), Multiply, aSmallWorld, Dodgeball, Care2, Catster, Hyves
- 2005 yılında Yahoo!360, Youtube, Xanga, Cyworld, Bebo, Facebook (lise networkleri), AsianAvenue, BlackPlanet
- 2006 yılında QQ, Facebook (kurumsal ağlara açık), Windows Live Spaces, Cyworld, Twitter, MyChurch, Facebook (herkese açık)

Onat ve Alikılıç (2009: 1119,1120) ise günümüzde son derece popüler olan bir kısmı genel amaçlı (Facebook, Twitter, Myspace vb.) bir kısmı ise özel amaçlarla kurulan sosyal ağlar arasında aşağıdaki gibi bir sınıflandırma yapmaktadırlar:

- Genel kullanıma açık sosyal ağlar: Facebook, Orkut, Yonja, MySpaces,
- İş ağları: LinkedIn, BNI, GBN, Xing.com, Ryze
- Uzmanların ve ilgi alanlarının sosyal ağları: Pazarlama amaçlı Arkamarka.com, Mediapost.com
- Etnik ağlar: Cyworld (Güney Kore), Corazon.com (İspanyol asıllılar)
- Flört ağları: Siberalem.com, Yonja.com
- Kadın çalışanların ağları: Wibn.co.uk, woman owned, cdbizwomen.com, viwbn.org
- Belirli yaş gruplarına hitap eden ağlar: SagaZone (50'lilerin üstündekiler için Saga tatil ve sigorta şirketinin kurduğu ağ)
- Yerel topluluklar oluşturmak için kurulan ağlar: ResidentsHQ (İngiltere'de kurulan ağın amacı büyük binalarda yaşayan insanların online iletişim ortamlarını kurmalarını amaçlar)
- Diğer ağlar

Genel olarak sosyal ağların temel özellikleri şu şekilde belirlenmiştir (Kim, Jeong ve Lee, 2010: 218-221): Kişisel profil sunma, bağlantı kurulabilme, gruplara katılabilme, bağlantılarla iletişim kurabilme, paylaşım, fikir beyan edebilme, bilgi erişimi ve kullanıcılarını uzun süreli olarak online tutabilme. Bu özellikler sosyal paylaşım ağlarının genel karakteristik yapısını ortaya koymaktadır.

Özkan ve McKenzie, (2008: 2773) sosyal ağların genel özelliklerini şöyle özetlemektedirler:

- Sosyal ağların birçoğu kullanıcıya e-posta, chat, anlık mesajlaşma, video, blogging, dosya paylaşımı, fotoğraf paylaşımı gibi çeşitli hizmetler sağlayarak, kullanıcıların etkileşimini kolaylaştırır.
- Sosyal ağlar kullanıcıların bir veri tabanını tutar ve böylece kullanıcılar kolaylıkla arkadaşlarını bulabilir, topluluklar oluşturabilir ve kendileri ile ortak ilgiye sahip bireyler ile paylaşımda bulunabilirler.
- Sosyal ağlar kullanıcıya çevrimiçi olarak kendi profilini oluşturma imkânı verir ve kendi sosyal ağlarını ortaya koymalarını sağlar,
- Sosyal ağların büyük bir çoğunluğu ücretsizdir.
- Sosyal ağların birçoğu kullanıcıdan gelen dönüte göre yeni özellikler eklerler ve geliştirirler. Aynı şekilde açık kaynaklı versiyonları ise kullanıcıların kendi uygulamalarını geliştirerek siteye entegre etmelerine olanak sağlar.
- Sosyal ağlar kullanıcının kendi erişim ve gizlilik kurallarını kendisinin düzenlemesini sağlar. Kullanıcılar hangi derecede, ne kadar ve ne paylaşmak istediklerine karar verebilirler.
- Sosyal ağlar içerik, konu ya da ilgi alanına dayalı ilk nesil çevrimiçi topluluklara odaklanmaktan çok birey temelli kişisel çevrimiçi topluluklara odaklanır.

İnternet ortamında bulunan en çok kullanılan sosyal ağlar Facebook, Twitter, LinkedIn Myspace oluşturmaktadır. Bu örnekler aşağıda incelenecektir:

2.3.1. Facebook

Dünya’da son zamanlarda hızla yükselişe geçen sosyal paylaşım ağlarında insanların kendilerini ifade edebilmeleri, eğlenerek stres atabilmeleri, ortak amaçlar ya

da görüşler doğrultusunda birleşebilmeleri mümkündür. Hızlı bir yükseliş sağlayan ve geniş bir üyeye sahip olan sosyal paylaşım ağlarından biri de Facebook'dur. Facebook genç üyeler tarafından tercih edilmekte ve çoğunlukla arkadaşlarını bulma gerekçesiyle üye olunmaktadır (Kobak ve Biçer, 2008: 571).

Facebook 2004 yılında Harvard üniversitesi öğrencileri için oluşturulmuştur. Sonra Ivy League ve Standford Üniversitesi öğrencileri arasında yayılmış ve çok hızlı bir şekilde Dünya'nın tüm ülkelerinde tüm üniversiteler ve lise öğrencileri arasında kullanılmaya başlanmıştır. Facebook iki yıl içinde bütün uzantılara sahip e-mail adreslerine açılarak popülerliğini artırmıştır. Şimdi ise 13 yaş üzerindeki her kişi ona katılma ve kullanma şansı bulmaktadır (Wikipedia, 2012c).

Facebook diğer sosyal ağ uygulamaları gibi kullanıcılara iletişim bilgileri, kişisel bilgiler, arkadaş listesi, albümler, sosyal ilgi grupları vs. içeren kişiselleştirilmiş bir profil alanı sağlar. Bu profil kişinin temel özelliklerini yansıttığı gibi görsel olarak resimlerle de desteklenmektedir. Burada amaç iletişime geçmeden önce kişi ile ilgili ön bilgi edinmektir. Ancak Facebook, bu tip bilgilerin herkes tarafından ulaşılmasını engellemeye yönelik kullanıcılara çeşitli seçenekler de sağlamaktadır. Bunun nedeni istenmeyen kişiler tarafından bulunmamasını ve bilgilerin bu kişilerce görülmemesini sağlamaktır (Göker, Demir ve Doğan, 2010: 188).

Kullanıcılar Facebook aracılığıyla birbirleri ile mesajlaşabilir, chat yapabilir, arkadaşlarının duvarına yazı yazabilir, çeşitli uygulamaları ekleyebilir, oyun oynayabilirler. Üye olan kişiler profillerine diledikleri kadar fotoğraf ve video ekleyebilir, bu fotoğraflardan albümler oluşturabilir, fotoğraflarda bulunan kişileri etiketleyebilir, eklenen fotoğraflara yorum yapabilirler. Bu web sitesinin önemli özelliklerinden birisi çeşitli dillere destek sağlamasıdır. Böylece dünyanın dört bir yanından çeşitli diller ve farklı kültürlerden olan insanlar bu sosyal ağ vasıtasıyla birbirleri ile etkileşimde bulunabilmektedir.

Facebook üyeleri ortak etkileşim alanlarına da sahiptir. Kullanıcılar sosyal ilgi gruplarına katılabilir ya da kendilerine grup oluşturabilir, gruplarda fikir alışverişinde bulunabilir; eğlence, fan, siyasi, müzik, dini, arkadaşlık gibi tamamen kullanıcılarının seçimleri çerçevesinde belirlenen gruplarda sosyal paylaşımlar yapabilirler. Ayrıca

Facebook üyeleri şehir, iş, okul ve bölge gibi belirleyici faktörlerle şekillenen ağlara üye olabilmekte, böylelikle aynı ağda bulunan kişilerle daha kolay bir şekilde iletişime geçebilmektedirler (Göker, Demir ve Doğan, 2010: 189).

Facebook'u diğer sosyal ağlardan ayırt eden en önemli özelliği ise kullanıcıların profillerine ücretsiz olarak ekleyebildikleri uygulamalardır (Genç, 2010: 240). Örneğin, her üyenin sayfasında bulunan ve yorum yapılabilen Wall (duvar) uygulaması, sanal dürtmelere izin veren Pokes uygulamaları, kullanıcının yeri ve eylemleri hakkında bilgi veren Status (Durum) uygulaması, benzer şekilde üyelerin listesinde bulunan kişilerin önemli günlerini hatırlatan Haber Akışı uygulaması, Hediye Gönder uygulaması, Facebook'u diğer sosyal ağ sitelerine göre bir adım öne çıkarmaktadır.

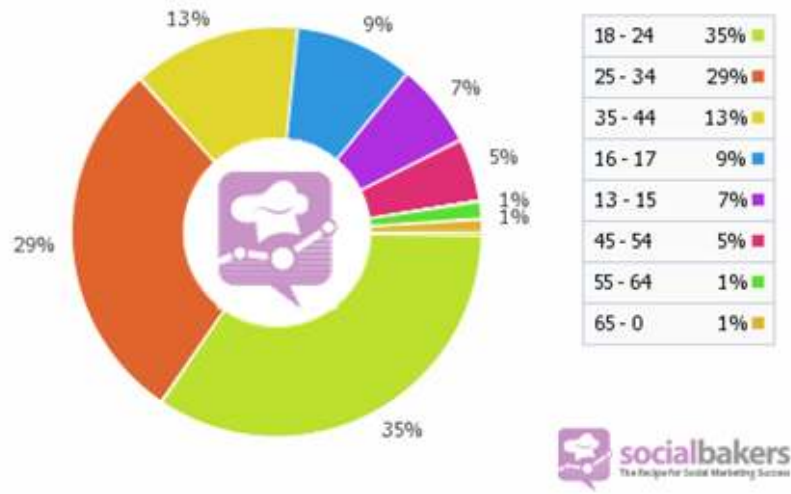
Facebook sağladığı tüm bu teknolojik ve sosyal özellikler ile kısa sürede milyonlarca kullanıcıya ulaşmış ve bireylerin günlük yaşamlarının bir parçası haline gelmiştir. Facebook şu anda sosyal ağ siteleri arasında en hızlı büyüyen ve üniversite öğrencileri arasında en çok tercih edilen sosyal ağ sitesidir (Genç, 2010: 239). 800 milyondan fazla kullanıcısı bulunan Facebook, teknik açıdan web otoriteleri tarafından en başarılı Web 2.0 uygulamalarından biri olarak gösterilmektedir (Özmen vd., 2011: 43). Son araştırmalara göre, Türkiye, Facebook kullanımında 33 milyona yaklaşan kullanıcısıyla Birleşik Devletler, Brezilya, Hindistan, Endonezya, Büyük Britanya ve Meksika'nın ardından yedinci sıradadır (Socialbakers, 2012a).

Tablo 1. Facebook Sosyal Paylaşım Sitesinde En Çok Üye Bulunduran On Ülke

Ülkeler	Üyeler
Amerika Birleşik Devletleri	158.758.940
Brezilya	54.902.560
Hindistan	51.925.180
Endonezya	41.037.340
Büyük Britanya	37.569.580
Meksika	36.518.540
Türkiye	31.283.480
Filipin Adaları	28.957.480
Fransa	24.345.920
Almanya	23.961.540

Kaynak: (Socialbakers, 2012b)

Şekil 1. Türkiye’deki Facebook Kullanıcılarının Yaş Dağılımları

Kaynak: (Socialbakers, 2012a)

Şekil 1’de Türkiye’deki Facebook kullanıcılarının yaş dağılımları görülmektedir. Bu dağılım incelendiğinde Türkiye’deki Facebook kullanıcılarının %35’inin, yükseköğrenim çağında olan gençlerin de içerisinde bulunduğu 18-24 yaş aralığında olduğu görülmektedir. Dolayısıyla Facebook’un, Türkiye’de ağırlıklı olarak gençlerin oluşturduğu bir kullanıcı profiline sahip olduğunu söylenebilir.

2.3.2. Myspace

Myspace kullanıcılarına sınırsız olarak büyüyen ücretsiz müzik dinleme ve video izleme şansını sunan lider bir sosyal eğlence yeridir. Myspace, yüksek derecede kişiselleştirilmiş bir eğlence tecrübesi sunarak yeni nesli sosyal interaktiviteye ve sevdikleri müzik, ünlüler, TV, filmler ve oyunlar gibi birçok alana yönlendirmektedir. Bu tecrübeyi mobil cihazlar ve etkinlikler de dâhil olmak üzere birçok platformdan sunabilmektedir. Ünlü sanatçıların, yeni yeteneklerin ve bağımsız sanatçıların yeni hayranlara ulaşmasını sağlayan bir araçtır (MySpace, 2013).

2003 yılında kurulan MySpace özellikle müzik özelliği ile ön plana çıkmaktadır. Henüz ünlü olmamış grup ve şarkıcıların yararına bu genç sanatçı adaylarına herhangi bir ücret vermeden şarkılarını siteye yükleyip büyük kitlelere sunma imkânı

vermektedir. Myspace yüklenen müzik eserlerinin telif hakkını yükleyen kişilerden alamaz, yani Myspace bir nevi bedava reklam sitesidir. (Wikipedia, 2012d).

ABD’de 2006 yılında, sosyal ağ sitesi olarak hizmet veren Myspace, toplam ziyaretçi sayısı bakımından bir arama motoru olarak hizmet veren Google’ı geçmiştir. 2007’den itibaren ise Google liderliği tekrar ele geçirmiştir ve o tarihten bu yana Myspace’in ziyaretçi sayısı sürekli olarak düşmektedir. (Socialbakers, 2012c). Sitenin 2009 yılı itibariyle üye sayısı 253.000.000’a (iki yüz elli üç milyona) ulaşmıştır (Acun, 2009: 365).

Myspace sosyal ağına katılanlar kendileri için canlı, hayat dolu ve karmaşık bir duvar oluşturup kendi yazıları, fotoğrafları ve videolarını bu duvar yoluyla arkadaşları ile paylaşmaktadırlar. Ayrıca kullanıcılar oluşturdukları profillere dinledikleri müzikleri de ekleyebilmektedirler. Facebook’un tam aksine Myspace kullanıcıları kendi sayfalarının formatını, profillini, arka görünümünü (background) kendi isteklerine göre değiştirebilmektedir (Zafarmand, 2010: 27).

2.3.3. LinkedIn

Başarılı sosyal ağ siteleri örnekleri incelendiğinde, LinkedIn’in de önemli bir yeri olduğu görülebilir. LinkedIn 2003 yılında iş dünyasına yönelik kurulmuş bir sosyal ağ sitesidir. Türkçe dâhil pek çok dilde hizmet vermektedir ve profesyonel tanışma platformlarından biridir (LinkedIn, 2011).

Kullanıcıların üye olmak için bir başka site üyesi tarafından davet edilmesinin gerekmediği bu sitede; kişiler eski çalışma arkadaşlarına, eski sınıf arkadaşlarına, mevcut çalışma ortamındaki iş arkadaşlarına ulaşabilir, sitede yayınlanan iş ilanlarına bakarak kendileri için yeni iş fırsatları bulabilirler. LinkedIn kullanıcılarının, güvenilir ilişki ve gruplardan oluşan bir ağda buluşmasına, karşılıklı fikir alışverişinde bulunmasına, öğrenmesine, anlaşmalar yapmasına, imkânlar ve çalışanlar bulmasına, çalışmasına ve kararlar almasına yardım etmek üzere hizmetler sunmaktadır (LinkedIn, 2011). Ocak 2013 itibariyle yaklaşık 200 milyon profesyonel bilgi, fikir ve fırsat alışverişi için LinkedIn’i kullanmaktadır (Wikipedia, 2013).

2.3.4. Twitter

Twitter, kullanıcıları, ilginç bulduğu en son olaylara, akımlara ve haberlere bağlayan gerçek zamanlı bir bilgi ağıdır. Bu ağ aracılığıyla sadece en çok ilgi çeken hesaplar bulunabilir ve yazışmalar takip edilebilir. Kullanıcılarına “tweet” adı verilen 140 karakterlik metinler yazma imkânı veren twitter, yeni nesil bir iletişim aracıdır (Twitter, 2013).

Twitter 2006 yılında Jack Dorsey tarafından geliştirilmiştir ve kullanıcılar tarafından atılan tweet'ler herkes tarafından görülebilir. Ancak kullanıcılar attıkları tweet'leri sadece kendi arkadaşları tarafından görülmelerini sınırlandırabilmektedirler. Kullanıcılar diğer kullanıcıların tweet'lerine üye olabilirler. Üye oldukları kişi veya kurumların takipçi sayısını ve bunların kimleri takip ettikleri görebilirler. İnternet dünyasının SMS'i olarak anılan Twitter'da üyeler, Twitter'ın websitesi aracılığıyla tweet'lerini gönderebilir ve alabilirler. Kullanıcılar Twitter'ın websitesine uyumlu harici uygulamalar (akıllı telefonlar gibi) veya belirli ülkelerde erişilebilen kısa mesaj servisi tarafından giriş yapabilirler (Wikipedia, 2012e).

Twitter'ı diğer sosyal paylaşım sitelerinden ayıran başlıca özellik ise; kullanıcıların en fazla 140 karakterle kendini ifade edebilmesidir; ancak mesaj sayısı ya da sıklığında herhangi bir sınırlama yoktur. Bu nedenle yazmak ve okumak için pratik bir yapı sergiler. Twitter'ın genel amacı insanların günlük yaşamlarında yaşadıkları, duydukları, düşündükleri ve deneyim yaşadıkları şeylerden paylaşılabilir bulduklarını bir web ortamında başkaları ile kısa ifadelerle paylaşma imkânı sunmasıdır (Cemiloğlu Altunay, 2010: 5).

Twitter, ilk zamanlarında kişilerin anlık durumlarını paylaşmasını hedeflemiştir. Kullanıcı sayısının artması ve şahısların bireysel kullanımının dışında, ticari ve kültürel çeşitli kurumların da iletişim ortamı olarak Twitter'ı kullanmaya başlaması ile birlikte, sitenin kullanıcılara sorduğu temel soru da değişmiştir. Önceleri, ana ekranındaki mesaj kutusunda “What are you doing?” (Şu anda ne yapıyorsun?) diye soran web sitesi, Kasım 2009'dan itibaren kullanıcılarını “What's happening?” (Şu anda ne oluyor?) diyerek karşılamaya başlamıştır (“What's happening?”, 2009).

Alexa verilerine göre Dünya çapında 10. sırada olan Twitter (Alexa, 2012a), Türkiye’de ise en çok tıklanan 6. site konumunda bulunmaktadır (Alexa, 2012b). Haber sitelerinden, siyasetçilere, şarkıcılardan öğrencilere, öğretmenlerden iş adamlarına kadar çok geniş bir kitleye sahip olan Twitter’da tıpkı Facebook gibi arkadaşlar bulunmakta ve bunlardan bir liste hazırlanmaktadır. Önceleri Twitter’ın ülkemiz açısından en büyük dezavantajlarından biri sitenin Türkçe olmaması iken 25 Nisan 2011 tarihinden itibaren Türkçe olarak da kullanılabilir hale gelmiştir (Wikipedia, 2012e).

Twitter’ın da tıpkı Facebook gibi kullanıcıların ilgisini çeken ve kolaylık sağlayan çok sayıda uygulaması bulunmaktadır. Bunların en önemlilerinden biri olan Twshot uygulaması sayesinde kullanıcılar, gezdikleri linkleri kopyala yapıştır gibi ayrıntılarla uğraşmadan diğer kullanıcılara tweetleyebiliyorlar. Bu sayede kullanıcılar diğer kullanıcıların o an bulundukları linkler hakkında bilgi sahibi olabiliyorlar. Diğer ilgi çekici uygulamalara örnek olarak, Twhirl ve Tweetdeck uygulamaları verilebilir. Bu iki uygulama sayesinde kullanıcılar takip ettikleri Twitter hesaplarını Twitter’a girmeden takip edebilmektedirler.

2.4. Sosyal Ağ Siteleri ve Eğitim

Günümüzde, birçok sosyal ağ sitesi ortaya çıkmış olup, bu siteler kişilerin arkadaşları ile iletişim kurmalarını, yeni arkadaşlar edinmelerini, eski arkadaşlarına ulaşabilmelerini, fotoğraflar, videolar, yazılar vb. çeşitli dokümanlar paylaşabilmelerini, düşüncelerini diğer kişilerle paylaşabilmelerini sağlayan yapılar olarak görülmektedir. Ancak günümüz toplumunu etkileyen ve bazı yönlerden değiştiren sosyal ağların eğitimde kullanılabilecek bir araç olarak da düşünülmesi gerekmektedir

Selwyn (2007:3), çoğunluğunu genç bireyler ve öğrencilerin oluşturduğu, milyonlarca sosyal ağ kullanıcısı bulunduğundan, bu uygulamaların akademik bağlamda da ele alınmasının dijital çağdaki sosyal ve kültürel önemlerinin anlaşılması bakımından büyük önem taşımakta olduğunu ifade etmektedir. Ziegler (2007: 69) ise, sosyal ağların öğrencileri pasif tüketici olmaktan çıkararak daha iyi motive edecek şekilde, eğitim sisteminde radikal bir değişime öncülük edeceğini ileri sürmüştür.

Sosyal ağlar eğitim alanına uyarlandığında, öğretmen ve öğrencilerin gereksinim duyduğu çevrimiçi iletişim ve bilgi paylaşımı, sosyal ağların sahip oldukları güçlü özellikler sayesinde bu siteler üzerinden kolaylıkla sağlanabilmektedir (Deperlioğlu ve Köse, 2010: 339). Sosyal ağ sitelerinin birçok özelliği ve olanaklarının olması öğretmenlerin eğitim-öğretim süreçlerini aktif, yaratıcı, işbirlikli öğrenme ile desteklemeleri; öğrenci-öğrenci, öğrenci-içerik ve öğretmen-öğrenci etkileşimini arttırmaları; öğrencilerin araştırma, sorgulama, eleştirel düşünme ve problem çözme becerilerini kullanmaları ve geliştirmeleri; gündelik olayları, haberleri, kişileri veya grupları takip etmeleri; tartışma ortamlarına dahil olmaları ve materyal paylaşmaları konusunda destek olmaktadır (Gülbahar, Kalelioğlu, ve Madran, 2010). Sosyal ağ siteleri sağladığı bütün bu avantajlarla, düşünceler ve yenilikler dünya üzerinde eskiden olmadığı kadar hızlı bir biçimde yayılmaktadır ve öğrenme-öğretme süreci yeniden şekillenmektedir.

Sosyal ağlar ortak paydaları olan insanları, bir araya toplayarak oluşturdukları grup arasındaki iletişimi ve bilgi akışını sağlamaktadır (Boyd ve Ellison, 2007: 210). Birçok öğrencinin ve araştırmacının çok basit adımları takip ederek bir topluluğu oluşturması, bu topluluk aracılığıyla kendi aralarında paylaşımlar gerçekleştirmeleri, iletişim sağlamaları ve dönüt alabilmeleri açısından oldukça kolaylıklar sağlamaktadır. Sosyal ağ siteleri ayrıca öğrenim ve öğretim süreçlerinin metin, video, ses, gibi materyallerle zenginleştirerek öğrencilerin öğrenme sürecini desteklenmesi ve öğretmenin öğretim ve değerlendirme sürecine destek olması gibi imkânları da sağlamaktadır (Pollara ve Zhu, 2011). Ayrıca sosyal ağlarla, sadece içeriğe erişim olgusu ortadan kaldırılarak, öğrencilerin paylaşım ortamlarında sosyal uygulama deneyimlerinin sürekli olarak düzenlendiği, sınırlandırılmamış bir öğrenme sağlandığı ifade edilmektedir (Mejias, 2005; Akt: Mazman, 2009: 7).

Eğitim aracı olarak sosyal ağların kullanımının getireceği avantajlara bakacak olursak, ortamın getirdiği etkileşimlilik ve katılımcılık eğitime de yansımalıdır. Sosyal ağların eğitimde bir araç olarak kullanılmasının getirebileceği avantajlar aşağıdaki gibi sıralanabilir (Balcı, 2010; Akt: Tiryakioğlu ve Erzurum, 2011: 1036,1037):

- Zamandan ve mekândan bağımsız olma,
- Eğitimde bilgisayar kullanımının eğitimin kalitesini, başarıyı ve verimliliği artırması,
- Bilgisayar teknolojilerindeki gelişmeler sayesinde daha kısa sürede ve daha sistemli öğrenebilmenin sağlanması,
- Öğrenmeyi bireyselleştirmesi,
- Anında geri bildirim alınabilmesi
- Öğrencinin ders içeriğini istediği kadar tekrar edebilmesine olanak sağlaması,
- İçeriğin kolay görüntülenebilmesi,
- Görsel ve işitsel öğrenme ortamları tasarımına izin vermesi,
- Laboratuar gerektiren derslerin benzetim animasyon ve sanal laboratuvarlar sayesinde öğrencilere daha az maliyetle ve daha tehlikesiz olarak sunulabilmesi,
- Ders içeriğinin ve eş-zamanlı (senkron) sınıf (sanal sınıf) uygulamalarının arşivlenebilmesi,
- İki yönlü iletişim sağlanabilmesi,
- Geleneksel programlara göre öğrencilerin araştırma, bilgi ve becerilerini artırmada daha gönüllü davranmalarını sağlaması,
- Öğrenci performansını değerlendirmeye olanak vermesi,
- Değerlendirme sonuçlarının ölçümünde hata olasılığının minimuma düşmesi,
- Öğrencilerin ve öğretmenlerin bilgiye ulaşma, değerlendirme, kullanma ve etkili olarak alıntı yapma becerilerinin gelişmesini sağlaması.

Muijs, West ve Ainscow (2010: 7), eğitimsel bağlamda düşünüldüğünde sosyal ağların; (a) okul geliştirme, (b) fırsatları arttırma (örneğin işletmelerle işbirliğine gitme) ve (c) kaynak paylaşımı gibi yararlarının olduğunu ifade etmektedirler.

Lee ve McLoughlin (2008) ise, sosyal ağların pedagojik araçlar olarak düşünülebileceği ifade etmekte ve eğitsel bağlamda bu araçların sağlayabileceği olası yararları şöyle sıralamaktadırlar:

- *Sosyal destek ve bağlanabilirlik:* MySpace, Facebook ve Friendster gibi sosyal ağ uygulamaları bireylerin ağlar oluşturmalarını desteklemekte, ayrıca bu ağlar arasında bağ kurmalarını sağlamaktadır. Bu ortamlarda bireyler bir yandan

dijital yeterliliklerini arttırırken diğer yandan informal öğrenme, yaratıcılık, kendini ifade etme ve kimlik arayışı gibi eylemlerin içindedirler.

- *İşbirlikli bilgi keşfi ve paylaşımı:* Birçok sosyal ağ uygulaması ile veri paylaşımı oldukça kolay bir hale gelmektedir. Böylelikle benzer ilgilere sahip bireyler birbirlerinden öğrenebilmekte ve ortamda sürekli gelişen web tabanlı bilgi kaynaklarına katkıda bulunabilmektedirler.
- *İçerik oluşturma:* Sosyal ağ ortamlarında bireyler bir yanda bilginin üreticisi diğer yandan tüketicisi rolü oynarlar. Herkes kendi ihtiyaçlarına ya da diğerlerinin ihtiyaçlarına göre içerik oluşturabilir, organize edebilir, derleyebilir ve paylaşabilir.
- *Bilgi ve enformasyon kümelemesi ve içerik modifikasyonu:* Sosyal ağ uygulamalarının yapısındaki çeşitli RSS, podcast (ses) ve vodcast (görüntü ve ses) gibi özellikler ile üreticinin verdiği bilgiden çok tüketicinin istediği bilgiyi alması, yani içeriğin öğrenenin isteğine göre alınıp tüketilmesi söz konusu olmaktadır.

2.5. Sosyal Beceri

Toplum içerisinde yaşayan birey için başkalarından olumlu tepkiler getirecek ve olumsuz tepkilerin gelmesini önleyecek becerilere sahip olmak, duygularını ve düşüncelerini çevresinde ilişki kurduğu insanlara iletmek bireyler arası etkileşimin sağlanabilmesi için oldukça önemlidir. Ayrıca insan kişilerarası iletişim gereği ilişki kurduğu insanların duygularını, düşüncelerini anlamak ve toplumsal yaşamda başarılı olmak ister. Bu da bireyin bir takım becerilere sahip olmasıyla mümkündür. Bu davranışlar genel olarak sosyal beceri olarak adlandırılmaktadır (Yüksel, 2004: 2).

Geçmişte daha yavaş değişen toplumsal yapıda, belirli sosyal beceriler, daha küçük toplumsal dokular içerisinde kazanılıp kullanılmaktaydı. Günümüzde ise, bir taraftan hızlı değişim, diğer taraftan insanların sosyal ve mekânsal hareketliliği, yapılan işlerin karmaşıklığı, bireylerin belirli sosyal becerilerle donanmış olmasını zorunlu kılmaktadır (Özbay, 2003: 129).

Sosyal beceriler, kişiler arası ilişkilerde sosyal bilgiyi alma, çözümleme ve uygun tepkilerde bulunmanın yanı sıra, hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen, hem gözlenebilen hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren ve öğrenilebilir davranışlardır (Yüksel, 2004: 5). Akfırat (2004: 40) sosyal becerileri, bireyin toplum içerisinde diğer insanlarla olumlu etkileşim kurmasını sağlayan davranışlar olarak tanımlamıştır. Kelly (1982; Akt: Yüksel, 2001) ise sosyal beceriyi, çevreden olumlu pekiştireç sağlayan veya devam ettiren kişiler arası ilişki durumlarında kullanılan öğrenilmiş davranışlar olarak görmektedir. Bu tanımda sosyal becerileri;

- a) Olumlu pekiştireçlere neden olacak davranış,
- b) Kişiler arası ilişkilerde sergilenebilir davranış,
- c) Tanımlanabilir davranış, olarak ele almaktadır.

Combs ve Slaby (1977) (Akt: Deniz, 2002: 62) sosyal becerileri, başkalarıyla toplumsal olarak kabul edilebilir, kişisel olarak yararlı ve aynı zamanda öncelikle başkalarına yararlı olan sosyal bağlamda etkileşim kurma yeteneği şeklinde tanımlamışlardır. Dowrick (1986:5) (Akt: Seven ve Yoldaş, 2007: 3)'e göre sosyal beceriler, belli bir ortamda toplumsal olarak kabul görececek, hem kişinin kendisi hem de karşısındaki için yararlı olacak şekilde davranabilme becerisidir.

Marlowe (1986) ise sosyal becerileri, kişilerarası durumlarda, kişinin kendisi dâhil insanların duygu, düşünce ve davranışlarını anlama ve bu anlayışa uygun davranma yeteneği olarak tanımlamaktadır (Seven, 2006: 8). Bu kurallar kişinin kültürel yapısına bağlı olup, her sosyal gruba göre de farklılık göstermektedir (Argly, 1972; Akt: Şahin, 1999: 44).

Spence (2003), sosyal beceriyi bireyin toplumsal yaşamda başarılı olabilmesi için gerekli olan davranışları sergileme becerisi olarak tanımlamakta, sözel olan ve sözel olmayan tepkiler olarak ikiye ayırmaktadır. Sözel olmayan tepkileri göz teması, yüz ifadesi, beden duruşu ve sosyal mesafe olarak; sözel olan tepkileri ise ses tonu, sesin yüksekliği, konuşmanın akıcılığı ve anlaşılabilirliği olarak açıklamaktadır (Karahan, Dicle ve Eplikoç, 2007: 44).

İçinde bulunulan sosyal ortama uygun davranma yeteneği olarak tanımlanan sosyal beceri (Kaf, 2000: 174), kişilerarası ilişkilerde sosyal bilgiyi alma, çözümleme ve anlamının yanı sıra uygun tepkilerde bulunma, hedefe yönelik ve sosyal bağlama göre değişen, hem gözlenebilen hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeleri içeren, öğrenilebilir davranışlar olarak anlaşılmaktadır (Şahin, 1999: 7).

Sosyal beceriler, birçok kişi tarafından farklı şekilde algılanıp farklı şekilde tanımlanmış olsa da özünde sosyalliği barındıran, insan ilişkileri içinde yer alan öğeleri içermektedir (Gülay, 2008: 47). Cartledge ve Milburn (1983), sosyal beceri tanımlarının çoğunda şu öğelerin ortak olduğunu belirtmektedir (Torun, 2008: 24):

- ✓ Başkalarının olumlu tepkiler vermesine yol açacak ve olumsuz tepkileri engelleyecek, başkalarıyla etkileşimi mümkün kılacak, sosyal açıdan kabul edilebilir olan öğrenilmiş davranışlar olarak sosyal beceriler,
- ✓ Çevrede etki bırakan, hedefe yönelik davranışlar olarak sosyal beceriler,
- ✓ Duruma özgü ve sosyal içeriğe göre değişen sosyal beceriler,
- ✓ Hem belirli gözlenebilen hem de gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal öğeler içeren davranışlar olarak sosyal beceriler.

Michelson ve arkadaşları (1981) ise sosyal beceriler alanında yapılan tanımlarda altı ortak nokta olduğunu ortaya çıkarmışlardır. Buna göre; Sosyal beceriler temelde öğrenme yoluyla kazanılır (özellikle sosyal öğrenme), sözel ve sözel olmayan davranışlardan oluşur, davranışı başlatmada etkilidir, diğerlerinden gelen olumlu sosyal pekiştireçleri arttırır, karşılıklı ilişkilerde gerekli zamanlamaya ve etkileşime dayalı davranışlardır ve diğerlerinin sosyal statüsü, cinsiyeti ve yaşı gibi faktörlerden etkilenir (Yüksel, 2004: 4).

2.7. Sosyal Becerilerin Özellikleri

Sosyal becerinin belli başlı özelliklerini Çetin ve diğerleri (2003) şu şekilde sınıflamışlardır (Pekdoğan, 2011: 9):

- Öğrenme (gözlemlenme, taklit etme, geri bildirim ve canlandırma) yoluyla kazanılır.

- Sözel ve sözel olmayan belirli davranışlardan oluşur.
- Sosyal beceriler etkili ve uygun girişimleri ve tepkileri gerektirir.
- Sosyal çevreden gelen olumlu tepkilerle, var olan becerilerin pekişmesine olanak tanır.
- Durumun ve ortamın özelliklerinden etkilenir.
- Sosyal becerideki yetersizlikler belirlenebilir ve uygun eğitim programları hazırlanabilir.

Hargie (1986) ise sosyal becerilerin özelliklerini şu şekilde sıralamıştır (Seven, 2008: 153):

- Sosyal beceriler amaç yönelimlidir. Birey istenilen sonuca varmak için kullanır.
- Sosyal beceriler karşılıklıdır. Ortak bir amaca yönelik olarak bireylerin her davranışı birbiriyle ilişkilidir.
- Sosyal beceriler duruma uygunluk gösterir. Sosyal becerileri gösteren birey, içinde bulunduğu sosyal durumlardaki ihtiyaçlarına göre davranabilir.
- Bireyin davranışları bir bütünün parçaları olarak değerlendirilebilir. Sosyal beceri tepkileri hiyerarşik bir düzen içindedir.
- Sosyal beceriler, öğrenilen davranışları içerir. Gösterilen davranış formları genel olarak bireyin öğrendiği davranışlardır.
- Sosyal beceriler, birey tarafından kontrol edilen davranışlardır.

Bacanlı (2006)' ya göre sosyal becerilerin 5 temel özelliği vardır:

1) Nerede, kiminle, nasıl konuşulur? Nerede, kiminle, nasıl konuşulmaz? Okulda, alışverişte, sınıfta nasıl konuşulur gibi becerilere ilişkin kurallar, sosyal olarak kabul edilen ya da edilmeyen davranışların belirleyicisidir. Sosyal becerileri yetersiz olan bireylere toplumsal kuralların belirlediği davranışların öğretilmesi gereklidir.

2) Sosyal beceriler, öğrenilmiş davranışlardır. Farklı kültürlerde farklı sosyal kuralların olması, her toplumda farklı sosyal davranışların istendik kabul edilmesi, sosyal becerilerin öğrenilmiş davranışlar olduğunu göstermektedir. Bu da sosyal becerileri yetersiz olan bireylere bu becerilerin öğretilbileceği anlamına gelmektedir.

3) Sosyal beceriler amaca yöneliktir ve birey tarafından belirlenen bir amaç için kullanılırlar. Sınıfta soru soran öğrenci problemi doğru çözebilmesine yarayacak bilgi almak amacıyla, iş yerinde şaka yapan bir kişi olumlu dikkat çekmek amacıyla bu becerileri kullanmaktadırlar. Bireyin amacını belirleyebilmesinin ve bu amacı sosyal ortamlarla bütünleştirebilmesinin, sosyal yeterliliğin bir göstergesi olduğu düşünülmektedir.

4) Sosyal beceriler duruma özgüdür ve sosyal ortamlara göre farklılaşır. Bu beceriler bireyin içinde bulunduğu sosyal ortama, ortamdaki kişilere ve etkileşim nedenine bağlı olarak değişmektedir. Kütüphanedeki ya da spor salonundaki davranışlar birbirinden farklıdır. Okul ortamında arkadaşlarla ve öğretmenlerle etkileşime yönelik davranışlar da birbirinden farklıdır.

5) Sosyal beceriler gözlenebilir becerilerin yanı sıra gözlenemeyen bilişsel ve duyuşsal elemanlardan oluşmaktadır. Selamlaşma, yardım alma, teşekkür etme ve paylaşma gibi davranışlar gözlenebilir elemanları oluştururken; sosyal durumu algılayabilme, karar verme ve diğerlerinden alınan tepkileri değerlendirebilme gibi davranışlar, gözlenemeyen elemanlar içinde yer almaktadır.

2.8. Sosyal Becerilerin Sınıflaması

Sosyal becerilerle ilgili olarak yapılan sınıflamalardan birisi Rinn ve Markle'ın (1979; Akt: Bacanlı, 2008: 58) yaptığı sınıflamadır. Bu sınıflamada dört temel kategorinin olduğu görülmektedir:

- **Kendini açıklama becerileri:** Bireyin mutluluk ve üzüntü gibi hislerini açıklaması, iltifat kabul etme, kendisi hakkında olumlu söz söyleme.
- **Çevresini genişletme becerileri:** Yakınında olan kişilerle ilgili olumlu sözler söyleme ve onlar hakkında övgüde bulunma.
- **Atılganlık becerileri:** Basit ricalarda bulunma, başkalarının düşüncesi ile aynı fikirde olma, uygun olmayan istekleri kabul etmeme.
- **İletişim becerileri:** Problemleri konuşarak çözme.

Akkök (2003: 22-24) ise sosyal becerileri altı grupta toplanmaktadır. Bunlar:

1. **İlişkiyi Başlatma ve Sürdürme Becerileri (Temel Sosyal Beceriler):** Dinleme, konuşmayı başlatma, konuşmayı sürdürme, soru sorma, teşekkür etme, kendini tanıtmaya, başkalarını tanıtmaya, iltifat etme.
2. **Grupla Bir İşi Yürütme Becerileri:** Grupta iş bölümüne uyma, yönergeye uyma, grupta sorumluluğunu yerine getirme, başkalarının görüşlerini anlamaya çalışma.
3. **Duygulara Yönelik Beceriler:** Kendi duygularını anlama, duygularını ifade etme, başkalarının duygularını anlama, karşı tarafın kızgınlığı ile başa çıkma, sevgiyi, iyi duyguları ifade etme, korku ile başa çıkma, kendini ödüllendirme.
4. **Saldırgan Davranışlarla Başa Çıkmaya Yönelik Beceriler:** İzin isteme, paylaşma, başkalarına yardım etme, uzlaşma, kızgınlığını kontrol etme, hakkını koruma, savunma, alay etmeyle başa çıkma, kavgadan uzak durma.
5. **Stres Durumuyla Başa Çıkma Becerileri:** Başarısız olunan bir durumla başa çıkma, grup baskısıyla başa çıkma, utanılan bir durumla başa çıkma, yalnız bırakılma ile başa çıkma.
6. **Problem Çözme ve Plan Yapma Becerileri:** Ne yapacağına karar verme, sorunun nedenlerini araştırma, amaç oluşturma, bilgi toplama, karar verme, bir şeye yoğunlaşma.

Bacanlı (2008: 77-80) ise yetişkinler ve çocuklar için sosyal beceri listesi oluşturmuştur. Çocuk;

1. Başkalarına olumlu bir şekilde yaklaşır.
2. Arzu ve isteklerini açıkça ifade eder, davranışları ve durumu için mantıklı açıklamalar getirebilir.
3. Haklarını ve ihtiyaçlarını uygun şekilde ortaya koyar.
4. Kabadayılardan çabukça korkmaz.
5. Engellenme ve öfkesini etkili bir şekilde, başkalarına veya etraftaki eşyalara zarar vermeden ortaya koyar.
6. Oyun ve çalışmalarda süre giden gruplara katılır.

7. Konuyla ilgili süre giden tartışmalara girer, süre giden etkinliklere uygun katılımlarda bulunur.
8. (Konuşma, oyun vb.) Sırasını oldukça kolay bir şekilde alır ve kullanır.
9. Başkalarına ilgi gösterir, başkalarıyla uygun bilgi alışverişinde bulunur ve gerektiğinde bilgi ister.
10. Başkalarıyla uygun bir şekilde uzlaşır ve arayı bulur.
11. Kendisine yakışmayan davranışlar göstererek dikkat çekmez.
12. Kendisine benzemeyen akran ve yetişkinleri kabul eder ve birlikte olmaktan haz duyar.
13. Oyun ve işte süre giden gruplara katılım sağlar, başka çocuklarla gülümseyerek, başını sallayarak vb. sözsüz etkileşimde bulunur.
14. Başka çocuklarla gülümseyerek, başını sallayarak vb. sosyal etkileşimde bulunur.

Lise öğrencileri ve yetişkinler için sosyal beceri listesi;

Grup 1: Başlangıç Sosyal Beceriler

1. Dinleme
2. Bir konuşmayı başlatma
3. Konuşma
4. Soru sorma
5. Teşekkür etme
6. Kendini tanıtma
7. Başkalarını tanıtma
8. Övme

Grup 2: İleri Sosyal Beceriler

1. Yardım isteme
2. Katılma
3. Açıklama yapma
4. Açıklamaları izleme
5. Özür dileme
6. Başkalarını ikna etme

Grup 3: Duygularla Baş Etme Becerileri

1. Kendi duygularını tanıma
2. Duygularını ifade etme
3. Başkalarının duygularını anlama
4. Birilerinin öfkesiyle baş etme
5. Yakınlık ifade etme
6. Korkuyla başa çıkma
7. Kendini ödüllendirme

Grup 4: Saldırganlığa Alternatifler

1. İzin isteme
2. Bir şeyleri paylaşma
3. Başkalarına yardım etme
4. Görüşme (Uzlaşma)
5. Kendini denetleme
6. Haklarını savunma
7. Sataşmaya karşılık verme
8. Başkalarını rahatsız etmekten kaçınma
9. Kavgadan uzak durma

Grup 5: Stresle Başa Çıkma Becerileri:

1. Şikâyet etme
2. Şikâyetle cevap verme
3. Oyun sonrası centilmenlik
4. Sıkılganlıkla başa çıkma
5. Terk edilmekle başa çıkma
6. Bir arkadaşı savunma
7. Propagandaya karşılık verme
8. Başarısızlığa karşılık verme
9. Karmaşık mesajlarla başa çıkma
10. Mazeretle başa çıkma
11. Zor bir konuşmaya hazırlanma

12. Grup baskıyla başa çıkma

Grup 6: Planlama Becerileri

1. Bir şey yapmaya karar verme
2. Soruna yol açan şeye karar verme
3. Hedef belirleme
4. Yeteneklerinize karar verme
5. Bilgi toplama
6. Sorunları önem açısından düzenleme
7. Bir karara varma
8. Bir iş üzerinde yoğunlaşma

Görüldüğü gibi yaşamı kolaylaştırmaya yönelik pek çok beceri sıralanabilmektedir.

2.9. Sosyal Becerilerin Boyutlandırılması

Riggio (1986) sosyal becerileri altı alt boyutta açıklamıştır. Mesajların gönderilmesi ve alınması ile ilgili becerilerin; anlatımcılık ve duyarlılıkla temsil edildiğini belirtmektedir (Akt: Yüksel, 2004: 9-12) :

1) Duyuşsal anlatımcılık (emotional expressivity): Bireylerin sözel olmayan iletişim becerilerini, özellikle duyuşsal mesajları gönderme becerilerini ifade etmektedir. Bu yapı ayrıca bireylerarası etkileşimde eğilimlerin sözel olmayan anlatım yönünü ve duyuşsal durumları tam olarak ifade becerisidir. Duyuşsal anlatımcı birey canlı ve neşelidir, bu becerileri diğer insanları etkilemesini sağlamaktadır. Kendi duygusal durumlarını iletebilme yetenekleri olduğundan başkalarını da duygusal olarak etkileyerek cesaretlendirebilirler.

Örnek: ” Sıklıkla yüksek sesle gülerim.”

2) Duyuşsal duyarlılık (emotional sensitivity): Diğerlerinin sözel olmayan mesajlarını alma ve anlamlandırma becerisini ifade eder. Duyuşsal duyarlılığı yüksek bireyler duygusal iletişimi hızlı ve yeterli bir şekilde çözümleyebilirler, diğerlerinin duygusal durumlarına karşı çok hassastırlar ve onların duygusal durumlarına katılırlar. Başkalarındaki duyguları sezmek bakımından biraz daha yeterlidirler. Bu alt ölçekten

yüksek puan alan bireyler, başkalarının duyuşsal durumlarını empatik olarak ifade edebilirler. Duyuşsal duyarlılık puanları yüksek olan bireyler, sempatik, duyarlı, iddiacı, gruba bağlı, gergin, açık, atılgan ve özgür bireyler olarak tanımlanmaktadırlar.

Örnek: “İnsanları neyin mutlu ettiğini bilmekle ilgiliyim.”

3) Duyuşsal kontrol (emotional control): Bireylerin duyuşsal ve sözel olmayan tepkilerini düzenleme ve kontrol becerileriyle ilgilidir. Bu becerisi yüksek olan bireyler iyi birer duygusal aktördürler, duruma göre hissedebilir ve duygusal zıtlasma durumunda maske takabilirler. Hissettikleri duygusal durumları maskelemek için birbirleri ile zıt duygusal durumları kullanabilirler. Üzüntülerini gizlemek için yapmacık, neşeli bir yüz ifadesine bürünebilirler ya da şaka yapıldığında hiçbir şeyleri yokmuş gibi davranabilirler. Duyuşsal kontrol alt ölçeğinden yüksek puan alan bireyler liberal ve rahat bireyler olarak tanımlanabilirler.

Örnek: “Gerçek duygularımı herhangi birisinden saklayabilirim.”

4) Sosyal anlatımcılık (social expressivity): Bireylerin birbirleriyle sosyal iletişim kurma ve iletişime katılma becerilerini ifade etmektedir. Bu beceri düzeyi yüksek olan bireyler başkalarıyla konuşmaya başlama becerileri sayesinde toplulukça sevilirler ve sempatik görünürler. Özellikle sosyal kontrol alt ölçeği puanı düşük olan bireyler, sosyal anlatımcı bireylerdir. Bu bireyler söylemek istediklerini içeriğe bağlı olmaksızın kendi başlarına konuşmayı kolaylıkla yönlendirebilirler. Diğer bir deyişle sosyal anlatımcı bireyler spontane bir şekilde konuşmayı sürdürebilirler. Ayrıca sempatik, kayıtsız, atılgan ve gruba bağımlıdırlar.

Örnek: ”Genellikle diyalogları ilk başlatan ben olurum.”

5) Sosyal duyarlılık (social sensitivity): Başkalarının sözel iletişimlerini alma, anlama ve yorumlama becerilerini içermektedir ve bireyin sosyal davranış kuralları hakkındaki genel bilgisi olarak tanımlanır. Sosyal olarak duyarlı insanlar diğerlerine karşı kibardırlar. İyi bir izleyici ve dinleyicidirler çünkü sosyal normlar ve kurallar hakkında bilgi sahibidirler. Bu bireylerin sosyal kaygı ve sosyal davranışla çok ilgili olmaları, sosyal etkileşime katılmalarını engelleyebilir.

Örnek: “Çevremdeki karamsar ruha sahip olanlardan büyük ölçüde etkilenirim.”

6) Sosyal kontrol (social control): Sosyal rol oynama ve bireyin sosyal olarak kendini ortaya koyma becerilerini ifade eder. Sosyal kontrol düzeyi yüksek olan bireyler anlayışlı, sosyal olarak uzman ve kendilerine güvenleri fazladır. Sosyal kontrolü yüksek olan bireyler, davranışlarını içinde bulundukları duruma göre ayarlayabilirler. Sosyal olarak akıllı ve ileri, sepatik, kaygısız ve rahattırlar. Sosyal kontrol ölçeği puanı yüksek olan bireyler sosyal ilişkilerde aktif ve özgüvene sahiptirler. Bu bireyler farklı sosyal rolleri oynayabilirler ve tartışma sırasında kolayca özel tutum ve yönelim alabilirler. Sosyal olarak akıllıdırlar ve perspektif alabilirler.

Örnek: “Her türlü insanla rahat ederim.”

Yukarıda açıklanan altı temel boyut, sosyal becerilerin genel bir açıklamasıdır. Bu boyutlardan herhangi birine çok fazla sahip olmak her zaman yeterli değildir ve diğer sosyal beceri boyutlarıyla bağlantılı olarak fonksiyonel olmayabilir. Bu bakımdan Riggio (1986), bu altı temel sosyal beceriye sahip olan ve bu becerileri dengede tutabilen bireylerin sosyal beceriler yönünden yeterli olduğunu belirtmektedir (Akt: Uzamaz, 2000: 22).

2.10. Sosyal Beceri Eksikliği ve Sosyal Becerinin Önemi

Sosyal becerilerin, diğer insanlarla uygun ve etkili ilişkilerde bulunabilme yeteneğini kullanmayı içerdiği belirtilmektedir. Bunun yanında yeterli sosyal becerilere sahip insanlar; kendilerini etkili bir biçimde ifade edebilirler, insanları anlayabilir ve onlara önem verebilirler, başkaları tarafından olumlu olarak izlenilen iletişim davranışlarını sergileyebilirler (Segrin, 2001: 20).

Akkök (2003: 21)’e göre sosyal becerilerdeki yetersizlik, temel sosyal becerilerin öğrenilememiş ya da kazanılamamış olması ve var olan becerilerin uygun ortamlarda kullanılamaması şeklinde ortaya çıkmaktadır (Akkök, 2003: 21).

Sosyal beceri üzerinde çalışmalar yapan Gresham (1987: 170-173), sosyal beceri yetersizliklerini, dört grup içinde sınıflandırmıştır. Bunlar;

1. Sosyal Beceri Yetersizliği: Sosyal beceri yetersizliği, uygun etkileşimin sağlanabilmesi için gerekli sosyal becerilere sahip olunmamasından ya da beceri performansındaki kritik bir adımın bilinmemesinden kaynaklanır. Beceri yetersizliğini belirtmek için bireyin daha önce o beceriyi kullanıp kullanmadığının araştırılması gerekmektedir. Eğer birey beceriyi daha önce hiç kullanmamışsa ya da hiç kullanmıyorsa, bireyin beceriyi kazanamadığı sonucuna varılabilir.

2. Sosyal Performans Yetersizliği: Sosyal performans yetersizliği, bireyin beceriyi nasıl yapacağını bilmesi ancak bunu uygun zamanda uygulayamamasıdır. Sosyal performans yetersizliği olan birey bir beceriyi nasıl yapacağını bilir, bu beceri bireyin repertuarında vardır, ancak birey bu beceriyi yeterli sıklıkta ve uygun zamanlarda kullanamayabilir. Bir becerinin performans yetersizliği olup olmadığına karar verebilmek için bireyi gözlemek gerekir. Eğer birey beceriyi bir ortamda sergilemiyor ancak diğer bir ortamda kullanıyorsa ya da bireyin daha önceden o beceriyi sergilediği gözlenmişse, bu performans yetersizliği olarak kabul edilir. Örneğin, öğrenci gerekli durumlarda yardım istemeyi biliyor, ancak yaşıtlarından istemiyorsa, bu beceriyi kazanmış olduğu ancak her ortamda kullanamadığı söylenebilir.

3. Özkontrol (Kendini Kontrol) Sosyal Beceri Yetersizliği: Özkontrol (kendini kontrol) sosyal beceri yetersizlikleri, bireyin duygusal tepkilerindeki artış yüzünden herhangi bir sosyal beceriyi öğrenememesinden ortaya çıkmaktadır. Kaygı, korku, fobi ve içgüdüsellik nedeni gibi yoğun duygusal tepkiler bireyin beceriyi öğrenmesini engeller. Sosyal kaygısı yüksek olan birey akranlarıyla uygun etkileşimde bulunmayı öğrenemeyebilir.

4. Özkontrol Sosyal Performans Yetersizlikleri: Bireyin repertuarında kazanılmış olan sosyal becerilerin bulunduğu, ancak bu becerileri duygusal tepkilerindeki artış nedeniyle sergilemede güçlük çektiği zaman bu yetersizlikten söz edilebilir. Birey sosyal beceriyi sergilerken duygusal tepkilerindeki artış nedeniyle becerinin bazı kritik alt basamaklarını atlar. Örneğin, çocuk bir başka kişiyle konuşmayı başlatır, ancak sürdüremez. Göz kontağı kurma, uygun şekilde yaklaşma gibi bu becerinin alt basamaklarını gerçekteştiremez.

Frosch'a (1990) göre bireylerin sosyal becerileri sergilemeleri çevreleriyle olan ilişkilerini geliştirmelerine ve kendi içsel uyumlarının artmasına katkı sağlayacağı için oldukça önemlidir. Ancak kişilerarası ilişkilerde, her birey bu becerileri sergilemede yeterli derecede başarılı olamayabilir. Bu yetersizlik, bireylerin diğerleri ile olan ilişkilerinde olumsuzluklara, kendi içsel dünyalarında uyumsuzluklar yaşamalarına ve dolayısıyla mutsuz olmalarına neden olabilir (Odacı, Kalkan, Balcı ve Yılmaz, 2003: 50).

Sosyal becerilerin, bireyin toplum içinde nitelikli ve anlamlı ilişkiler kurabilmesinde, ilişkileri devam ettirebilmesinde ve tepkilerini kontrol edebilmesinde önemli olduğu görülmektedir. Sosyal beceriler bilgi toplumunun bireylerinde olması gereken zorunlu özelliklerdir. Bireyin kendi yaşantısında çevresindekilerle iletişimde, kişinin hem iş hem de sosyal yaşamında başarılı olabilmesinde bu beceriler önemlidir (Ekinci, 2006: 16). Yüksel (2004: 2), bireylerin olumlu tepkileri oluşturup, olumsuz tepkileri önleyebilmesi için sosyal becerilerin önemli olduğunu vurgulamaktadır. Sosyal beceriler sayesinde insanlar bir arada yaşayabilmekte ve toplumsal düzen bu sayede devam etmektedir.

2.11. İlgili Araştırmalar

Bu bölümde sosyal ağlar ve sosyal becerilerle ilgili araştırmalara yer verilmiştir.

2.11.1. Sosyal Ağlar İle İlgili Araştırmalar

Sümer (2001) internet kullanımının toplumsal katılım ve ilişkiler üzerindeki etkileri ve internet bağımlılığı konulu çalışmasında, internetin yoğun kullanımının, sosyal ilişkiler, iletişim biçimleri ve kullanıcıların ruh sağlığı üzerinde bazı olumsuz etkilere yol açtığını, kullanıcıları sosyal ve psikolojik açıdan olumsuz etkilediğini, toplumdan yalıtılmaya, ilişkilerin zayıflamasına ve yüzeyselleşmesine sebep olduğunu, yalnızlık, çöküntü ve depresyon duygularını yaşattığını saptamıştır. Çalışmanın sonuçlarına göre yoğun internet kullanımının sayısız yararlarının yanı sıra ülkemizde hızlı sosyal değişime, sosyal ilişkilerde hızlı yalnızlaşma ve kopma gibi bazı olumsuz etkilere de yol açabildiğini ifade etmiştir.

Gürçay ve Kümbül (2001), çalışmalarında internet kullanım alışkanlığına yönelik olarak, internetin izolasyon ve bağımlılık yaratma düzeyinde kullanılıp kullanılmadığını test edecek düzeyde araştırmışlardır. Çalışmada Stanford Institute for the Quantitative Study of Society (SIQSS)'ın internetin izolasyon yaratıp yaratmadığını ölçen soru formu ile Kimberely Young'ın hazırladığı bağımlılık ölçen Internet Addiction Test (IAT) esas alınarak demografik özellikler ve internet kullanımı ile ilgili bilgileri içeren bir anket kullanılmıştır. Bu araştırmanın sonucuna göre, internet bağımlılığı arttıkça sosyal izolasyon artmakta, internet kullanımında ise bireylerin öncelikleri değişebilmektedir.

Akınoğlu (2002) eğitim ve sosyalleşme açısından internet kullanımına yönelik yapmış olduğu araştırmada 185 üniversite öğrencisi ve 100 internet kafe kullanıcılarından verilerini toplamıştır. Araştırmaya katılan internet kafe kullanıcılarının %41'i, üniversite öğrencilerinin de %29,2'si 16-20 yaş grubunda yer almaktadır. Araştırmaya katılan internet kafe kullanıcılarının %95,8'inin erkek olması da internet kafelere erkeklerin daha yoğun ilgi gösterdiğinin kanıtı niteliğindedir. Araştırmadan elde edilen bulgular ışında Akınoğlu, internet ve yeni teknolojik gelişmelerin bilgiye ulaşmada yeni ufuklar açtığını, bu sayede her açıdan farklılıklar içeren yeni bir döneme girildiğini; bu yeni dönemin, teknoloji merkezli etkileşimlerle yeni bir toplum oluşumuna hız kazandırdığını ve yön verdiğini belirtmiştir. Ayrıca internetin, eğitim sistemlerini, sosyalleşme sürecini, kişilik özelliklerini ve alışkanlıklarını değiştirdiğini de ifade etmektedir.

Ellison, Steinfield ve Lampe (2006) tarafından Michigan State Üniversitesinde Facebook ile ilgili bir çalışma yapılmıştır. Öğrencilerden rastgele 800'üne mail yoluyla anket gönderilmiş ve neticede 286 öğrenciden olumlu cevap alınmış, bu öğrenciler üzerinden veriler analiz edilmiştir. Araştırmada Facebook'a üye olanlar ve olmayanlar arasında cinsiyet, yaş, etnik köken, gelir miktarı, kullanım sıklığı, Facebook kullanım amaçları ve profile eklenen kişiler incelenmiştir. Araştırmada; öğrencilerin üyelik nedenleri ağırlıklı olarak okul arkadaşlarını bulma, onlarla iletişime geçme ve eğlence amaçlı vakit geçirme olarak saptanmıştır.

Govani ve Pashley (2007) Carnegie Mellon University (CMU) öğrencilerine anket uygulayarak Facebook'a katılım nedenlerini, kimleri arkadaş olarak seçtiklerini ve

arkadaş kabul ederken ne gibi kriterleri göz önünde bulundurduklarını araştırmıştır. Öğrencilere anket uygulamadan önce CMU öğrencileri ve diğer öğrencilerin Facebook profillerinin bir kopyası alınmıştır. Araştırma sonunda bu profiller yapılan değişiklikler açısından değerlendirilmiştir. Araştırmada insanların Facebook'a katılım nedenlerini araştırmak için iki kategori oluşturulmuştur. Birinci kategoriye arkadaş tavsiyesi ve akran baskısı nedeniyle katılanlar oluşturmaktadır. İkinci kategoriye ise eski arkadaşlarını bulmak ve yeni insanlarla tanışmak için katılanlar oluşturmaktadır. Araştırmanın sonuçlarına göre öğrenciler, her iki kategoride yer alan nedenlerden dolayı da Facebook'a katılabilmektedirler. Ancak bu iki kategori arasında yer alan en önemli fark, ikinci kategoride yer alanların Facebook kullanımı ve Facebook kullanımının avantajları hakkında daha fazla bilgi sahibi olmasıdır. Araştırma, profile eklenen bilgiler ve gizlilik konusunu da ele almıştır. Sonuç olarak öğrencilerin gizlilik bilgilerini okumadığı, profillerinin bir kısmını da herkese açık tuttuğu çıkmıştır.

286 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen başka bir çalışmada ise öğrencilerden çevrimiçi anket yoluyla veri toplanmıştır. Araştırmaya katılan Facebook kullanıcılarının günde ortalama 10-30 dakika arasında Facebook'ta zaman geçirdiği, ortalama arkadaş sayılarının 150 ve 200 arasında olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca araştırmada Facebook kullanımının psikolojik olarak iyi hissetme ile ilişkisi tespit edilmiştir ve Facebook kullanımının düşük öz güven ile düşük hayat tatminiye olan kullanıcılara daha fazla fayda sağladığı belirtilmiştir (Ellison, Steinfield ve Lampe, 2007).

Araştırma şirketi Forrester Research tarafından gerçekleştirilen bir araştırmada, ABD'deki genç kitlenin zamanlarının çoğunu sosyal ağ sitelerinde geçirdiği ortaya çıkmıştır. Bu araştırmaya göre 17-22 yaş arası kitlenin %70'i sosyal ağ sitelerinin aktif kullanıcılarıdır (Akt: Onat ve Alikılıç, 2008).

Subrahmanyam, Reich, Waechter ve Espinoza (2008) ise 18-29 yaş arasındaki 105 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirdikleri çalışmada öğrencilerin yakın arkadaşları ve online aktiviteleri incelenmiştir ve şu sonuçlara ulaşılmıştır:

- Katılımcıların %78'i (86 kişi) sosyal ağ sitelerini kullanmaktadır. Cinsiyet bazında sosyal ağ sitelerinin kullanımı incelendiğinde erkeklerin %82'sinin,

kadınların ise %75'inin sosyal ağ sitelerini kullandığı görülmektedir. Erkeklerin kullanım oranının fazla olmasına rağmen anlamlı bir farklılık görülmemiştir.

- Sosyal ağ sitesi kullanıcılarının en sık güncellediklerini belirttikleri sosyal ağ sitesi (%88) MySpace'dir. MySpace'i sırasıyla Facebook (%8) ve 'Xanga, YouTube ve diğer siteler' (%1) takip etmektedir.
- Kullanıcıların yalnızca dörtte biri sosyal ağ sitelerini gün içinde birçok kez ziyaret etmektedir ve birkaçı sosyal ağ sitelerinin sürekli açık olduğunu belirtmektedir. Ayrıca katılımcıların sosyal ağ sitelerinde geçirdikleri zaman incelendiğinde %36'sının yarım saat veya daha az, %18'inin bir saat zaman geçirdiği görülmektedir. Kullanıcıların sadece % 10'u sosyal ağ sitelerinde günde 2 ya da 3 saatten fazla zaman geçirmektedir.
- Kullanıcıların sosyal ağ sitelerinde gerçekleştirdiği aktivitelerin ise yorum yazma, yazılan yorumları okuma ve cevap yazma olduğu görülmektedir. Arkadaşlarının profil sayfalarını inceleme de katılımcıların zaman geçirdiği favori etkinliklerden biridir. Katılımcılar arkadaşlarının profil sayfalarını inceleyerek arkadaşlarının hayatlarındaki değişiklikleri takip edebilmektedir. Katılımcıların sosyal ağ sitelerinde gerçekleştirdiği başka bir etkinlik ise fotoğraf ve video paylaşımıdır. Fakat araştırmaya katılan katılımcıların çok küçük bir kısmı sosyal ağ sitelerinde fotoğraf ve video paylaştıklarını belirtmişlerdir.
- Bununla birlikte kullanıcıların sosyal ağ sitelerindeki ortalama arkadaş sayısı 100'ün üzerindedir. Kullanıcılar bu arkadaşlarından sadece bir kısmı ile düzenli olarak iletişim halindedir. Sosyal ağ kullanıcılarının yarısının boş zamanlarını geçirmek amacıyla bu siteleri kullandıkları da araştırma sonucunda elde edilen başka bir bulgudur.

Mazman (2009) tarafından yapılan çalışmada Facebook'un eğitsel kullanımı, Facebook 'un benimsenmesi ve Facebook kullanım amacı birlikte açıklanmaya çalışılmıştır. Facebook üyelerinin katılımıyla gerçekleştirilen çevrimiçi anketle ise 606 kişiye ulaşılmış ve araştırmaya katılan bireylerin demografik özelliklerine bakıldığında büyük çoğunluğunun 18-25 yaş (%74) arasındaki üniversite öğrencilerinden (%70) oluştuğu görülmüştür. Bu çalışmada bireylerin çoğunluğunun Facebook'a günde birkaç defa girdiği, her girdiklerinde yaklaşık yarım saat Facebook'ta kaldığı ve katılımcıların %94 gibi büyük bir bölümünün Facebook'ta yer alan çeşitli gruplardan en az birine üye

olduğu ortaya çıkmıştır. Ayrıca çalışmada Facebook kullanım amaçlarının sosyal ilişkileri sürdürme, çalışmalara ilişkin kullanım ve günlük etkinliklerde kullanım gibi üç başlıkta toplanabileceği ortaya çıkmıştır. Facebook'un eğitsel kullanımının ise, iletişim için kullanım, iş birliği için kullanım ve kaynak/materyal paylaşımı için kullanım olmak üzere üç boyuttan oluştuğu ifade edilmiştir. Facebook' un benimsenmesini açıklayan önemli yapılar ise yarar algısı, kolaylaştırıcı faktörler ve topluluk kimliği olarak belirtilmiştir.

Çetin (2009) tarafından yapılan araştırmada, Facebook'un yeni ilişkiler kurma ve mevcut ilişkileri sürdürmede, alternatif sosyal mekânlar olma özelliğinin etkinliği sorgulanmaktadır. Bu amaçla lisans öğrencilerinden 180 kişiye anket formu uygulanmıştır. Ayrıca Facebook'u yoğun olarak kullananlar arasından seçilen bir grupta derinlemesine görüşmeler yapılarak uygulamalı bir çalışma gerçekleştirilmiştir. Öğrencilerin arkadaş sayılarının en yoğun olarak 81-100 kişi aralığında bulunduğu görülmüştür. Arkadaş listesinde yer alan arkadaş sayısının 80 kişinin altında bulunduğunu söyleyenlerin oranı ise %5,6 olarak belirlenmiştir. Arkadaş sayısının 200 kişinin üzerinde olduğunu belirtenler ise %15 oranındadır. Bu çalışmada sosyal iletişim ağlarının yeni bir iletişim şekli ve bu ortamlarda kurulan ilişkilerin de yüz yüze iletişimden farklı özellikleri olan yeni bir kişiler arası ilişki türü olduğu ortaya çıkmaktadır. Araştırma sonuçlarına göre sosyal iletişim araçları bireyleri arasındaki zamana ve mekana bağlı her türlü sınırlılıkları kaldırarak onların aynı mekanda buluşmasına izin vermektedir. Buna bağlı olarak sosyal iletişim ağlarını, yeni ilişkiler kurma ve sürdürmede alternatif mekanlar olarak düşünülebilir.

Biçen ve Çavuş (2010) çalışmalarında öğrencilerin internet kullanım durumlarını ve hangi sosyal ağ sitelerini tercih ettiğini araştırmışlardır. 52 üniversite öğrencisiyle gerçekleştirilen çalışmada, katılımcıların %4'ünün internette günde bir saatten az, %6'sının bir saat, %10'unun iki saat, %15'inin üç saat ve %65'inin ise dört saatten fazla zaman geçirdiği görülmektedir. Bu araştırma sonuçları, gençlerin zamanlarının büyük bir kısmını internette geçirdiğini göstermektedir. Katılımcılar genellikle Facebook ve Windows Live Space sosyal ağ sitelerini kullandıklarını göstermiştir. Katılımcıların tercih ettikleri sosyal ağ siteleri incelendiğinde ise %38'inin

Facebook, %38'inin Live Spaces, %11'inin Myspace, %12'sinin Hi5, %1'inin ise Orkut kullanıcısı olduğu saptanmıştır.

Vural ve Bat (2010), gençlerin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını belirlemek amacıyla 319 üniversite öğrencisinin katılımıyla gerçekleştirdikleri, öğrencilerin %85,9'unun sosyal ağ sitelerini kullandığı (Facebook, Netlog, Myspace, Orkut, Yonja vb.), bu öğrencilerin de %82,4'ünün en fazla Facebook'ta zaman geçirdiklerini belirlemişlerdir. Sosyal ağ siteleri kullanım verileri incelendiğinde öğrencilerin %55,2'sinin sosyal ağları her gün, %28,8'inin haftada 3-4 gün bu siteleri kullandıkları görülmektedir. Sosyal ağ sitelerinde öğrencilerin %36,7'si bir saatten az zaman harcarken, %41,1'i 1-3 saat arası zaman harcamaktadır. Vural ve Bat (2010) çalışmalarında öğrencilerin %76,2'sinin sosyal ağlarda gerçek isimlerini kullandıklarını, %69'unun bu ortamlarda paylaşılan içerikler hakkında yorumlar yaptığını belirlemişlerdir.

Koç ve Karabatak (2011) “Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi” konulu çalışmasında, Fırat Üniversitesi, Teknik Eğitim Fakültesi, Bilgisayar Öğretmenliği Bölümü öğrencilerinin sosyal ağlara üyelik durumları, üye olma nedenleri, üye oldukları sosyal ağ sayısı, sosyal ağları kullanma seviyeleri incelemiş ve sosyal ağların öğrencileri ne derecede etkilediği tespit etmeye çalışmıştır. Bu amaçla öğrencilere bir anket formu yöneltilmiş ve elde edilen verilere veri madenciliği tekniklerinden biri olan birliktelik kuralı uygulanarak bazı kurallar elde edilmiştir. Ankete katılan öğrencilerin %90.64'ü sosyal ağlara üye olduğunu belirtmiştir. Bu öğrencilerin kullandıkları sosyal ağ sayısı değerlendirildiğinde %82.44'ünün 1 ile 2 arasında, % 6.03'ünün 3 ile 5 arasında, %1.53'ünün ise 5'ten fazla sosyal ağ üyeliği olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sosyal ağlara üye olma nedenlerinin başında ise “eski ya da yeni arkadaşlarını bulabilmek” ve “sohbet etmek” gelmektedir. Ayrıca, öğrencilerin %66.41 gibi büyük bir çoğunluğu sosyal ağlarda arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle daha kolay iletişimde bulunduklarını belirtmişlerdir.

Kaya (2011) çalışmasında öğretmen adaylarının sosyal ağ siteleri kullanım durumları ile internet bağımlılığı ilişkisini çeşitli değişkenler açısından incelemiştir. Çalışmanın örneklemini 2010-2011 bahar yarıyılında Ege Üniversitesi, Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 300 öğretmen adayı ile Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca

Eğitim Fakültesi'nde öğrenim gören 372 öğretmen adayı oluşturmuştur. Çalışmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının günlük internet kullanım süresi, sosyal ağ sitelerine üye olma durumları, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre, sosyal ağ sitelerini ziyaret sıklığı, sosyal ağ siteleri günlük kullanım süresi, sosyal ağ sitelerinde üye oldukları grup/topluluk sayısı ve sosyal ağ sitelerindeki arkadaş sayıları ile internet bağımlılığı arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur.

Deniz (2012) tarafından yapılan çalışmada Muğla merkez ilçedeki ortaöğretim öğrencilerinin sosyal ağ kullanım alışkanlıklarını ve sosyal ağlardaki benlik algı düzeylerini belirlenmiştir. Sosyal ağlarda fazla vakit geçiren öğrencilerin, sanal ortamdaki benlik algıları ile gerçek yaşamdaki benlik algıları arasındaki benzer ve farklı yönler ortaya çıkarılmış, ergenlik dönemindeki öğrencilerde benlik algısının oluşmasında sosyal ağların olumlu ve olumsuz etkilerini tartışılmıştır. Araştırmanın sonucunda öğrencilerin sosyal ağ kullanım alışkanlıkları belirlenmiştir. Cinsiyete göre “Facebook’un benimsenme ölçeği” ve “Facebook kullanım amacı ölçeği” puan ortalamaları arasında erkek öğrenciler lehine anlamlı fark bulunmuştur. Okul türüne göre ise “Facebook’un benimsenme ölçeği” puan ortalamaları arasında Genel lise ile Anadolu öğretmen lisesi arasında Genel lise lehine, “Facebook kullanım amacı ölçeği” puan ortalamaları arasında Genel lise ile Anadolu öğretmen lisesi ve Anadolu meslek ve meslek liseleri arasında yine Genel lise lehine anlamlı farklar bulunmuştur. Toplam 27 öğrenci ile yapılan görüşmeler ve profil incelemeleri sonucunda öğrencilerin genel olarak sosyal ağlarda benlik algılarının olumlu olduğu görülmüştür. Öğrencilerin sadece sosyal ağlardaki zihinsel açıdan benlik algılarının genel olarak olumsuz olduğu belirlenmiştir.

2.11.2. Sosyal Beceriler ile İlgili Araştırmalar

Margarit ve Weisel (1990) araştırmalarında bilgisayar destekli sosyal beceri öğrenmeleri için yardımcı model geliştirmeyi planlamışlardır. Deneyler, teknolojinin yardımıyla kontrol edilebilir, yapısal ve kolaylıkla değiştirilebilen mini çevrelerde, sosyal öğrenmenin dört kritik ögesi vurgulanarak yapılmaktadır. Bunlar: aktif öğrenme, kontrollü ve akıcı işlem, yapı ve şema organizasyonu ve strateji eğitimidir. Hafif zekâ geriliği bulunan ve sosyal zorluk yaşayan 12 genç, yazılımın strateji eğitimine entegre edildiği “Bir sorunum var” adlı sosyal sorun senaryosunda eğitilmişlerdir. Sonuçlar,

hem yazılım ölçeğinde hem de anketlerde çocukların sosyal sorunları daha iyi anladığını göstermektedir. Bilgisayar destekli sosyal beceri öğreniminin etkinliğini değerlendirmek amacıyla yapılan çalışmada teknoloji destekli yapılan sosyal beceri öğreniminin bilişsel ve davranışsal anlamda daha verimli olduğu, teknoloji sayesinde bireyin içinde bulunduğu ortamdan dolayı bu tür programlardan fayda sağlanabileceği vurgulanmıştır.

Riggio (1999), kardeşi olan ve kardeşi olmayan yetişkinler arasında kişilik ve sosyal beceri farklılıklarını belirlemek amacıyla 197 denek üzerinde bir araştırma yapmıştır. 197 denekten 146'sı (59 erkek, 87 kız), bir ya da daha fazla kardeşe sahip iken 51 deneğin (25 erkek, 26 kız) ise kardeşi yoktur. Araştırma sonuçlarına göre; kardeşli ve kardeşsiz yetişkinlerin sosyal becerileri arasında anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Deniz (2003) çalışmasında üniversite öğrencilerinin bazı özlük niteliklerinin, sosyal beceri düzeylerini etkileme durumlarını incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın örneklemini, Selçuk Üniversitesi'nin farklı fakültelerinde öğrenim görmekte olan öğrenciler arasından, tesadüfî küme örnekleme yoluyla seçilen 486 öğrenciden oluşmaktadır. Araştırmada kullanılan Sosyal Beceri Envanteri 1986 yılında Riggio tarafından geliştirilmiş ve 1989 yılında tekrar revize edilmiştir.

Araştırmanın bulgularına göre kızların duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlık, sosyal kontrol ve sosyal beceri toplam puanları erkeklerden yüksek iken, erkeklerin duyuşsal kontrol puan ortalamaları kızların puan ortalamalarından önemli düzeyde yüksek çıkmıştır. Ayrıca dördüncü sınıf öğrencilerinin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları birinci sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu; birinci sınıfların sosyal duyarlık alt ölçek puan ortalamaları ise dördüncü sınıf öğrencilerinden anlamlı düzeyde yüksek olduğu saptanmıştır. Araştırmada sosyal beceri duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinde en yüksek puan ortalaması sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerde, duyuşsal kontrol alt ölçeğinde ise en yüksek puan ortalaması sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerde gözlenmiştir. Sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin duyuşsal anlatımcılık puan ortalamaları sayısal puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerinkinden, duyuşsal kontrol alt ölçeğinde ise sayısal puan

türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamaları sözel puan türü ile üniversiteye giren öğrencilerin puan ortalamalarından yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Avşar (2004) araştırmasında, beden eğitimi ve spor öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerini belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın evrenini 2001-2002 öğretim yılında Bursa ilinde görev yapan beden eğitimi ve spor öğretmenleri oluşturmaktadır. Araştırmada il merkezindeki okullarda görev yapan tüm öğretmenlere ulaşılmaya çalışılmış, geri dönen envanterlerden 311'i istatistiksel analize dâhil edilmiştir. Araştırmada beden eğitimi ve spor öğretmenleri özellikle sosyal kontrol ve duygusal duyarlılık alt ölçeklerinden yüksek ortalamalar almışlardır. Bu ortalamalar doğrultusunda beden eğitimi ve spor öğretmenleri ile ilgili şu sonuçlara ulaşılmıştır:

Beden eğitimi ve spor öğretmenleri, herhangi bir sosyal durumda ortama uygun hareket eden, kendinden emin ve sosyal durumlara kolayca ayak uydurabilen, başka bireylerin duygusal imalarını doğru ve tam olarak yorumlayabilen, başka bireyler tarafından duygusal olarak çabuk etkilenen, başkalarının duygusal durumlarını empatik olarak ifade edebilen, cana yakın, sosyal ya da herhangi bir konuda sohbeti başlatma ve yönlendirme becerilerine sahip bireyler olduğu; bunun yanında duygusal kontrol alt ölçeğinden düşük puan alan beden eğitimi ve spor öğretmenleri için, belli başlı duyguları yetenekle birleştirme ve bu duyguları bir maske altında gizleme konusunda beceri sahibi olmadıkları saptanmıştır.

Engelberg ve Sjöberg (2004) yaptıkları çalışmada, üniversite öğrencilerinin internet kullanımıyla ilişkili olarak kişilerarası yeteneklerini, kişilik ve duygusal zekâ değişimini internet bağımlılık ölçeği yardımıyla tespit etmeye çalışılmışlardır. Araştırmada yaşları 18-28 aralığında olan 41 öğrenci kullanılmıştır. Öğrencilerin 20'si kadın 21'i ise erkektir. Araştırma sonucunda kişilik ve internet kullanımı arasında bir ilişki bulunamamıştır. Sonuçlar interneti sık kullanan üniversite öğrencilerinde sosyal becerilerin zayıfladığını ve bu durumun da öğrencilerin duygusal zekâ düzeylerinin düşmesine neden olduğunu, normal insanlardan daha farklı değerlere sahip olduklarını göstermiştir. Araştırmada aşırı düzeyde internet kullanımının öğrencilerde yalnızlığa ve sosyal beceri yetersizliğine neden olduğu saptanmıştır.

Çalışkan ve Deryakulu (2005) çalışmalarında, grup yapısının (kız, erkek ya da karma gruplarda çalışmanın), sosyal beceri düzeyinin ve etkileşim sıklığının öğrencilerin bilgisayar destekli ortaklaşa öğrenme etkinliklerindeki bireysel ve grup görev başarıları üzerindeki etkilerini incelemişlerdir. Tek faktörlü gruplar arası deneysel desendeki çalışma, ilköğretim 7. ve 8. sınıf öğrencisi 54 öğrenci üzerinde yürütülmüştür. Veriler, öğrencilerin bireysel ve grup raporları, e-posta, sohbet, forum gibi BDOÖ (Bilgisayar Destekli Ortaklaşa Öğrenme) araçlarının kayıtları ve Sosyal Beceri Ölçeği ile toplanmıştır. Sonuçlar, grup yapısına göre öğrencilerin bireysel ya da grup görev başarılarının anlamlı biçimde farklılaşmadığını; etkileşim sıklığının öğrencilerin bireysel görev başarılarının anlamlı bir yordayıcısı olduğunu; sosyal beceri düzeyinin ise, anlamlı bir yordayıcı olmadığını göstermiştir.

Harman ve arkadaşları (2005) çalışmalarında araştırmada internet kullanımında kendilerini farklı ifade eden öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri, benlik saygıları, sosyal kaygı ve saldırganlık düzeylerini incelemişlerdir. Ayrıca internetin kullanım sıklığını da tespit etmişlerdir. Çalışma için 11-16 yaş aralığında çalışmaya katılmayı kabul eden çocuklar seçilmiştir. Yaşları 11 ile 16 arasında değişen öğrenciler üzerinde yapılan çalışma sonucunda internet kullanımı sırasında kendilerini olduğundan farklı gösteren (örneğin yaşını daha yüksekmiş gibi gösterme) öğrencilerin düşük sosyal beceri düzeyine, düşük benlik saygısına, yüksek kaygı ve saldırganlık düzeyine sahip oldukları bulunmuştur. Araştırmada ortaya çıkan bir başka sonuç ise internetin kullanım sıklığı bu faktörleri etkilememesidir.

Kumtepe (2006), “Anaokulu Öğrencilerinin Sosyal Becerilerine Bilgisayarın Etkisi” adlı çalışmasında bilgisayar kullanımının anaokulu öğrencilerinin sosyal becerileri üzerindeki etkisini bulmayı amaçlamıştır. Yapılan çalışmada 1988-1999 ECLS-K (Early Childhood Longitudinal Study-Kindergarten Class) verileri kullanılmıştır. ECLS-K, Eğitim İstatistikleri Ulusal Merkezi tarafından desteklenen kamuya açık bir veritabanıdır. Çalışma grubunu 12929 anaokulu öğrencisi oluşturmaktadır. Sonuçlar, öğretmenleri tarafından belirlenen değerlendirmeye göre, bilgisayar kullanımında yeterli olan çocukların daha az problemli davranışlar sergilediğini ve daha iyi sosyal becerilere sahip olduğunu göstermiştir.

Dicle (2006), çalışmasında 19 Mayıs Üniversitesi, Samsun Eğitim Fakültesinde 2004 - 2005 öğretim yılında çeşitli bölümlere devam eden öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeyleri ile Duygusal Zeka Düzeyleri arasındaki ilişkileri incelemiştir. Araştırmanın örneklemini random örnekleme yöntemiyle seçilmiş 415 kız, 269 erkek toplam 684 öğrenci oluşturmaktadır. Araştırmada öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile duygusal zekâ düzeyleri arasında anlamlı bir ilişki olduğu, kız öğrencilerin sosyal beceri envanteri puan ortalamalarının erkekler göre daha fazla olduğu, anne-baba eğitim düzeyi yükseldikçe öğrencilerinin de sosyal beceri puanlarının yükseldiği sonuçlarına varmıştır.

Özçep (2007) araştırmasında beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin ve sosyal becerilerinin branş, cinsiyet ve meslek deneyimi değişkenlerine göre farklılaşıp farklılaşmadığının belirlenmesi amaçlanmıştır. Tarama modelinde gerçekleşen bu araştırmaya, 2006-2007 eğitim - öğretim yılı güz döneminde Zonguldak Merkez ve Karadeniz Ereğli ilçesine bağlı ilköğretim kurumlarında görev yapan 31 bayan 55 erkek toplam 86 beden eğitimi ve 31 bayan 55 erkek toplam 86 sınıf öğretmeni katılmıştır. Veriler, Riggio (1986) tarafından geliştirilen ve Yüksel (1998) tarafından Türkçe'ye uyarlanan "Sosyal Beceri Envanteri ile toplanmıştır. Araştırmada elde edilen sonuçlara göre:

- Beden eğitimi ve sınıf öğretmenleri sosyal beceri düzeyleri branş değişkenine göre, duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, sosyal anlatımcılık ve toplamda istatistiksel anlamda fark gösterirken, beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri cinsiyet ve cinsiyet x branş değişkenlerine göre değişmediği ortaya çıkmıştır.
- Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinde branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken, cinsiyet, cinsiyet x branş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri duyuşsal duyarlılık alt ölçeğinde branşa göre anlamlı fark bulunurken cinsiyet, cinsiyet x branş değişkeni açısından anlamlı fark bulunamamıştır.

- Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri sosyal anlatımcılık alt ölçeğinde branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken, cinsiyet, cinsiyet x branş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Beden eğitimi ve sınıf öğretmenlerinin sosyal beceri düzeyleri toplam puanda branş değişkenine göre anlamlı farklılık gösterirken, cinsiyet, cinsiyet x branş değişkeni açısından anlamlı farklılık göstermemiştir.
- Branşa, cinsiyet ve cinsiyet x branş değişkenine göre sosyal duyarlılık, duyuşsal kontrol ve sosyal kontrol alt ölçeğinde beden eğitimi ve sınıf öğretmenleri arasında anlamlı bir fark bulunamamıştır.
- Sınıf öğretmenlerinin meslek deneyimine göre, duyuşsal anlatımcılık alt ölçeğinde fark bulunurken duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlılık, sosyal kontrol alt ölçeklerinde ve toplam puanda anlamlı fark bulunamamıştır.
- Beden eğitimi öğretmenlerinin sosyal beceri düzeylerinin meslek deneyimi ile arasında istatistiksel olarak bir farka rastlanmamıştır.

Seven ve Yoldaş (2007)'ın yapmış oldukları araştırmada öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerine etki eden faktörlerin belirlenmesi amaçlanmıştır. Bu amaçla Dokuz Eylül Üniversitesi, Buca Eğitim Fakültesi, Sınıf Öğretmenliği Bölümünde öğrenim gören 95 öğrenci araştırmaya dâhil edilmiştir. Araştırmada Sosyal Beceri Envanteri veri toplama aracı olarak kullanılmıştır. Araştırmanın sonucunda erkeklerin sosyal beceri ortalamalarının kızlardan fazla olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca Fen Lisesi, Süper Lise ve Anadolu Lisesi mezunu olan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin diğer liselerden mezun olan öğrencilere göre daha düşük çıktığı görülmüştür. Bunların anne ve babanın öğrenim durumunun da sosyal beceri ölçeğinin bazı alt boyutlarıyla anlamlı ve pozitif bir ilişki gösterdiği bulunmuştur. Sonuçlarda gelir durumu da göz önünde bulundurulmuş ve gelir durumu yüksek olan öğretmen adaylarının daha empatik ve anlayışlı olduğu görülmüştür.

Yükselgün (2008)'ün yapmış olduğu yüksek lisans tezinde ilköğretim dördüncü ve beşinci sınıf öğrencilerinin internet kullanım durumlarına göre saldırganlık ve sosyal beceri düzeyleri arasındaki farkı belirlemeyi amaçlamıştır. Araştırmada öğrencilerinin internet kullanım durumlarına göre saldırganlık düzeylerine ilişkin bulunan bulgulardan,

internet kullanımının genel olarak çocukların saldırgan davranışlar göstermesi üzerinde bir etkisi olmadığı ancak interneti denetimsiz ortamlarda kullanan, dolayısıyla sürekli oyun sitelerini tercih eden çocukların diğer çocuklara oranla daha saldırgan oldukları sonucu çıkarılmıştır. Araştırmada öğrencilerin internet kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeylerine ilişkin bulunan bulgulardan, internet kullanım düzeyi gelişmiş çocukların, sosyal beceri düzeylerinin de geliştiği, ancak çocukların çoğunun boş zamanlarını internet başında geçirmelerinin sosyal beceri düzeyleri üzerinde olumsuz etkisi olduğu saptanmıştır.

Sarsar (2008)'ın “Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında İşbirlikli Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Sosyal Becerilerine Etkisi” adlı araştırması, eş zamanlı ve eş zamansız işbirlikli öğrenme ortamlarının, öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin duyuşsal boyutuna etkisinin incelendiği deneysel bir çalışmadır. Araştırmaya 72 Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri öğretmen adayı (2. Sınıf) katılmış olup, deney grubu 36, kontrol grubu 36 kişiden oluşmuştur. Etkinlik kapsamında, deney grubundaki katılımcılar dörderli gruplar halinde toplam dokuz gruba ayrılmış ve 14 hafta süresince senkron ve asenkron öğrenme ortamına katılımları sağlanmıştır. Bu süreçte, toplamda 11 etkinlik gerçekleştirilmiştir. Katılımcılara, veri toplama aracı olarak, Sosyal Beceri Envanteri uygulanmış ve açık uçlu sorular yöneltilmiştir. Araştırma verileri, yaklaşık 8000 adet forum iletisinden, açık uçlu sorulara verilen yanıtlardan ve sosyal beceri envanterinden yararlanılarak elde edilmiştir. Araştırma, duyuşsal becerilerin teknolojinin olanakları ölçüsünde ifade edilebildiğini göstermiştir. Ancak öğrenenlerin, basit duyguları rahat ifade ederken, karmaşık duyguları farklı anlamlarda yorumlanabilecek şekilde ifade ettikleri ortaya çıkmıştır. Eğitimcilerin, öğrenenleri bireysel olarak tanıması ve öğrenmeyi daha etkin olarak gerçekleştirmesi için duyuşsal boyutu, senkron ve asenkron öğrenmenin bir etmeni olarak değerlendirmesi önerilmiştir.

Gülay, Mirzeoğlu ve Çelebi (2010) çalışmalarında, 12 hafta boyunca işbirlikli oyunlarla zenginleştirilmiş beden eğitimi dersini alan olan dokuzuncu sınıf öğrencilerinin sosyal beceri ve beden eğitimine karşı tutumlarını araştırmışlardır. Çalışma Bolu ilindeki bir devlet okulunun 9. sınıf öğrencilerine 2007-2008 eğitim öğretim döneminde uygulanmıştır. Çalışmaya 22'si deney grubu 22'si kontrol grubu

olmak üzere 44 kız öğrenci katılmıştır. Sosyal beceri envanteri ile beden eğitimi ve spora karşı ölçek deneklere uygulanmıştır. 12 haftalık beden eğitimi dersi boyunca deneysel grup işbirlikli oyunlarla dersi işlemiştir. Kontrol grubu ise geleneksel beden eğitimi dersini işlemiştir. Bulgular, ön test ve son test değerleri arasında sosyal becerinin alt ölçekleri olan duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal kontrol, sosyal duyarlılık, sosyal kontrol ve toplam sosyal beceriler alt ölçeklerinde belirgin değişiklikler olduğunu göstermiştir. Ayrıca hem deney hem de kontrol grubunda duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık ve toplam sosyal beceri puanları ön testten son teste artış göstermiştir. Ancak duyuşsal duyarlılık ve sosyal anlatımcılık puanlarında herhangi bir artış gözlemlenmemiştir. Öte yandan öğrencilerin sosyal beceriler ve beden eğitimine karşı olan tutumlarında bir değişiklik gözlemlenmemiştir.

Koç Telli (2010), çalışmasında üniversitede okumakta olan öğrencilerin sosyal beceri düzeyleri ile yetkinlik beklentilerini incelemeyi amaçlamıştır. Araştırmanın verileri, Mersin Üniversitesi'nde 2009 – 2010 eğitim öğretim yılında, Eğitim, Fen-Edebiyat, Eczacılık, Mimarlık, Su Ürünleri, İletişim, Mühendislik, İktisadi-İdari Bilimler, BESYO ve Tıp Fakültelerinin 3. sınıfında okumakta olan toplam 434 öğrenciden elde edilmiştir. Elde edilen araştırma bulgularına göre, sosyal beceri düzeyi ve yetkinlik beklentisi arasında pozitif yönde ilişki bulunmuştur. Sosyal beceri düzeyi ve yetkinlik beklentisi puanları, kızlar ve erkekler arasında anlamlı bir farklılık bulunmamıştır. Ancak duyuşsal anlatımcılık alt ölçeği arasında kızların lehine anlamlı bir farklılık bulunmuştur. Üniversite öğrencilerinin yaşadıkları yer ve öğrenim gördükleri fakülteler açısından sosyal beceri düzeyi ve sosyal yetkinlik beklenti puanların arasında fark bulunmamıştır.

Sonuç olarak sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına göre sosyal beceri düzeylerini ölçen bir araştırmaya rastlanmamıştır. Bu durum araştırmanın alan yazına sağlayacağı katkı ile birlikte araştırmanın önemi de artmaktadır.

BÖLÜM III

YÖNTEM

Bu bölümde, araştırma modeline, araştırmanın evren ve örnekleme, veri toplama araçlarına, veri toplama sürecine ve verilerin çözümlenmesine yer verilmiştir.

3.1. Araştırmanın Modeli

Öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerini belirlemek amacıyla yapılan bu araştırmada betimsel tarama modeli kullanılmıştır. Tarama modelleri geçmişteki veya mevcut bir durumu olduğu gibi betimlemeye çalışan bir araştırma çeşididir. Araştırmaya konu olan olay, birey ya da nesne, kendi koşulları içinde ve olduğu gibi tanımlanmaya çalışılır. Bu çalışmada olayı değiştirme ve etkileme çabasına girilmez. Olayın veya bireyin olduğu gibi gözlemlenmesi gerekir (Karasar, 2009: 77).

Bu araştırmalar, bir konu ya da olaya ilişkin katılımcıların görüşlerinin ya da ilgi, beceri, yetenek, tutum vb. özelliklerinin belirlendiği genellikle diğer araştırmalara göre daha büyük örneklem üzerinde yapılan araştırmalardır (Büyüköztürk vd., 2013: 177). Erden'e (2007) göre, bu araştırmalarda öğrenilmek istenilen bilgiler, örnekleme doğrudan yöneltilerek kısa sürede çok sayıda kişinin belli bir konuyla ilgili görüşleri alınabilir ya da tutumları, özellikleri belirlenebilir (Akt: Ateş, 2008: 133).

3.2. Evren ve Örneklem

Bu araştırmanın çalışma evrenini 2012-2013 eğitim-öğretim yılı bahar yarıyılında Dicle Üniversitesi, Ziya Gökalp Eğitim Fakültesine bağlı Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi (Fizik, Kimya, Matematik, Biyoloji) ve Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi (Edebiyat, Coğrafya, Tarih) Bölümlerinde öğrenim görmekte olan 4. ve 5. sınıf, Türkçe Eğitimi, Yabancı Diller Eğitimi (İngilizce, Almanca, Fransızca) ve Güzel Sanatlar Eğitimi Bölümlerinde öğrenim görmekte olan 3. ve 4. sınıf öğrencileri oluşturmaktadır. Araştırmada çalışma evreninin tamamına ulaşılması hedeflendiğinden örneklem seçimine gidilmemiştir. Ancak veri toplama araçlarının

uygulandığı gün derse gelmeyen öğrencilerin olması ve bir kısım veri toplama aracının geçersiz olmasından dolayı çalışma evrenini oluşturan toplam 996 öğretmen adayı içerisinde 701 öğretmen adayına ulaşılmış, bu durumda araştırmaya katılanların çalışma evrenini örnekleme oranı %70,4 olarak hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının özellikleri aşağıdaki tablolarda verilmiştir.

Tablo 2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyetlerine Göre Dağılımı

Cinsiyet	F	%
Bayan	374	53,4
Erkek	327	46,6
Toplam	701	100

Tablo 2’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 701 öğretmen adayının %53,4’ü (374 kişi) bayan, %46,6’sı (327) ise erkektir.

Tablo 3. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Bölümlerine Göre Dağılımı

Bölüm	F	%
Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitimi	171	24,4
Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitimi	134	19,1
Yabancı Diller Eğitimi	133	19,0
Güzel Sanatlar Eğitimi	90	12,8
Türkçe Eğitimi Bölümü	173	24,7
Toplam	701	100

Tablo 3’de görüldüğü gibi araştırmaya katılan 701 öğretmen adayının %24,4’ü (171 kişi) Ortaöğretim Fen ve Matematik Alanlar Eğitime, %19,1’i (134 kişi) Ortaöğretim Sosyal Alanlar Eğitime, % 19’u (133 kişi) Yabancı Diller Eğitime, %12,8’i (90 kişi) Güzel Sanatlar Eğitime, %24,7’si (173 kişi) Türkçe Eğitimi Bölümüne devam etmektedir.

Avrupa Çevrimiçi Çocuklar Projesi III (EU Kids Online III) raporu verilerine göre; sosyal ağ üyeliği 13 yaş sınırını gerektirmektedir. Bu nedenle araştırmada sınıf içi

etkinliklerde sosyal ağ sitelerini kullanmaları uygun olmayan ilköğretim bölümü öğretmen adaylarına yer verilmemiştir.

3.3. Veri Toplama Araçları

3.3.1. Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi

Öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarını belirlemek amacıyla araştırmacı tarafından oluşturulan 11 soruluk bir anket kullanılmıştır. Anketin ilk kısmında öğretmen adaylarının demografik özelliklerine (öğrenim görülen bölüm, sınıf, cinsiyet, yaş) sonraki kısımda ise sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarına (aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısı, sosyal ağ sitelerini kullanma süreleri ve kullanma amaçları v.b.) yönelik sorular yer almaktadır.

Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketinde yer alacak maddelerin belirlenmesi sürecinde hem alan yazında yer alan benzer anketler incelenmiş hem de uzman görüşlerine başvurulmuştur. Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi hazırlanırken alınan uzman görüşleri, anketin kapsam geçerliliği için yeterli bulunmuştur.

3.3.2. Sosyal Beceri Envanteri

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerini ölçmede Sosyal Beceri Envanteri (SBE) kullanılmıştır. Sosyal Beceri Envanteri “Social Skills Inventory”, 1986 yılında Riggio tarafından geliştirilmiş ve 1989 yılında yeniden revize edilerek bugünkü şeklini almıştır. Envanterin Türkçe’ye uyarlaması Yüksel (2004) tarafından yapılmıştır. Sosyal Beceri Envanteri 90 madde ve altı alt boyuttan oluşmaktadır ve her alt boyutta 15 madde bulunmaktadır. Bu alt boyutlar Tablo 4’de yer almaktadır:

Tablo 4. Sosyal Beceriye Oluşturan Boyutlar ve Boyutları Oluşturan Maddeler

BOYUTLAR	MADDELER
1-Duyuşsal Anlatımcılık	1., 7., 13., 19., 25., 31., 37., 43., 49., 55., 61., 67., 73., 79. ve 85.
2-Duyuşsal Duyarlılık	2., 8., 14., 20., 26., 32., 38., 44., 50., 56., 62., 68., 74., 80. ve 86.
3-Duyuşsal Kontrol	3., 9., 15., 21., 27., 33., 39., 45., 51., 57., 63., 69., 75., 81. ve 87.
4-Sosyal Anlatımcılık	4., 10., 16., 22., 28., 34., 40., 46., 52., 58., 64., 70., 76., 82. ve 88.
5-Sosyal Duyarlılık	5., 11., 17., 23., 29., 35., 41., 47., 53., 59., 65., 71., 77., 83. ve 89.
6-Sosyal Kontrol	6., 12., 18., 24., 30., 36., 42., 48., 54., 60., 66., 72., 78., 84. ve 90.

Envanterdeki maddelere beşli likert tipi bir cevaplama anahtarı hazırlanmıştır ve anahtarda en düşük puan 1, en yüksek puan ise 5'dir. Veri toplama aracındaki maddelerin cevap seçenekleri; “Hiç benim gibi değil” 1, “Biraz benim gibi” 2, “Benim gibi” 3, “Oldukça benim gibi” 4 ve “Tamamen benim gibi” 5 puan olarak hesaplanmaktadır. Envanterdeki bazı maddelerin puanları ise tersine çevrilerek hesaplanmaktadır (1., 3., 5., 9., 10., 15., 17., 18., 21., 24., 25., 30., 36., 37., 39., 41., 43., 48., 49., 54., 56., 60., 64., 66., 67., 69., 72., 73., 76., 81., 84. ve 85. sorular). Bir kişi envanterin bütününden toplam puan olarak en düşük 90, en yüksek ise 450 puan alabilir. Alt ölçeklerden ise en az 15, en çok ise 75 puan alınabilmektedir.

Sosyal beceri envanterinin yurt dışında yapılan geçerlik ve güvenirlik çalışmaları Riggio (1986, 1989) tarafından gerçekleştirilmiştir. Testin güvenirliği testin tekrarı ve iç tutarlılık yöntemleriyle ayrı ayrı hesaplanmıştır. İki hafta ara ile yapılan testin tekrarı yöntemi ile 40 adaya uygulama yapılmıştır. Ölçeğin orijinalinden elde edilen güvenirlik katsayısı $r_x = .94$ olarak bulunmuştur. Alt ölçeklerden elde edilen güvenirlik katsayıları ise $r_x = .81$ ile $r_x = .96$ arasında değişmektedir. Sosyal Beceri Envanteri üzerinde yapılan diğer bir güvenirlik hesaplaması da Cronbach Alpha güvenirlik yöntemidir. Bu yöntemle elde edilen alt ölçek puanı güvenirlik katsayıları .62 ile .87 arasında bulunmuştur. Ortalama iç tutarlılık katsayısı ise erkekler için .84 kızlar için ise .80 olarak hesaplanmıştır (Yüksel, 2004: 31:32).

Sosyal Beceri Envanteri, Yüksel (1986) tarafından 53 üniversite öğrencisine dört hafta ara ile iki kez uygulanmış ve testin tekrarı yöntemi ile hesaplanan toplam puana ilişkin güvenirlik katsayısı tüm ölçek için $r_x = .92$ bulunmuştur. Alt ölçeklerden elde edilen güvenirlik katsayıları ise $r_x = .80$ ile .89 arasında değişmektedir. Sosyal Beceri Envanteri güvenirliğini hesaplamak için bir başka yöntem olarak da iç tutarlılık hesaplanmıştır. Sosyal Beceri Envanteri 182 öğrenciye uygulanmış iç tutarlılık katsayısı (Cronbach alpha) .85 olarak hesaplanmıştır. Alt ölçeklerden elde edilen iç tutarlılık katsayıları .56 ile .82 arasında değişmektedir. Duyuşsal anlatımcılık için .56; Duyuşsal duyarlılık için .80; Duyuşsal kontrol için .75; Sosyal anlatımcılık için .82; Sosyal duyarlılık için .72; Sosyal kontrol için ise .81 şeklinde çıkmıştır (Yüksel, 2004: 39:40).

Bu araştırma için ölçek üzerinde yapılan analizler sonucunda ise ölçeğin güvenirliği (Cronbach alpha) .84 olarak bulunmuştur.

Yüksel (2004), Sosyal Beceri Envanteri'nin geçerlik çalışmasını kapsam geçerliği ve benzer ölçekler geçerliği olmak üzere iki yöntem kullanarak yapmıştır. Sosyal Beceri Envanteri geçerlik çalışmalarında başvurulan ilk yöntem kapsam geçerliğidir. Alanda uzman olan kişiler Sosyal Beceri Envanterini incelemişler ve ölçeğin sosyal becerileri ölçebilecek nitelikte olduğunu belirtmişlerdir. Geçerlik çalışmalarında başvurulan ikinci yöntem ise benzer ölçekler geçerliğidir. Sosyal Beceri Envanteri'nin benzer ölçekler geçerliğini belirlemek için Synder tarafından geliştirilip Bacanlı tarafından 1990 yılında Türkçeye uyarlanan Kendini Ayarlama Ölçeği ölçüt olarak kullanılmıştır. İngilizce ve Tarih bölümü ikinci sınıf öğrencilerine Sosyal Beceri Envanteri ve Kendini Ayarlama Ölçeği birlikte uygulanmıştır. Her iki ölçekten elde edilen puanlar arasında .63 (n=37) korelasyon bulunmuştur (Yüksel, 2004: 41).

Bu bulgular ışığında Sosyal Beceri Envanteri'nin güvenilirliği ve geçerliği araştırmada kullanılabilecek düzeyde olduğu kanısına varılmıştır.

3.4. Veri Toplama Süreci

Araştırmaya ilişkin veriler 2012-2013 bahar yarıyılında ders saatleri içinde derse giren öğretim elemanlarının yardımı ile araştırmacının kendisi tarafından toplanmıştır.

Verileri toplamak amacıyla belirlenen araştırma grubundaki sınıflara ölçeklerin uygulanacağı saatler belirlenmiştir. Kararlaştırılan saatlerde “Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi” ve “Sosyal Beceri Envanteri” birlikte uygulanmıştır. Öğretmen adaylarının kişisel bilgilerini elde etmek için ayrıca bir bilgi formu kullanılmamış, gerekli bilgiler ölçekler üzerinde belirtilen sorularla toplanmıştır. Uygulamadan önce veri toplama araçları ile ilgili yönergeler okunmuş ve uygulamayla ilgili bilgi verilmiştir. Veri toplama araçlarında herhangi bir karışıklığa neden olmamak için her iki veri toplama aracı birbirine eklenmiş olarak verilmiştir. Veri toplama araçları, uygulamanın yapıldığı gün sınıfta bulunan öğrenciler tarafından cevaplanmış, anketler uygulanırken öğrencilere gerekli süre tanınarak okumadan cevap vermeleri engellenmeye çalışılmıştır. Uygulamada herhangi bir sorunla karşılaşılmamıştır.

3.5. Verilerin Çözümlemesi

Araştırmada elde edilen veriler kişisel bilgiler, sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarını ve sosyal beceri düzeylerini belirten veriler olmak üzere üçe ayrılmaktadır. Araştırmada kullanılan veri toplama araçlarının uygulanması tamamlandıktan sonra cevap kâğıtları kontrol edilmiş ve eksik bilgi verenler değerlendirme dışı bırakılmıştır. Elde edilen veriler bilgisayar ortamına kodlanarak girilmiş ve istatistiksel işlemler yapılması için hazır hale getirilmiştir. Bilgilerin analizi SPSS paket programı kullanarak gerçekleştirilmiştir.

Araştırmanın alt amaçlarının analizi için uygun istatistiksel yöntemleri belirlemek amacıyla Sosyal Beceri Envanteri ile elde edilen verilere normal dağılıma uygunluk analizi yapılmıştır. Elde edilen Kolmogorov-Smirnov^a Testi sonuçları Tablo 5’ de gösterilmiştir.

Tablo 5. Normal Dağılıma Uygunluk Analizi Sonuçları

	N	X	s.s	p
Duyuşsal Anlatımcılık	701	44.97	6.67	.000
Duyuşsal Duyarlılık	701	49.11	8.84	.000
Duyuşsal Kontrol	701	42.17	7.20	.000
Sosyal Anlatımcılık	701	45.22	9.93	.000
Sosyal Duyarlılık	701	44.63	7.82	.000
Sosyal Kontrol	701	54.09	8.35	.003
Toplam Sosyal Beceri	701	280.22	27.93	.000

Yapılan analiz sonucunda öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ve sosyal becerilerini oluşturan alt boyutlarına ilişkin puanlarının Test of Normality sonuçlarına göre, (p) anlamlılık değeri duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlılık alt boyutu ve toplam sosyal beceri için $p=.000$, sosyal kontrol alt boyutu için ise $p=.003$ ’dür. Bu değerler 0.05 anlamlılık seviyesinden küçüktür. Bu nedenle öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanlarının ve sosyal becerileri oluşturan alt boyutların puanlarının normal dağılıma sahip olmadığı söylenebilir.

Veriler normal dağılım göstermediğinden parametrik testin varsayımlarını yerine getirmemektedir. Dolayısıyla verilerin analizinde Non-parametrik testlerden Mann Whitney U ve Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Verilerin analizinde anlamlılık değeri $p < .05$ olarak alınmıştır.

Kruskal Wallis varyans analizi sonucunda anlamlı bir fark bulunduğu takdirde farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılmıştır. Mann Whitney U testi ile ikili karşılaştırmalar yapılırken, ölçme işlemine karışabilecek I. tip hatanın önlenmesi için Bonferroni düzeltmesi uygulanmıştır. Aksi takdirde karşılaştırılan gruplar arasında gerçekte anlamlı bir fark bulunmadığı halde anlamlı bir farkın olduğu yanlışlığına düşülebilir. Bonferroni düzeltmesine göre, Mann Whitney U testi sonucunda elde edilen anlamlılık değeri (p), 0.05 düzeyinde test edilmemektedir. Karşılaştırmalarda 0.05 değerinin yerine, 0.05'in karşılaştırılacak ikili grupların sayısına bölünmesiyle elde edilen değer anlamlı farklılığın göstergesi olarak kabul edilmektedir (Field, 2009: 565).

Verilerin analiz edilmesinden sonra ortaya çıkan sonuçlar, araştırmanın alt amaçlarına cevap olabilecek bir düzen içinde bulgular bölümünde sunulmuştur.

BÖLÜM IV

BULGULAR

Bu bölümde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri incelenmiş ve analizler sonucu elde edilen bulgular tablolastırılarak sunulmuştur.

4.1. Duyuşsal Anlatımcılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.1.1. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 6’da sunulmuştur.

Tablo 6. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	359.19	222338.00	20310.00	-2.945	.003
Hayır	82	289.18	23713.00			

Tablo 6 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 359.19, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 289.18 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.003<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.1.2. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 7’de sunulmuştur.

Tablo 7. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	286.49	3	2.387	.496	-
2-3 yıl	90	299.98				
3-4 yıl	129	322.14				
4 yıldan fazla	321	313.71				

Tablo 7 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 286.49, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 299.98, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 322.14 ve “4 yıldan fazla” olanların sosyal ağ sitelerine üye olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 313.71’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.496>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanlarının, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.1.3. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 8’de sunulmuştur.

Tablo 8. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	301.85	2	1.590	.452	-
2-4 arası	261	318.66				
4’den fazla	24	329.29				

Tablo 8 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 301.85, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 318.66 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması 329.29’dur.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.452>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.1.4. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 9). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 9’da sunulmuştur.

Tablo 9. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	284.09	2	14.920	.001	1 saatten az ile 1-2 saat - (.008) 1 saatten az ile 3 saatten fazla -(.001)
1-2 saat	237	324.74				
3 saatten fazla	82	362.16				

Tablo 9 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 284.09, “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 324.74 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 362.16’dır.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.001<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “1-2 saat” zaman geçiren öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Aynı zamanda sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması da “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.1.5. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 10). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek

için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 15 (1-2, 1-3, 1-4, 1-5, 1-6, 2-3, 2-4, 2-5, 2-6, 3-4, 3-5, 3-6, 4-5, 4-6, 5-6) olduğundan, 0.05 değeri 15'e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının sosyal ağları kullanma amaçlarına göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.0033 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 10'da sunulmuştur.

Tablo 10. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	283.47	5	15.360	.009	Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek ile Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek – (.003)
Paylaşımında bulunmak	83	328.07				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	274.43				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	281.47				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	343.78				
Diğer	67	314.37				

Tablo 10 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 283.47, “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 328.07, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 274.43, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 281.47, “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 343.78 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 314.37’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.009<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında

olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; sosyal ağ sitelerini en fazla “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullanan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.1.6. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 11’de sunulmuştur.

Tablo 11. Duyuşsal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	327.24	140058.50	33495.50	-3.595	.000
Hayır	191	271.37	51831.50			

Tablo 11 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 327.24, yorum yazmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 271.37 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yorum yazmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.1.7. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 12’de sunulmuştur.

Tablo 12. Duyuşsal Anlatıcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerinin Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	317.78	168740.50	19233.500	-2.662	.008
Hayır	88	263.06	23149.50			

Tablo 12 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatıcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 317.78, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatıcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 263.06 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.008<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatıcılık puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatıcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal anlatıcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.2. Duyuşsal Duyarlılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.2.1. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 13’de sunulmuştur.

Tablo 13. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	361.11	223524.50	19123.500	-3.632	.000
Hayır	82	274.71	22526.50			

Tablo 13 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 361.11, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 274.71 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.2.2. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 14’de sunulmuştur.

Tablo 14. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	286.42	3	3.959	.266	-
2-3 yıl	90	306.36				
3-4 yıl	129	295.09				
4 yıldan fazla	321	322.81				

Tablo 14 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra

değerlerinin ortalaması 286.49, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 306.36, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 295.09 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 322.81’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.266>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanlarının, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.2.3. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 15). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının aktif olarak kullandıkları sosyal ağa göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 15’de sunulmuştur.

Tablo 15. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Witney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	300.24	2	8.131	.017	2 den az ile 4 den fazla - (.005) 2-4 arası ile 4 den fazla - (.014)
2-4 arası	261	313.59				
4’den fazla	24	406.73				

Tablo 15 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 300.24, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 313.59 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 406.73’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.017<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı fark göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’den az” ve “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.2.4. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 16’da sunulmuştur.

Tablo 16. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	304.43	2	3.083	.214	-
1-2 saat	237	305.91				
3 saatten fazla	82	342.23				

Tablo 16 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 304.43 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 305.91 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 342.23’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.214>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.2.5. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 17’de sunulmuştur.

Tablo 17. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	290.43	5	5.211	.391	-
Paylaşımında bulunmak	83	328.01				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	305.05				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	292.51				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	327.73				
Diğer	67	301.58				

Tablo 17 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 290.43 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 328.01, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 305.05, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 292.51, “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 327.73 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 301.58’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.391>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.2.6. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 18’de sunulmuştur.

Tablo 18. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	319.67	136819.50	36734.500	-2.015	.044
Hayır	191	288.33	55070.50			

Tablo 18 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 319.67, yorum yazmayan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 288.33 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.044<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yorum yazmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.2.7. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 19’da sunulmuştur.

Tablo 19. Duyuşsal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	315,67	167620,50	20353,500	-1,939	,053
Hayır	88	275,79	24269,50			

Tablo 19 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 315,67, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 275,79 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p= 0,053 > 0,05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.3. Duyuşsal Kontrol Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.3.1. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 20’de sunulmuştur.

Tablo 20. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	357.33	221188.00	21460.00	-2.277	.023
Hayır	82	303.21	24863.00			

Tablo 20 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 357.33, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 303.21 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.023<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık

göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.3.2. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 21’de sunulmuştur.

Tablo 21. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	297.02	3	2.891	.409	-
2-3 yıl	90	290.88				
3-4 yıl	129	303.38				
4 yıldan fazla	321	321.21				

Tablo 21 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 297.02, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 290.88, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 303.38 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 321.21’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.409>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanlarının, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.3.3. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 22). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 22’de sunulmuştur.

Tablo 22. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	295.34	2	12.738	.002	2’den az ile 4’den fazla - (.001) 2-4 arası ile 4’den fazla - (.004)
2-4 arası	261	318.19				
4’den fazla	24	424.96				

Tablo 22 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 295.34, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 318.19 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 424.96’dır.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.002<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı fark göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2” den az” ve “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra

ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.3.4. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 23’de sunulmuştur.

Tablo 23. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	311.57	2	2.696	.260	-
1-2 saat	237	318.11				
3 saatten fazla	82	280.84				

Tablo 23 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 311.57 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 318.11 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 280.84’ dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.260>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.3.5. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 24’de sunulmuştur.

Tablo 24. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacını” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	308.23	5	4.095	.536	-
Paylaşımında bulunmak	83	320.43				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	326.48				
Arkadaşlarının paylaşımını takip etmek	129	290.92				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	321.65				
Diğer	67	288.12				

Tablo 24 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 308.23 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 320.43, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 326.48, “arkadaşlarının paylaşımını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 290.92, “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 321.65 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 288.12’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.536>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.3.6. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 25’ de sunulmuştur.

Tablo 25. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	305.59	130794.00	38988.00	-.916	.358
Hayır	191	319.87	61096.00			

Tablo 25 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 305.59, yorum yazmayan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 319.87 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.358>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.3.7. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 26’da sunulmuştur.

Tablo 26. Duyuşsal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	308.15	163625.00	22379.00	-.635	.526
Hayır	88	321.19	28265.00			

Tablo 26 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 308.15, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 321.19 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.526>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık

göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.4. Sosyal Anlatımcılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.4.1. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 27’de sunulmuştur.

Tablo 27. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	364.82	225821.00	16827.00	-4.965	.000
Hayır	82	246.71	20230.00			

Tablo 27 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 364.82, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 246.71 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.4.2. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 28). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek

için Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 6 (1-2, 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4) olduğundan, 0.05 değeri 6'ya bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.083 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 28'de sunulmuştur.

Tablo 28. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	274.03	3	15.603	.001	1-2 yıl ile 4 yıldan fazla - (.004) 3-4 yıl ile 4 yıldan fazla - (.006)
2-3 yıl	90	278.77				
3-4 yıl	129	286.33				
4 yıldan fazla	321	337.12				

Tablo 28 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 274.03, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 278,77, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 286.33 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 337.12’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.001<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “4 yıldan fazla” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “1-2 yıl” ve “3-4 yıl” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.4.3. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 29). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 29’da sunulmuştur.

Tablo 29. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	289.85	2	15.145	.001	2’den az ile 2-4 arası - (.014)
2-4 arası	261	325.79				2’den az ile 4’den fazla - (.001)
4’den fazla	24	418.63				2-4 arası ile 4’den fazla - (.012)

Tablo 29 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 289.85, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 325.79 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 418.63’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.001<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “ 2’ den az” ve ”2-4 arası” olan öğretmen

adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanlarının sıra ortalaması, “2 den az” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları üzerinde etkili bir değişken olduğu ve aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısı arttıkça sosyal anlatımcılık becerilerinin arttığı söylenebilir.

4.4.4. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 30). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltilmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 30’da sunulmuştur.

Tablo 30. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	286.99	2	11.267	.004	1 saatten az ile 1-2 saat - (.015) 1 saatten az ile 3 saatten fazla-(.004)
1-2 saat	237	324.16				
3saatten fazla	82	353.26				

Tablo 30 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 286.99 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 324.16 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 353.26’dır.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.004<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “1-2 saat” zaman geçiren öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Aynı zamanda sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması da “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.4.5. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 31’de sunulmuştur.

Tablo 31. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	312.88	5	5.610	.346	-
Paylaşımında bulunmak	83	343.42				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	298.32				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	286.91				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	315.66				
Diğer	67	303.81				

Tablo 31 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 312.88 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 343.42, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 298.32, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 286.91 “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 315.66 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 303.81’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.346>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.4.6. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 32’ de sunulmuştur.

Tablo 32. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	329.58	141058.50	32495.50	-4.079	.000
Hayır	191	266.13	50831.50			

Tablo 32 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 329.58, yorum yazmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 266.13 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir.

Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yorum yazmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.4.7. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 33’ de sunulmuştur.

Tablo 33. Sosyal Anlatımcılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	319.00	169388.00	18586.00	-3.077	.002
Hayır	88	255.70	22502.00			

Tablo 33 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 319.00, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 255.70 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.002<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.5. Sosyal Duyarlılık Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.5.1. Öğretmen Adaylarının Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanlarının “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Bulgular

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 34’de sunulmuştur.

Tablo 34. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	357.25	221140.00	21508.00	-2.249	.025
Hayır	82	303.79	24911.00			

Tablo 34 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 357.25, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 303.79 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.025<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.5.2. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 35’de sunulmuştur.

Tablo 35. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	320.59	3	1.995	.573	-
2-3 yıl	90	288.14				
3-4 yıl	129	305.46				
4 yıldan fazla	321	315.35				

Tablo 35 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 320.59, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 288.14, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 305.46 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 315.35’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.573>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanlarının, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.5.3. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 36’da sunulmuştur.

Tablo 36. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	309.90	2	2.850	.241	-
2-4 arası	261	315.53				
4’den fazla	24	251.21				

Tablo 36 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 309.90, “2-4 arası”

olanların sıra değerlerinin ortalaması 315.53 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 251.21’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.241>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.5.4. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 37’de sunulmuştur.

Tablo 37. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	297.60	2	5.133	.077	-
1-2 saat	237	312.69				
3 saatten fazla	82	347.60				

Tablo 37 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 297.60 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 312.69 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 347.60’ dır.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.077>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.5.5. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 38’de sunulmuştur.

Tablo 38. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	288.94	5	4.122	.532	-
Paylaşımında bulunmak	83	294.34				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	298.02				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	330.43				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	312.96				
Diğer	67	320.54				

Tablo 38 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 288.94 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 294.34, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 298.02, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 330.43 “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 312.96 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 320.54’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.532>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.5.6. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 39’da sunulmuştur.

Tablo 39. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	316,19	135330,00	38224,00	-1,291	,197
Hayır	191	296,13	56560,00			

Tablo 39 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 316,19, yorum yazmayan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 296,13 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0,197>0,05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.5.7. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 40’da sunulmuştur.

Tablo 40. Sosyal Duyarlılık Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	315.63	167601.50	20372.50	-1.927	.054
Hayır	88	276.01	24288.50			

Tablo 40 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 315.63, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 276.01 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.054>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6. Sosyal Kontrol Alt Boyutuna İlişkin Bulgular

4.6.1. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 41’de sunulmuştur.

Tablo 41. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	352.28	218060.50	24587.50	-.460	.646
Hayır	82	341.35	27990.50			

Tablo 41 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 352.28, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 341.35 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.646>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.2. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 42’de sunulmuştur.

Tablo 42. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	283.18	3	7.124	.068	-
2-3 yıl	90	325.61				
3-4 yıl	129	283.02				
4 yıldan fazla	321	323.07				

Tablo 42 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 283.18, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 325.61, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 283.02 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 323.07’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.068>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanlarının, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı olmadığı görülmektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.3. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal- Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 43’de sunulmuştur.

Tablo 43. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	304.46	2	.672	.706	-
2-4 arası	261	316.53				
4’den fazla	24	316.08				

Tablo 43 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “2’den az” olanların sıra değerlerinin ortalaması 304.46, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 316.53 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 316.08’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.706>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.4. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal- Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 44’de sunulmuştur.

Tablo 44. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	308.12	2	.245	.885	-
1-2 saat	237	314.27				
3 saatten fazla	82	304.54				

Tablo 44 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının sosyal kontrol boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin

ortalaması 308.12 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 314.27 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 304.54’ dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.885>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.5. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal- Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 45’de sunulmuştur.

Tablo 45. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	322.03	5	7.522	.185	-
Paylaşımında bulunmak	83	322.50				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	309.76				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	279.25				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	327.68				
Diğer	67	287.81				

Tablo 45 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 322.03 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 322.50, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 309.76, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin

ortalaması 279.25, “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 327.68 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 287.81’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.185>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.6. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 46’da sunulmuştur.

Tablo 46. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	310.21	132769.50	40784.50	-.044	.965
Hayır	191	309.53	59120.50			

Tablo 46 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 310.21, yorum yazmayan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 309.53 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.965>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.6.7. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 47’de sunulmuştur.

Tablo 47. Sosyal Kontrol Boyutuna İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarında Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	314,07	166770,00	21204,00	-1,391	,164
Hayır	88	285,45	25120,00			

Tablo 47 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 314,07, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının sosyal kontrol alt boyutuna ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 285,45 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0,164>0,05$ olduğundan öğretmen adaylarının sosyal kontrol puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.7. Toplam Sosyal Beceri Puanlarına İlişkin Bulgular

4.7.1. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 48’de sunulmuştur.

Tablo 48. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	619	365.02	225947.00	16701.00	-5.036	.000
Hayır	82	245.17	20104.00			

Tablo 48 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 365.02, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 245.17 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.000<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağlara üyelik durumunun öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.7.2. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 49). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 6 (1-2, 1-3, 1-4, 2-3, 2-4, 3-4) olduğundan, 0.05 değeri 6’ya bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.083 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 49’da sunulmuştur.

Tablo 49. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerine Üye Olunan Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1-2 yıl	79	277.53	3	12.372	.006	1-2 yıl ile 4 yıldan fazla - (.008)
2-3 yıl	90	282.18				
3-4 yıl	129	289.23				
4 yıldan fazla	321	334.14				

Tablo 49 incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: Sosyal ağ sitelerine üyelik süresi “1-2 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 277.53, “2-3 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 282.18, “3-4 yıl” olanların sıra değerlerinin ortalaması 289.23 ve “4 yıldan fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 334.14’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.006<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “4 yıldan fazla” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “1-2 yıl” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerine üye olma süresinin öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.7.3. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 50). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 50’de sunulmuştur.

Tablo 50. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Aktif Olarak Kullanılan Sosyal Ağ Sayısına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
2’den az	334	293.48	2	10.409	.005	2’den az ile 4’den fazla - (.005)
2-4 arası	261	322.77				
4’den fazla	24	401.08				

Tablo 50 incelendiğinde aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: 2’den az olanların sıra değerlerinin ortalaması 293.48, “2-4 arası” olanların sıra değerlerinin ortalaması 322.77 ve “4’den fazla” olanların sıra değerlerinin ortalaması ise 401.08’dir.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.005<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’ den az” olan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısının öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.7.4. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal-Wallis varyans analizi kullanılmıştır. Kruskal Wallis varyans analizi sonucuna göre gruplar arasındaki farkın anlamlı olduğu görülmektedir (Tablo 51). Anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi uygulanmıştır. Gruplar arasında gözlenen bu anlamlı farkın hangi gruplar arasında olduğunun belirlenmesi için Mann Whitney U testi ile yapılan ikili karşılaştırmalarda karşılaştırılacak grupların sayısı 3 (1-2, 1-3, 2-3) olduğundan, 0.05 değeri 3’e bölünmüştür. Buna göre öğretmen adaylarının

sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre ikili karşılaştırmalar yapılırken anlamlılık, 0.016 düzeyinde test edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 51’de sunulmuştur.

Tablo 51. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Bir Günde Ortalama Geçirilen Süreye” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi ve Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
1 saatten az	300	289.24	2	9.437	.009	1 saatten az ile 3saattten fazla - (.007)
1-2 saat	237	322.09				
3 saatten fazla	82	350.99				

Tablo 51 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “1 saatten az” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 289.24 , “1-2 saat” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması 322.09 ve “3 saatten fazla” zaman geçirenlerin sıra değerlerinin ortalaması ise 350.99’dur.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.009<0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, bir günde ortalama olarak sosyal ağlarda geçirdikleri süreye göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Bu farkın hangi gruplar arasında olduğunu belirlemek için yapılan Bonferroni düzeltmeli Mann Whitney U testi sonuçlarına göre ise; sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen sürenin öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.7.5. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler için Kruskal- Wallis Varyans Analizi kullanılmıştır. Elde edilen bulgular Tablo 52’de sunulmuştur.

Tablo 52. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağların En Fazla Kullanılma Amacına” Göre İncelenmesine İlişkin Kruskal-Wallis Varyans Analizi Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sd	X ²	P	Anlamlı Farkın Olduğu Gruplar
Sohbet etmek	89	295.12	5	9.124	.104	-
Paylaşımında bulunmak	83	334.92				
Ödev ve proje için araştırma yapmak	61	292.98				
Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek	129	283.86				
Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek	190	333.52				
Diğer	67	298.03				

Tablo 52 incelendiğinde sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalaması şöyledir: “sohbet etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 295.12 , “paylaşımında bulunmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 334.92, “ödev ve proje için araştırma yapmak” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 292.98, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 283.86 “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullananların sıra değerlerinin ortalaması 333.52 ve “diğer” amaçlar için kullananların sıra değerlerinin ortalaması ise 298.03’dür.

Kruskal-Wallis varyans analizi sonuçlarına göre, $p=0.104>0.05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemektedir. Bu bulgulara göre sosyal ağların en fazla kullanılma amacının öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı söylenebilir.

4.7.6. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 53’de sunulmuştur.

Tablo 53. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerinde Yer Alan İçeriklere Yorum Yazma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	428	325,46	139297,00	34257,00	-3,220	,001
Hayır	191	275,36	52593,00			

Tablo 53 incelendiğinde sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 325,46, yorum yazmayan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 275,36 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0,001<0,05$ olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yorum yazmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumunun öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

4.7.7. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesi

Bu alt amaca ilişkin veriler Mann Whitney U testi ile analiz edilmiştir. Elde edilen bulgular Tablo 54’de sunulmuştur.

Tablo 54. Toplam Sosyal Becerilere İlişkin Puanların “Sosyal Ağ Sitelerindeki Yazışmalarda Yüz Simgelerini Kullanma Durumuna” Göre İncelenmesine İlişkin Mann Whitney U Testi Sonuçları

	N	Sıra Ortalaması	Sıra Toplamı	U	Z	P
Evet	531	319.85	169841.00	18133.00	-3.367	.001
Hayır	88	250.56	22049.00			

Tablo 54 incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 319.85, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra değerlerinin ortalamasının 250.56 olduğu görülmektedir. Mann Whitney U testi sonuçlarına göre; $p=0.001<0.05$

olduğundan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri puanları, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermektedir. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının toplam sosyal becerilerine ilişkin puanlarının sıra ortalaması, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının puanlarının sıra ortalamasından anlamlı olarak daha yüksektir. Bu bulgulara göre sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarda yüz simgeleri kullanma durumunun öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir.

BÖLÜM V

SONUÇ, TARTIŞMA VE ÖNERİLER

5.1. Sonuçlar

Öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Duyuşsal anlatımcılıkla ilgili önemli bazı sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri, “1-2 saat” ve “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerini en fazla “grup/topluluk güncellemelerini takip etmek” için kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri, “arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek” için kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri, yorum yazmayan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeyleri, yüz simgelerini kullanmayan

öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Duyuşsal duyarlılıkla ilgili önemli bazı sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeyleri, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’ den az” ve “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeyleri, yorum yazmayan öğretmen adaylarının duyuşsal duyarlılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Duyuşsal kontrolle ilgili önemli bazı sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının duyuşsal kontrol beceri düzeyleri, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’ den az” ve “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının duyuşsal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Sosyal anlatımcılıkla ilgili önemli bazı sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “4 yıldan fazla” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “1-2 yıl” ve “3-4 yıl” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’ den az” ve ”2-4 arası” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir. Ayrıca aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2-4 arası” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, “2 den az” olan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “1-2 saat” ve “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, yorum yazmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeyleri, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

Öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık saptanmamıştır. Sosyal duyarlılıkla ilgili yapılan analizler sonucunda sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık beceri düzeylerinin, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının sosyal duyarlılık beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır.

Öğretmen adaylarının sosyal kontrol becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına ve sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermemiştir

Öğretmen adaylarının toplam sosyal becerileri; sosyal ağlara üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye olma sürelerine, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre anlamlı bir farklılık göstermiştir. Ancak sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre anlamlı bir farklılık

bulunmamıştır. Toplam sosyal becerilerle ilgili önemli bazı sonuçlar aşağıda yer almaktadır:

- Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye olmayan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “4 yıldan fazla” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süre “1-2 yıl” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “4 den fazla” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı “2’ den az” olan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama “3 saatten fazla” zaman geçiren öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, “1 saatten az” zaman geçiren öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, yorum yazmayan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.
- Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeyleri, yüz simgelerini kullanmayan öğretmen adaylarının toplam sosyal beceri düzeylerinden anlamlı olarak daha yüksektir.

5.2. Tartışma

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri incelenmiştir. Araştırmanın amacı sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeylerindeki değişimi belirlemektir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına, sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye, aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına,

sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye, sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına, sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgelerini kullanma durumlarına göre sosyal becerilerinde değişiklik olup olmadığı belirlenmeye çalışılmıştır. Sosyal beceri üzerine yapılan çalışmalarda yüz yüze ortamlarda bile sosyal becerinin nasıl ve ne tür davranışlardan oluştuğu, özelliklerinin veya şartlarının neler olduğu konusunda bir uzlaşma sağlanamamıştır (Bacanlı, 2008: 37). Bu nedenle sanal ortamlarda bu davranışların nasıl ifade edildiğini ve nelerden etkilendiğini belirleme konusunda temel bilgilerin oluşmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerileri sosyal ağ sitelerine üye olma durumlarına göre incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği görülmüştür.

Sosyal ağ sitelerine üyeliği olan öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin bu durumdan olumlu etkilenmesi, bireylerin sahip oldukları sosyal becerileri farklı ortamlarda uygulayarak genelleştirebilme ve kalıcı hale getirebilme imkânına sahip olmaları ile açıklanabilir. Çünkü sosyal becerilerin genelleştirilebilmesi ve kalıcı hale getirilebilmesi için farklı ortamlarda kullanılabilmesi gerekir (Akkök, 2003: 121). Ayrıca sosyal ağlar mesajlaşma, arkadaşlarla iletişim kurma, etkileşimde bulunma ve gruplara katılma ve işbirliği gibi etkinlikler için kullanılabildiğinden (Gülbahar, Kalelioğlu ve Madran, 2010), bireylerin ilişki ağını genişletici ve etkinleştirici bir işlev üstlenerek sosyal becerilerini arttırabilir.

Akinoğlu (2002: 310) çalışmasında internet ortamlarının iletişimi kolaylaştırdığı ve etkileşimi arttırdığı için öğretmen adaylarının gerçek yaşamdaki arkadaşlarıyla iletişimini geliştirebileceğini ifade etmiştir. Koç ve Karabatak (2011) ise üniversite öğrencileri üzerinde gerçekleştirdikleri araştırmalarında, öğrencilerin büyük bir çoğunluğunun sosyal ağlarda arkadaşlarıyla ve öğretmenleriyle daha kolay iletişimde bulunduklarını belirtmişlerdir.

Deniz (2012) tarafından yapılan araştırmanın sonucuna göre ise öğrencilerin çoğu facebook ortamında kendilerini gerçek yaşamdaki ortamlarına göre daha sosyal hissetmektedirler ve daha samimi ilişkiler kurabilmektedirler. Bu durumun nedenini ise

yüz yüze konuşmaya çekindikleri kişilerle daha kolay iletişim kurabilmeleri, arkadaşlarının yüzüne söylemeye çekindikleri ya da cesaret edemedikleri durumları/olayları/olguları sanal ortamda daha rahat, çekinmeden, heyecanlanmadan, korkmadan söyleyebilmeleri şeklinde ifade etmiştir.

Bu araştırmanın sonuçlarından farklı olarak Engelberg ve Sjöberg (2004) tarafından üniversite öğrencileri üzerinde yapılan araştırmada aşırı düzeyde internet kullanımının öğrencilerde yalnızlığa ve sosyal beceri yetersizliğine neden olduğu saptanmıştır.

Çalışmanın sonuçlarına göre sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol, sosyal anlatımcılık, sosyal duyarlılık boyutlarına ait becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği ancak sosyal kontrol becerilerinde anlamlı bir değişme olmadığı ortaya çıkmıştır.

Hiyerarşinin olmadığı, sınırsız bir hareket alanı sağlayan özgürlükçü bir ortam olarak ifade edebileceğimiz sosyal ağların (Kobak ve Biçer, 2008: 571), tüm dünyaya yayılan bir ağ olması, yeni bir sosyal etkileşim ortamı sağlaması, yeni toplumsal ilişki biçimlerinin gelişmesine aracılık etmesi ve çok sayıda seçenekler sunması kullanıcıların büyük bir çoğunluğunun kendilerini daha özgür hissetmelerini sağlamaktadır (Akinoğlu, 2002: 165, 186). Sosyal ağ sitelerinin bütün bu özellikleri bireylerin sosyal rolleri benimseme, sosyal rol oynama ve bireyin herhangi bir sosyal durumda ortama uygun hareket etme becerisi olarak ifade edilen sosyal kontrol becerisinin sanal ortamlarda analizini de kazanılmasını da oldukça zorlaştırır (Sarsar, 2012:102). Bu açıklamalardan yola çıkarak yapılan bu araştırmada, öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerine üyelik durumlarının sosyal kontrol boyutunda anlamlı bir değişime yol açmamasının beklenen bir sonuç olduğunu söyleyebiliriz.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerileri sosyal ağ sitelerine üye oldukları süreye göre incelendiğinde sosyal ağ sitelerine üye olunan süre arttıkça öğretmen adaylarının sosyal beceri düzeylerinin arttığı görülmüştür. Ancak sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında ise sosyal ağ sitelerine üye olunan süreye göre öğretmen adaylarının sadece sosyal anlatımcılık boyutuna ait becerilerinin

bu durumdan olumlu yönde etkilendiği; diğer boyutlarda anlamlı bir değişimin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Bu durum bireylerin sosyal ağları kullandıkları süre içinde bu ortamın sağladığı avantajlardan dolayı sözel anlatımcılık olarak ifade edilen sosyal anlatımcılık becerilerinin gelişmesi ile açıklanabilir. Çünkü yüzyüze sosyal ortamlarda söylemekten çekinilen bir takım bilgiler sanal ortamlarda rahatlıkla paylaşılabilmektedir. Ayrıca sosyal ağlar insanların sosyal baskı hissetmemelerini ve tanınmamanın verdiği rahatlıkla kendi iç dünyalarından çıkarak duygu ve düşüncelerini özgürce ifade edebilmelerini sağlamaktadır (Akınoğlu, 2002: 240).

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerileri aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısına göre incelendiğinde aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısı arttıkça öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin arttığı görülmüştür. Sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında ise aktif olarak kullanılan sosyal ağ sayısına göre öğretmen adaylarının duyuşsal duyuşsal duyarlılık, duyuşsal kontrol ve sosyal anlatımcılık boyutlarına ait becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği ancak diğer boyutlarda anlamlı bir değişimin olmadığı görülmüştür.

Sosyal ağlar genel olarak iletişime, etkileşime, işbirliğine, aktif katılıma, bilgi ve kaynak paylaşımına olanak sağlamaktadır. Ancak sosyal ağ sitelerini ayrı ayrı ele aldığımızda sosyal ağ sitelerinin her birinin oluşturulma amacının farklılık gösterdiği görülmektedir. Örneğin, Twitter'ın genel amacı insanların günlük yaşamlarında yaşadıkları, duydukları, düşündükleri ve deneyim yaşadıkları şeylerden anlık paylaşımlar yapması iken LinkedIn iş dünyasına yönelik kurulmuş bir sosyal ağ sitesidir. Farklı sosyal ortamlarda gereken sosyal beceriler farklı olduğundan (Bacanlı, 2006: 175,176) bu ortamların her birinin sosyal becerilerin gelişimini ayrı ayrı etkilediği düşünülebilir. Ayrıca bireyin sosyal becerilerini farklı ortamlarda tekrar tekrar uygulama imkânı bulması da sosyal becerilerini geliştirmekte ve kalıcılığını arttırmaktadır (Akkök, 2003, 121). Dolayısıyla bireyin aktif olarak kullandığı sosyal ağ sayısı arttıkça sosyal becerilerinin de bu durumdan olumlu olarak etkilendiği söylenebilir.

Sosyal ağ siteleri iletişime ve etkileşime olanak sağlayan ortamlar olduğundan bireylerin aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısının fazla olması, diğer insanlarla iletişime ve etkileşime girme konusunda istekli olduklarının bir göstergesi olarak ifade edilebilir. Bu nedenle bireylerin iletişime ve etkileşime girmeye istekli olmalarının, sözel konuşmadaki beceri ve başkalarıyla sosyal yakınlaşmaya girme becerisi olarak ifade edilen sosyal anlatımcılık (Yüksel, 2004: 11) boyutunu geliştirdiği düşünülebilir.

Bireylerin sözel olmayan iletileri alabilme ve anlamlandırabilme becerileri olarak ifade edebileceğimiz duyuşsal duyarlılık becerilerinin gelişimi için bulundukları ortamda kendilerini rahat ve ortama ait hissetmesi önemli bir etmendir (Sarsar, 2012: 83). Deniz (2012: 195) tarafından yapılan araştırmaya göre öğrenciler sosyal ağlarda mutlu olmakta ve kendilerini iyi hissetmektedirler. Bireylerin aktif olarak kullandığı sosyal ağ sayılarının fazla olmasını kendilerini bu ortamlarda rahat hissettiklerinin bir göstergesi olarak düşünebileceğinden aktif olarak kullandıkları sosyal ağ sayısı fazla olan bireylerin duyuşsal duyarlılık becerilerinin de daha gelişmiş olabileceği söylenebilir.

Duyuşsal iletileri kontrol altında tutma becerisinin geliştirilmesi veya kazanılması ise öğretmen adaylarının bulunduğu öğrenme ortamında duyuşsal ifadelerle (uyarıcıyla) ne sıklıkla karşılaştığı ile ilişkilidir (Sarsar, 2012: 87). Dolayısıyla aktif olarak kullandığı sosyal ağ sayısı fazla olan bireylerin bu ortamlarda karşılaşabileceği duyuşsal uyarıcılar artacağından duyuşsal kontrol becerilerinin de bu durumdan olumlu yönde etkileneceği düşünülebilir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerileri sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirdikleri süreye göre incelendiğinde, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen süre arttıkça öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin arttığı görülmüştür. Sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında ise sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen süreye göre öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık ve sosyal anlatımcılık boyutlarına ait becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği ancak diğer boyutlarda anlamlı bir değişimin olmadığı görülmüştür. Öğretmen adaylarının anlatımcılık becerilerinin bu durumdan olumlu olarak etkilenmesi, sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama geçirilen süre arttıkça bu

ortamlarda diğ er insanlarla olan etkileşim sıklığının artması, duygu ve düşüncelerini  zg r bir ortamda ifade edebilme imkânına sahip olmaları ile açıklanabilir.

Aktı (2011) tarafından yapılan çalışmada ise evinde bilgisayar sahibi olan öğrencilerin, evinde bilgisayar sahibi olmayan öğrencilere göre sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu saptanmıştır ancak bu fark istatistiksel olarak anlamlı bulunmamıştır. Yine aynı çalışmada gün içinde “3 saatten fazla” internet kullanan öğrencilerin sosyal beceri düzeylerinin, “hiç kullanmayan”, “1 saatten az”, “1-2 saat”, ”2-3 saat” internet kullanan öğrencilere göre sosyal beceri düzeylerinin daha yüksek olduğu ortaya çıkmıştır. Ancak sosyal becerilerde, gün içinde internet kullanma süresi değişkenine göre yapılan analiz sonucunda istatistiksel olarak anlamlı bir farklılığın olmadığı görülmüştür.

Yapılan araştırmada  ğretmen adaylarının sosyal becerileri sosyal ağları en fazla kullanma amaçlarına göre incelendiğinde, sosyal ağların en fazla kullanılma amacının  ğretmen adaylarının sosyal becerileri üzerinde etkili bir değişken olmadığı görülmüştür. Ancak sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında sosyal ağları kullanma amaçlarına göre  ğretmen adaylarının sadece duyuşsal anlatımcılık boyutuna ait becerilerinin bu durumdan olumlu etkilendiği görülmüştür. Bu alt boyutta sosyal ağ sitelerini en fazla grup/topluluk güncellemelerini takip etmek için kullanan  ğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerilerinin arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek için kullanan  ğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık becerilerinden anlamlı olarak daha yüksek olduğu görülmüştür.

Sosyal ağ sitelerinin kullanım amaçlarının bilinmesi; bireyleri ilgili siteleri kullanmaya motive eden unsurların belirlenmesine katkı sağlamaktadır (Brandtzaeg ve Heim, 2009: 143). Bu çalışmada  ğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini en fazla grup/topluluk güncellemelerini takip etmek için kullandığı görülmüştür. Dolayısıyla  ğretmen adaylarını sosyal ağ sitelerini kullanmaya iten sebeplerin başında grup/topluluk güncellemelerini takip etmenin geldiği söylenbilir.

Sosyal ağlar insanlara ortak ilgileri doğrultusunda uygulama grupları/toplulukları oluşturma konusunda yardımcı olur (Huang, Yang, Huang ve Hsiao, 2010: 79). İnsanları birbirine bağlayan farklı gruplar aracılığıyla bireyler

herhangi bir anda güçlük yaşadıklarında yardım alabilecekleri arkadaşlarına ya da kaynaklara ulaşabilirler (Mazman, 2009: 91). Ayrıca bireylerin bir araya gelerek farklı görüş ve fikirlerle ortak bir amaç doğrultusunda hareket etmeleri onlara sağlanan sosyal desteği ve işbirliğini arttırır. Dolayısıyla sosyal ağ sitelerinde oluşturulan grupların bireyselliği azalttığını söylenebilir. Shaw ve Gant (2002) tarafından yapılan araştırmada da internet kullanımının yalnızlığı azalttığı ve sosyal desteği artırdığı tespit edilmiştir. Sosyal ağ sitelerinde bireylerin kendilerini ait hissettikleri grup/topluluk etkinlikleri aracılığıyla kendilerini ifade edebilmeleri, ortak amaçlar ya da görüşler doğrultusunda birleşebilmeleri, işbirliğini destekleyen bir ortamda bulunabilmeleri söz konusudur (Kobak ve Biçer, 2008: 571). Ortak ilgi ve gereksinimlere sahip insanları bir araya getiren gruplar, bireylerin sosyal ilişkilerini ve kendilerini bir topluluğa ait hissetme duygularını geliştirmekte ve sosyal bütünleşmeyi sağlamaktadır. Bireyin sosyal bütünleşme yaşadığı, kendini ait hissettiği bir ortamda duyuşsal mesajları gönderebilme olarak ifade edilen duyuşsal anlatımcılık becerisini geliştirebileceği söylenebilir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerileri sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazma durumlarına göre incelendiğinde sosyal ağ sitelerindeki içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği görülmüştür. Sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında ise sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık, duyuşsal duyarlılık, sosyal anlatımcılık boyutlarına ait becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği ancak duyuşsal kontrol, sosyal duyarlılık ve sosyal kontrol beceri düzeylerinde istatistiksel olarak anlamlı bir değişimin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Sosyal ağ sitelerinde yapılan yorumlar aracılığıyla duygular ve düşünceler başkalarına iletmeye çalışılır. Bu nedenle yorum yazma ilk olarak doğrudan sözel anlatımcılık olarak da ifade edilen sosyal anlatımcılık boyutunda değerlendirilir. Dolayısıyla yapılan çalışmada sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum yazan öğretmen adaylarının sosyal anlatımcılık becerilerinin, yorum yazmayanlara göre daha gelişmiş olması beklenir. Ayrıca yorum yazan insanların iletişim kurma konusunda yorum yazmayanlara göre daha istekli oldukları, iletişim kurarak ve sohbetlere dâhil olarak sosyal anlatımcılık becerilerini kullandıkları söylenebilir. Bu durum bireylerin

sosyal iletişim kurması ve iletişime katılması olarak tanımlanan sosyal anlatımcılık becerilerinin daha iyi olabileceğinin bir göstergesi olarak yorumlanabilir. Ancak yazdığımız yorumlar aracılığıyla yani kullandığımız sözel ifadeler aracılığıyla duygularımızı da anlatabileceğimizden hem duyuşsal anlatımcılık hem de sosyal anlatımcılık becerilerimizi kullanmış oluruz. Dolayısıyla duyuşsal anlatımcılık becerilerimiz de bu durumdan olumlu olarak etkilenir. Riggio'nun (1990; Akt. Yüksel, 2004: 13) ifade ettiği gibi duyuşsal anlatımcılık ve duyuşsal duyarlılık boyutu ise birbirleriyle pozitif olarak ilişkilidir. Çünkü bu iki beceri birlikte gelişme eğilimi olan becerilerdir.

Araştırmada öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanma durumuna göre incelendiğinde, sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği görülmüştür. Sosyal beceriyi oluşturan boyutlar dikkate alındığında ise sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarında yüz simgeleri kullanan öğretmen adaylarının duyuşsal anlatımcılık, sosyal anlatımcılık boyutlarına ait becerilerinin bu durumdan olumlu yönde etkilendiği ancak diğer boyutlara ait becerilerinde anlamlı bir değişimin olmadığı ortaya çıkmıştır.

Sosyal ağ sitelerinde kullandığımız yüz simgeleri, bir bakıma vücut dilimizle (mimikler) gösterdiğimiz bazı duyguları veya hareketleri elektronik ortamda göstermemize imkân tanır (Çakır ve Topçu, 2005: 77) ve cümlelere duyuşsal anlam katmamızı sağlar. Bu bulgular ışığında günlük yaşantımızda kullandığımız yüz ifadelerinin yerine, sanal ortamlarda yüz simgelerinin kullanıldığı söylenebilir.

Sanal ortamlarda kullanılan yüz simgeleri aracılığı ile bu ortamlar, duyuşsal anlatımcılık gibi sözel olmayan becerileri ifade etmek için uygun hale gelebilir ve bu ortamlarda duyuşsal ifadelerin iletimi konusundaki sınırlılıklar azaltılabilir. Sosyal ağ sitelerinde kullanılan yüz simgelerinin bir diğer işlevi ise cümlelerin anlamını kuvvetlendirmek ve ifadeyi zenginleştirmektir. Bu simgeler, bir önceki tümcenin ifadesini pekiştirmek için kullanılabileceği gibi, bir sonraki tümcenin anlamını tamamlamak amacıyla da kullanılabilir (Sarsar, 2012: 75,76). Dolayısıyla sosyal ağ sitelerinde kullanılan yüz simgeleri cümlelerle birlikte kullanıldığında cümlelerin anlamını kuvvetlendireceği için sosyal anlatımcılık becerilerini de desteklemiş olur.

5.3. Öneriler

Bu araştırmada öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarına göre sosyal beceri düzeyleri incelenmiştir. Elde edilen bulgular doğrultusunda aşağıdaki öneriler geliştirilmiştir;

- Bu araştırma, Dicle Üniversitesinde öğrenim gören öğretmen adaylarıyla gerçekleştirilmiş olup daha geniş bir evren ve örnekleme benzer çalışmalar yapılabilir. Bu doğrultuda bu araştırmadan elde edilen sonuçların genellenebilirliğinin artacağı düşünölmektedir.
- Bu araştırma nicel veriler kullanılarak gerçekleştirilmiştir, benzer çalışmaların nitel verilerle de desteklenerek yapılabilir.
- Bu çalışmada sosyal ağ sitelerini kullanma durumları genel olarak ele alınmıştır, yapılacak çalışmalarda aktif olarak kullanılan sosyal ağ siteleri ayrı ayrı ele alınarak incelenebilir.
- Araştırmanın sonuçlarına göre öğretmen adaylarının %88,3'ünün sosyal ağ sitelerine üyeliği varken %11,7'sinin sosyal ağ sitelerine üyeliği bulunmamaktadır. Sosyal ağ sitelerine üye olan öğretmen adaylarının sosyal becerilerinin bu durumdan olumlu etkilendiği göz önüne alındığında, sosyal ağ sitelerini kullanmayan öğretmen adayları sosyal ağ sitelerini kullanmaları için teşvik edilmelidir. Ayrıca sosyal ağları kullanmayan öğretmen adaylarının niçin sosyal ağları kullanmadıkları incelenebilir.
- Öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma durumları sosyal becerilerini olumlu yönde etkilediğine göre eğitimciler sosyal ağlarda öğrencileri ile arkadaş olmaktan çekinmemelidirler. Bu ortamlarda öğrencileri ile arkadaşlık kurarak onların sosyal becerilerinin gelişimine katkı sağlamalıdır.
- Öğretim elemanları sosyal ağ sitelerini eğitim-öğretim faaliyetlerinde kullanarak öğretmen adaylarına bu konuda yol gösterici bir rol üstlenmelidirler.
- Öğretim elemanları tarafından sosyal ağ siteleri kullanılarak gerçekleştirilecek bilinçli etkinlikler aracılığı ile öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanma

durumlarının doğru yönde gelişmesine yardımcı olunmalıdır. Bu olumlu gelişme öğrencilerin sosyal beceri düzeylerine de olumlu yansıyacaktır.

- Sosyal ağ sitelerini kullanma durumlarının sosyal becerileri olumlu olarak etkilemesi, sosyal beceri eğitimi ile ilgili etkinliklerde dikkate alınmalıdır.
- Sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarının öğretmen adaylarının sosyal becerileri üzerindeki olumlu etkilerini devam ettirebilmek için belirli aralıklarla sosyal ağ sitelerinin etkili kullanımı ile ilgili seminerler düzenlenmelidir. Ayrıca öğretmen adaylarının gerçek yaşamdaki sosyal beceri düzeylerini geliştirmek için sosyal ağ sitelerini kullanmanın yanı sıra dışında spor, sinema, tiyatro gibi etkinliklere de yönlendirilmeleri için gerekli bilgilendirmeler yapılabilir.

KAYNAKÇA

- Acun, R. (2009). Sosyal Ağlar Yoluyla Katılım Kültürü Oluşturma: Kaynakça. Info Örneği, I. Uluslararası Avrupa Birliği, Demokrasi ve Vatandaşlık Eğitim Sempozyumu, Uşak, ss. 365-370.
- Ajjan, H. and Hartshorne, R. (2008). Investigating Faculty Decisions to Adopt Web2.0 Technologies: Theory and Empirical Tests. The Internet and Higher Education 11, ss. 71-80.
- Aka, S. T. (2010). Atlı Cirit Sporcularının Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenlere Göre İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Karadeniz Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akfırat, F. (2004). Yaratıcı Dramanın İşitme Engellilerin Sosyal Becerilerinin Gelişimine Etkisi (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Akkök, F. (2003). İlköğretimde Sosyal Becerilerin Geliştirilmesi, Öğretmen El Kitabı (3. Baskı) İstanbul: Özgür Yayın Dağıtım.
- Akıncı Vural, Z.B. ve Bat, M. (2010). Yeni Bir İletişim Ortamı Olarak Sosyal Medya: Ege Üniversitesi İletişim Fakültesine Yönelik Bir Araştırma, Journal of Yasar University, 20(5), ss. 3348-3382.
- Akınoğlu, O. (2002). Eğitim ve Sosyalleşme Açısından İnternet Kullanımı (İstanbul Örneği). (Yayınlanmamış Doktora Tezi). Sakarya Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Aktı, S. (2011). İlköğretim Sekizinci Sınıf Öğrencilerinin Medya Okuryazarlığı İle Sosyal Beceri Düzeyleri Arasındaki İlişkinin Belirlenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Alexander, B. (2006). Web 2.0. A New Wave Of Innovation For Teaching And Learning. EDUCAUSE Review, March/April, ss. 33-44.
- Aslan, B. (2007). Web 2.0, Teknikleri ve Uygulamaları. XII. “Türkiye’de İnternet” Konferansı, ss. 351-357.
- Ateş, A. (2008). Bilgisayar Öğretmeni Adaylarının Uzaktan Eğitime Yönelik Tutumlarının Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi. Gazi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 28, Sayı 3, ss. 125-14.
- Avşar, Z. (2004). Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Belirlenmesi, Uludağ Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi. 17(2), ss. 111-130.

- Bacanlı, H. (2006). “Sosyal Beceri Eğitimi”. İlköğretimde Rehberlik (Editör: Yıldız Kuzgun). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Bacanlı, H. (2008). Sosyal Beceri Eğitimi (2.Baskı). Ankara: Asal Yayınları.
- Balcı, A. (2010). Sosyal Bilimlerde Araştırma Yöntem, Teknik ve İlkeler (8.Baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- Balcı, B. (2010). ” E-Öğrenmede Başarı Faktörleri”. Türkiye’de E-öğrenme: Gelişmeler ve Uygulamalar (Editörler: Gonca Telli YAMAMOTO, Uğur DEMİRAY, Mehmet KESİM). Ankara: Cem Web Ofset.
- Başhan, F. (2011). İnternetin Çeşitli Yönleriyle Türk Toplumunca Benimsenmesi: Karaman Örneği (Yüksek Lisans Tezi). Karamanoğlu Mehmet Bey Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Baysal, S. (2010). Siyasal İletişimde Bir Halkla İlişkiler E-Ortamı Olarak Sosyal Ağların Kullanımı. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Ege Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Brandtzaeg, P.B ve Heim, J. (2009). Why people use social networking sites. Proceedings of the HCI International 2009. San Diego, CA, USA, 19-24 July. In A.A. Ozok and P. Zaphiris (Eds.): Online Communities, LNCS. Springer-Verlag Berlin Heidelberg, pp. 143–152.
- Berkmen, M.L, Gürdal, A., Bakioğlu, A. ve Erdoğan, Y. (2001). Öğretmenlerin Meslek İçinde Gelişmelerinde İnternetin Rolü. Kuram ve Uygulamada Eğitim Bilimleri, Sayı:2 Cilt:1, ss. 259-276.
- Biçen, H. ve Çavuş, N. (2010). The Most Preferred Social Network Sites By Students. Procedia Social and Behavioral Sciences, 2, 5864–5869.
- Boyd, D. M. ve Ellison, N. B. (2007). Social Network Sites: Definition, History, And Scholarship. Journal of Computer-Mediated Communication, 13(1), ss. 210-230.
- Boz, F. (2000). İnternet ve Demokrasi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak, E.K., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemleri (3.Baskı). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Carminati, B., Ferrari, E. ve Perego, A. (2006). “Rule-Based Access Control for Social Networks”, OTM Workshops, Berlin, ss. 1734-1744.
- Castells, M. (2008). Ağ Toplumunun Yükselişi, Enformasyon Çağı: Ekonomi, Toplum ve Kültür. Çev: Ebru Kılıç, İstanbul: İstanbul Bilgi Üniversitesi.
- Cemiloğlu Altunay, M. (2010). Galatasaray Üniversitesi, İletişim Fakültesi Dergisi, Sayı:12

- Çakır, H. ve Topçu, H. (2005). Bir İletişim Dili Olarak İnternet. Erciyes Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 19, ss. 71-96.
- Çalışkan, E. ve Deryakulu, D. (2005). Bilgisayar Destekli Ortaklaşa Öğrenmede Grup Yapısı, Sosyal Beceri ve Etkileşim Sıklığının Görev Başarısına Etkisi. Ankara University, Journal of Faculty of Educational Sciences, vol: 38, no: 2, ss. 49-68.
- Çetin, E. (2009). Sosyal İletişim Ağları ve Gençlik: Facebook Örneği, I. Uluslararası Davraz Kongresi, 24-27 Eylül 2009, Süleyman Demirel Üniversitesi, Isparta.
- Çelik, T. ve Karaslan, E. (2003). İnternet Toplumu Oluşum Süreci. inet-tr 2003 [Türkiye İnternet Konferansları].
- Çini Aytekin, Ö. (2009). Web 2.0'ın Tasarıma Getirdiği Yeni Yaklaşımlar Doğrultusunda Web Standartlarına Uygun Uzaktan Eğitim Portalı Tasarımı (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Afyon Kocatepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Deniz, M. (2002). Üniversite Öğrencilerinin Karar Verme Stratejileri ve Sosyal Beceri Düzeylerinin Ta-Baskın Ben Durumları ve Bazı Özlük Niteliklerine Göre Karşılaştırılmalı Olarak İncelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Deniz, M.E. (2003). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Bazı Değişkenler Açısından İncelenmesi. Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, Sayı: 9.
- Deniz, A. (2012). Sosyal Ağ Kullanımı ve Sosyal Ağlarda Benlik Algısı: Muğla İli Örneği (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Deperlioğlu, Ö. ve Köse, U. (2010). Web 2.0 Teknolojilerinin Eğitim Üzerindeki Etkileri Ve Örnek Bir Öğrenme Yaşantısı, Akademik Bilişim Konferansı, Muğla Üniversitesi.
- Dicle, A.N. (2006). Üniversite Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Duygusal Zeka Düzeyleri Ve Bazı Kişisel Özelliklerine Göre İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). 19 Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- DiNucci, D., (1999). "Fragmented Future", Print, 53(4), 32.
- Doruk, D. (2007). Öğrenme İsteksizliğinin İnternet Kullanımıyla İlişkilendirilmesi (Ergen Boyutunda) (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Beykent Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Duffy, P., (2008) Engaging The Youtube Google-Eyed Generation: Strategies For Using Web 2.0 In Teaching And Learning, Electronic Journal of e-Learning, 6(2), ss. 119-129.

- Ekinci, Y. (2006) .İlköğretim Okulu Yöneticilerinin Sosyal Beceri Düzeylerine Göre Öğretmenlerin İş Doyumu Ve İş Stresinin Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gaziantep Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Ellison, N. B., Steinfield, C. ve Lampe, C. (2007). The Benefits Of Facebook “Friends:” Social Capital And College Students’ Use Of Online Social Network Sites. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 12(4), ss. 1143–1168.
- Ellison, N., Steinfield, C. ve Lampe, C. (2006). Spatially Bounded Online Social Network and Capital: The Role of Facebook, Annual Conference of the International Communication Association (ICA), June 19-23 2006, Dresden, Germany
- Engelberg E. ve Sjöberg, L. (2004). Internet Use, Social Skills And Adjustment. *Cyber Psychology & Behavior*. Volume:7, Number:1, ss. 41- 47.
- Erkoç, M.F. ve Erkoç, Ç. (2011). Değerler Eğitiminde Etkinlik Ortamı Olarak Sosyal Ağ Sitelerinin Kullanımı: Facebook Grupları 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, Fırat University, Elazığ- Turkey.
- Esen, E. ve M.Siyez, D. (2011). Ergenlerde İnternet Bağımlılığını Yordayan Psiko-sosyal Değişkenlerin İncelenmesi. *Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi*, 4 (36), ss. 127-138.
- Field, A. (2009). *Discovering Statics Using SPSS* (3rd Ed.). London: SAGE Publications Ltd.
- Genç, Z. (2010). Web 2.0 Yeniliklerinin Eğitimde Kullanımı: Bir Facebook Eğitim Uygulama Örneği, Akademik Bilişim 2010, Muğla Üniversitesi.
- Govani, T. ve Pashley, H. (2007). Student Awareness Of The Privacy İmplications When Using Facebook. Unpublished Manuscript Retrieved September. <http://lorrie.cranor.org/courses/fa05/tubzhlp.pdf> (Erişim Tarihi: 21 Aralık 2012)
- Gökçe, Birsen. (2001). ”Bilişim Toplumundan Ne Bekliyoruz? Bilişim Toplumu Neresindeyiz?”, Bilişim Toplumu Giderken Psikoloji, Sosyoloji ve Hukukta Etkiler Sempozyumu. (23-24 Mart 2001).
- Göker, G., Demir, M. ve Doğan, A. (2010). Ağ Toplumunda Sosyalleşme Ve Paylaşım: Facebook Üzerine Ampirik Bir Araştırma. *E-Journal of New World Sciences Academy Humanities*, 5(2), ss. 183-206.
- Grant, N. (2008). On the Usage of Social Networking Software Technologies in Distance Learning Education. In K. McFerrin et al. (Eds.), *Proceedings of Society for Information Technology and Teacher Education*. International Conference 2008, pp. 3755-3759. Chesapeake, VA: AACE.

- Gresham, F.M. and Elliott, N.S. (1987). The Relationship Between Adaptive Behavior and Social Skills: Issues in Definition and Assessemnt. The Journal of Special Education. 21 (1), pp. 167-181.
- Grosseck, G. (2009). “To Use Or Not To Use Web 2.0 In Higher Education”, Procedia Social and Behavioral Sciences, 1, 478.
- Gülay, O. (2008). Ortaöğretim 9. Sınıf Beden Eğitimi Dersinde, İşbirlikli Oyunların Öğrencilerin Sosyal Beceri Düzeylerine ve Beden Eğitimi Dersine Yönelik Tutumlarına Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Gülay, O., Mirzeoğlu, D. ve Çelebi, M. (2010). Effects Of Cooperative Games On Social Skill Levels And Attitudes Toward Physical Education. Eurasian Journal of Educational Research, 40, pp. 77-92.
- Gülbahar, Y., Kalelioğlu, F. ve Madran, O. (2010). Sosyal Ağların Eğitim Amaçlı Kullanımı. XV. Türkiye’de İnternet Konferansı, İstanbul, Turkey.
- Gürçay, C. ve Kümbül, B. (2001). “İnternet’in Sosyal ve Psikolojik Etkileri”, Bilişim Toplumuna Giderken Psikoloji, Sosyoloji ve Hukukta Etkiler Sempozyumu, Ankara.
- Harman, J.P., Hansen, C.E., Cochran, M. E., and Lindsey, C.R. (2005). Liar, Liar: Internet Faking but Not Frequency of Use Affects Social Skills, Self-Esteem, Social Anxiety, and Aggression. CyberPsychology & Behavior, Vol: 8, Issue: 1
- Huang, J. J. S., Yang, S. J. H., Huang, Y.-M., & Hsiao, I. Y. T. (2010). Social Learning Networks: Build Mobile Learning Networks Based on Collaborative Services. Educational Technology & Society, 13 (3), pp. 78–92.
- İnce, Murat. (2011). Web 2.0 Teknolojileri Kullanımının Farklı Öğrenme Stillerine Sahip Öğrencilerin İngilizce Yazma Becerilerine Etkisinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Zonguldak Karaelmas Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Johns, M., (2009). Web 2.0: An Examination of Its Effects Upon U.S. Public Relations Practices. Thesis for the M.A. Degree. University of Southern California, USC Graduate School.
- Kaf, Ö. (2000). Hayat Bilgisi Dersinde Bazı Sosyal Becerilerin Kazandırılmasında Yaratıcı Drama Yönteminin Etkisi. Ç.Ü. Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, 6(6), ss. 173–184.
- Kalaman, S. (2011). İnternette Özel Hayatın Gizliliğinin İhlal Edilmesi: Facebook (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.

- Kara, S. (2000). Özel İlköğretim Okulu Müdürlerinin Sosyal Beceri Yeterlik Düzeyleri. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Yıldız Teknik Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karaca, M. (2007) Sosyolojik Bir Olgu Olarak İnternet Gençliği: Elazığ Örneği. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Fırat Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Karahan, T. F., N.Dicle, A. ve Eplikoç, H. (2007). “Üniversite Öğrencilerinin Stresle Başa Çıkma Tarzlarının Sosyal Beceri Düzeylerine ve Mutluluk Algılarına Göre İncelenmesi”, Ankara Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 40 (2).
- Karasar, N. (2009). Bilimsel Araştırma Yöntemi (20.baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Kaya, A. (2011). Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumları Ve İnternet Bağımlılığı Düzeyleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Kobak, K. ve Biçer, S. (2008). Facebook Sosyal Paylaşım Sitesinin Kullanım Nedenleri, 8 th International Education Technology Conference, pp. 567-571.
- Koç, M. ve Karabatak, M. (2011). Sosyal Ağların Öğrenciler Üzerindeki Etkisinin Veri Madenciliği Kullanılarak İncelenmesi. 5th International Computer & Instructional Technologies Symposium, 22-24 September 2011, Fırat University, Elazığ- Turkey.
- Koç Telli, M. (2010). Mersin Üniversitesi Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri İle Yetkinlik Beklentilerinin İncelenmesi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Mersin Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kim, W., Jeong, O-R. ve Lee, S-W., (2010). On Social Web Sites, Information Systems, 35, Volume: 35, issue: 2, pp. 215-36. doi: 10.1016/j.is.2009.08.003
- Kumtepe, A.T. (2006). The Effects Of Computers On Kindergarten Children’s Social Skills. The Turkish Online Journal of Educational Technology (TOJET). ISSN: 1303-6521, Volume: 5, Issue: 4, Article: 7.
- Lee, M. J. W. ve McLoughlin, C. (2008). Harnessing the Affordances Of Web 2.0 And Social Software Tools: Can We Finally Make "Student-Centered" Learning A Reality? World Conference on Educational Multimedia, Hypermedia and Telecommunications 2008, Vienna, Austria.
- Margalit, M. ve Weisel, A. (1990). Computer-Assisted Social Skills Learning for Adolescents with Mild Retardation and Social Difficulties. Educational Psychology: An International Journal of Experimental Educational Psychology. Vol:10, Issue: 4

- Mazman, S.G. (2009). Sosyal Ağların Benimsenme Süreci ve Eğitsel Bağlamda Kullanımı. (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Hacettepe Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Muijs,D., West, M. ve Ainscow, M. (2010). “Why network? Theoretical Perspectives On Networking,” School Effectiveness And School Improvement, 21(1), pp. 5-26.
- Murugesan, S. (2007). Understanding Web 2.0. IT Professional, 9(4), pp. 34-41.
- Odacı, H., Kalkan,M., Balcı, S. ve Yılmaz, M. (2003). "Sosyal Beceri Eğitiminin İlköğretim Öğrencilerinin Denetim Odağı Üzerine Etkisi", Türk Psikolojik Danışma ve Rehberlik Dergisi, Cilt 2, Sayı 20, ss. 51-58.
- Onat, F. ve Alikılıç, Ö. (2009). Sosyal Ağ Sitelerinin Reklam Ve Halkla İlişkiler Ortamları Olarak Değerlendirilmesi. Journal of Yaşar Üniversitesi, 3(9), ss. 1111-1143.
- Oral, B. (2008). The Evaluation of The Student Teachers’ Attitudes Toward Internet and Democracy, Computers & Education, 50, pp. 437–445.
- Özbay, Y. (2003). “Kişisel Rehberlik”. Psikolojik Danışma ve Rehberlik. (Editör: Gürhan Can). Ankara: Pegem A Yayıncılık.
- Özçep, C. (2007). İlköğretimde Görev Yapan Beden Eğitimi ve Sınıf Öğretmenlerinin Sosyal Beceri Düzeylerinin Çeşitli Değişkenler Açısından Karşılaştırılması (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Abant İzzet Baysal Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Özkan, B. ve McKenzie, B. (2008). Social Networking Tools For Teacher Education. In K. McFerrin et al. (Eds.), Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, pp. 2772-2776.
- Özmen,F., C. Aküzüm,C., Sünkür,M. ve Baysal,N. (2011). Sosyal Ağ Sitelerinin Eğitsel Ortamlardaki İşlevselliği. 6th International Advanced Technologies Symposium (IATS’11), ss. 42-47, Elazığ.
- Pekdoğan, S. (2011). Okul Öncesi Eğitim Kurumuna Devam Eden Beş-Altı Yaş Çocuklardaki Sosyal Becerilerin Bazı Özellikler Açısından İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). İnönü Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Pollara, P. ve Zhu, J. (2011). “Social Networking and Education: Using Facebook as an Edusocial Space.”, Proceedings of Society for Information Technology & Teacher Education International Conference, pp. 3330-3338. Chesapeake, VA: AACE.
- Pempek, T. A., Yermolayeva, Y. A. ve Calvert, S. L. (2009). College Students' Social Networking Experiences on Facebook. Journal of Applied Developmental Psychology, 30(3), pp. 227-238.

- Poster, M. (1997). "Cyberdemocracy: The Internet and the Public Sphere", in: D. Holmes (Ed.), Virtual Politics: Identity & Community in Cyberspace, Thousand Oaks; London; New Delhi: Sage Publications.
- Preeti, M. (2009). Use of Social Networking in a Linguistically and Culturally Rich India, The International Information & Library Review, 41(3), pp. 129-136.
- Riggio, H.R. (1999). Personality and Social Skill Differences Between Adults With and Without Siblings, The Journal of Psychology: Interdisciplinary and Applied, 133: 5, pp. 514-522.
- Sarıfakıoğlu, B. (2007). İnternetin Toplumsal Etkileri, Elektrik Mühendisliği, S.431, ss. 54-57.
- Sarsar, F. (2008). Çevrimiçi Öğrenme Ortamlarında İşbirlikli Öğrenmenin Öğretmen Adaylarının Sosyal Becerilerine Etkisi. (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Ege Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü.
- Segrin, C. (2001). "Social Skills and Negative Life Events: Testing the Deficit Stress Generation Hypothesis" Current Psychology, 20,1, pp. 17-19.
- Selwyn, N. (2007). Screw Blackboard... do it On Facebook! An Investigation Of Students' Educational Use Of Facebook. Poke 1.0 - Facebook social research symposium. University of London.
- Seven, S. (2006). Altı Yas Çocuklarının Sosyal Beceri Düzeyleri İle Bağlanma Durumları Arasındaki İlişkinin İncelenmesi (Yayımlanmış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Seven, S. ve Yoldaş, C. (2007). Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi, Yüzüncü Yıl Üniversitesi, Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt: 4, S: 1, ss. 1-18.
- Shaw, L.H. ve Gant, L.M. (2002) 'In Defense of The Internet: The Relationship Between Internet Communication and Depression, Loneliness, Self-Esteem, and Perceived Social Support', CyberPsychology & Behavior, vol. 5, no. 2, pp. 157-171.
- Subrahmanyam, K., Reich, S.M., Waechter, N. ve Espinoza, G. (2008). Online And Offline Social Networks: Use of Social Networking Sites by Emerging Adults. Journal of Applied Developmental Psychology, 29, pp. 420-433.
- Sun, H. (2009). Differences in Google Analytics Between Web 1.0 and Web 2.0. Thesis for the M.S Degree. Texas Woman's University.
- Sümer, N. (2001). İnternet Kullanımının Toplumsal Katılım ve İlişkiler Üzerindeki Etkileri ve İnternet Bağımlılığı. Bilişim Toplumuna Giderken Psikoloji, Sosyoloji ve Hukukta Etkiler Sempozyumu, 23-24 Mart 2001, Ankara, ss: 29-33.

- Şahin, C. (1999). Yurt Dışı Yaşantısı Geçiren ve Geçirmeyen Anadolu Lisesi Öğrencilerinin Sosyal Beceri Düzeyleri. (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Şendağ, S. (2008). Web’de Yeni Eğilimler: Öğrenme Ortamlarına Entegrasyonu, Proceedings of 8th International Educational Technology, ss. 995-1001, Anadolu Üniversitesi, Eskişehir.
- Tiryakioğlu, F. ve Erzurum, F. (2011). Bir Eğitim Aracı Olarak Sosyal Ağların Kullanımı. 2nd International Conference on New Trends in Education and Their Implications, 27- 29 April, 2011, Antalya-Turkey.
- Torun, M. (2008). Sosyal Beceri Eğitiminin Erbaş ve Erlerin Sosyal Beceri Düzeyine Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Uzamaz, F. (2000). ”Sosyal Beceri Eğitiminin Ergenlerin Kişiler Arası İlişki Düzeylerine Etkisi (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Çukurova Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yıldırım, A. ve Şimşek, H. (2008). Sosyal Bilimlerde Nitel Araştırma Yöntemleri (7.Baskı). Ankara: Seçkin Yayıncılık.
- Yıldız, S. (2006). Suçta Araç Olarak İnternetin Teknik ve Hukuki Yönden İncelenmesi (Yayımlanmamış Doktora Tezi). Selçuk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yücel, E. (2007). Görsel Öğeler Açısından Web Siteleri (Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Gazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Yüksel, G. (2001). Öğretmenlerin Sahip Olmaları Gereken Davranış Olarak Sosyal Beceri, Milli Eğitim Dergisi, Sayı: 150.
- Yüksel, G. (2004). Sosyal Beceri Envanteri El Kitabı (1.Baskı). Ankara: Asil Yayın Dağıtım.
- Yükselgün, Y. (2008). İlköğretim Dördüncü ve Beşinci Sınıf Öğrencilerinin İnternet Kullanım Durumlarına Göre Saldırganlık ve Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi). Eskişehir Osmangazi Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Zafarmand, N. (2010). Halkla İlişkiler Alanında Yeni Mecra Ve Uygulamaların Yeri Ve Önemi: Sosyal medya ve pr2.0. (Yayınlanmamış yüksek lisans tezi). Gazi Üniversitesi, Ankara.
- Ziegler, S. G. (2007). The (Mis) Education of Generation M. Learning. Media and Technology, 32(1), pp. 69-81.
- Zimmer, M. (2007). Critical Perspective on Web 2.0. In First Monday, Volume 13, Number 3.

İNTERNET KAYNAKLARI

- Alexa, 2012a, "The top 500 sites on the web",
<http://www.alex.com/topsites/countries/TR> (Erişim Tarihi: 13.08.2012)
- Alexa, 2012b, "The top 500 sites in Turkey", <http://www.alex.com/topsites/global>
(Erişim Tarihi: 13.08.2012)
- Comscoredatamine, 2011, "Average Time Spent on Social Networking Sites Across Geographies", <http://www.comscoredatamine.com/2011/06/average-time-spent-on-social-networking-sites-across-geographies/> (Erişim Tarihi: 10.08.2012)
- Linkedin, 2011, "Kullanıcı Anlaşması",
http://www.linkedin.com/static?key=user_agreement (Erişim Tarihi: 13.08.2012)
- Mejias, U. (2005). "Nomad's Guide to Learning and Social Software",
http://jotamac.typepad.com/jotamacs_weblog/files/a_nomads_guide_to_learning_and_social_software.pdf (Erişim Tarihi: 10.12.2012)
- MySpace, 2013, "Hakkımızda",
http://www.myspace.com/Help/AboutUs?pm_cmp=ed_footer (Erişim Tarihi: 24.04.2013)
- Ofcom, (2008). "The Communications Market 2008",
<http://stakeholders.ofcom.org.uk/market-data-research/market-data/communicationsmarket-reports/cmr08/> (Erişim Tarihi: 13.09.2012)
- O'Reilly, T. (2005). "What Is Web 2.0, Design Patterns and Business Models for the Next Generation of Software", <http://oreilly.com/web2/archive/what-is-web-20.html> (Erişim Tarihi: 08.08.2012)
- Retrevo. (2010), "Is social media a new addiction",
<http://www.retrevo.com/content/node/1324> (Erişim Tarihi: 17.12.2012)
- Socialbakers, 2012a, "Facebook Statistics Turkey",
<http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/turkey> (Erişim Tarihi: 14.08.2012)
- Socialbakers, 2012b, "List of Countries on Facebook",
<http://www.socialbakers.com/facebook-statistics/> (Erişim Tarihi: 14.08.2012)
- Socialbakers, 2012c, "The 20 Most Interesting Social Networks",
<http://www.socialbakers.com/resource-center/808-article-the-20-most-interesting-social-networks> (Erişim Tarihi: 03.11.2012)
- Twitter, 2013, "About", <https://twitter.com/about> (Erişim Tarihi: 24.04.2013)

- “What’s happening?” (2009). Twitter Kurumsal Blogu.
<http://blog.twitter.com/2009/11/whats-happening.html> (Erişim Tarihi: 13.08.2012)
- Wikipedia,2012a,“Web 2.0”, http://tr.wikipedia.org/wiki/Web_2.0 (Erişim Tarihi: 09.08.2012)
- Wikipedia,2012b,“Sosyal Ağlar”, http://tr.wikipedia.org/wiki/Sosyal_a%C4%9F (Erişim Tarihi: 09.08.2012)
- Wikipedia, 2012c, “Facebook”, www.en.wikipedia.org/wiki/Facebook (Erişim Tarihi: 13.08.2012)
- Wikipedia, 2012d, “Myspace”, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Myspace> (Erişim Tarihi: 14.08.2012)
- Wikipedia, 2012e, “Twitter”, <http://tr.wikipedia.org/wiki/Twitter> (Erişim Tarihi: 14.08.2012)
- Wikipedia, 2013, “Linkedin”, <http://en.wikipedia.org/wiki/LinkedIn> (Erişim Tarihi: 24.01.2013)

EKLER

Ek.1. Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi

Ek.2. Sosyal Beceri Envanteri

Ek.3.Uygulama İzin Belgesi

Ek.4. Sosyal Beceri Envanteri İzin Belgesi

Ek.5. Beyanname

Ek.1. Sosyal Ağ Siteleri Kullanım Anketi

SOSYAL AĞ SİTELERİ KULLANIM ANKETİ

Bu anket, öğretmen adaylarının sosyal ağ sitelerini kullanım durumlarını belirlemek amacıyla hazırlanmıştır. Lütfen her tümceyi dikkatle okuyarak sizin için en uygun olan seçeneği işaretleyiniz. Kişisel değerlendirme yapılmayacağı için isminizi yazmanıza gerek yoktur. Elde edilecek veriler bilimsel bir araştırmanın bulguları için kullanılacak ve başka kişi ya da kurumlarla paylaşılmayacaktır. Katılımınız için şimdiden teşekkür ederim.

Dicle Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Programları ve Öğretim Anabilim Dalı
Arş. Gör. Nesrin HARK SÖYLEMEZ

1. Bölümünüz:
2. Sınıfınız:
3. Cinsiyetiniz: ☐ Kadın ☐ Erkek
4. Yaşınız:
5. Sosyal ağ sitelerine (Facebook, Twitter, Myspace, MSN vb.) üyeliğiniz var mı?
☐ Evet ☐ Hayır
6. Ne kadar süredir bir sosyal ağ sitesine üyeliğiniz var?
☐ 1 yıldan az ☐ 1–2 yıl ☐ 2–3 yıl ☐ 3–4 yıl ☐ 4 yıldan fazla
7. Aktif olarak kullandığınız sosyal ağ sayısı kaçtır?
☐ 2 den az ☐ 2-4 arası ☐ 4 den fazla
8. Sosyal ağ sitelerinde bir günde ortalama kaç saat zaman geçiriyorsunuz?
☐ 1 saatten az ☐ 1–2 saat ☐ 3–4 saat ☐ 5-6 saat ☐ 6 saatten fazla
9. Sosyal ağları en fazla hangi amaçla kullanırsınız?
☐ Paylaşımında bulunmak (video, fotoğraf, vs.)
☐ Ödev ve proje için araştırma yapmak
☐ Arkadaşlarının paylaşımlarını takip etmek
☐ Grup/topluluk güncellemelerini takip etmek
☐ Sohbet etmek ☐ Diğer (Lütfen yazınız):.....
10. Sosyal ağ sitelerinde yer alan içeriklere yorum (comment) yazar mısınız?
☐ Evet ☐ Hayır
11. Sosyal ağ sitelerindeki yazışmalarınızda simgeler (yüz ifadeleri) kullanıyor musunuz?
☐ Evet ☐ Hayır

Ek.2. Sosyal Beceri Envanteri

SOSYAL BECERİ ENVANTERİ

	Hiç benim gibi değil	Biraz benim gibi	Benim gibi	Oldukça benim gibi	Tamamen benim gibi
1. Üzüntülü ve mutsuz olduğum zaman başkalarının bunu anlaması zordur.	()	()	()	()	()
2. İnsanlar konuşurken onların hareketlerini izlemeye de onları dinlediğim kadar zaman ayırıyorum.	()	()	()	()	()
3. Sevmediğim insanlara karşı olan duygularımı ne kadar saklamaya çalışsam da onlar sevmediğimi anlarlar.	()	()	()	()	()
4. Arkadaşların bir araya geldiği eğlence toplantıları düzenlemekten hoşlanırım.	()	()	()	()	()
5. Başkaları tarafından eleştirilmek veya azarlanmak beni pek rahatsız etmez.	()	()	()	()	()
6. Genç, yaşlı, zengin ve yoksul her türlü insanla birlikte kendimi rahat hissedirim.	()	()	()	()	()
7. Pek çok insandan daha hızlı konuşurum.	()	()	()	()	()
8. Çok az insan benim kadar duyarlı ve anlayışlıdır.	()	()	()	()	()
9. Komik bir hikâye anlattığımda ya da şaka yaptığımda çoğunlukla kendimi gülmekten alıkoyamam.	()	()	()	()	()
10. İnsanların beni iyice tanımaları çok zaman alır.	()	()	()	()	()
11. Benim zevk ve üzüntümün en büyük kaynağı diğer insanlardır.	()	()	()	()	()
12. Bir grup arkadaşım ile birlikte olduğum zaman genellikle grubun sözcüsü olurum.	()	()	()	()	()
13. Mutsuz olduğum zaman çevremdekileri de mutsuz yapma eğilimim vardır.	()	()	()	()	()
14. Toplantılarda herhangi birisi bana ilgi duyduğu zaman bunu hemen fark edebilirim.	()	()	()	()	()
15. İnsanlar sıkıldığını yüz ifademden her zaman fark edebilir.	()	()	()	()	()
16. Sosyal olmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()	()
17. Politik bir tartışmada, tartışan kişileri gözlemek ve görüşlerini analiz etmekten ziyade tartışmada bizzat yer almayı tercih ederim.	()	()	()	()	()
18. Kişisel bir şey hakkında konuşurken karşımdakilerin yüzüne bakmakta bazen zorluk çekerim.	()	()	()	()	()
19. Bakışlarımın anlamlı olduğu söylenir.	()	()	()	()	()

20. İnsan davranışlarının nedenlerini öğrenmek ilgimi çeker.	()	()	()	()	()
21. Duygularımı ifade etmekte çok başarılı sayılmam.	()	()	()	()	()
22. Çok sayıda insanla bir arada çalışmayı gerektiren işleri tercih ederim.	()	()	()	()	()
23. Çevremdeki insanların psikolojik durumundan büyük ölçüde etkilenirim.	()	()	()	()	()
24. Önceden hazırlanmış bir konuşmayı yapmakta pek başarılı değilim.	()	()	()	()	()
25. Başka insanlara dokunmaktan genellikle rahatsız olurum.	()	()	()	()	()
26. Başkalarıyla olan ilişkilerini izleyerek bir insanın karakterini kolayca anlayabilirim.	()	()	()	()	()
27. Gerçek hislerimi hemen hemen herkesten gizleyebilirim.	()	()	()	()	()
28. Arkadaşların bir araya geldiği eğlence toplantılarına her zaman katılırım.	()	()	()	()	()
29. Bazı ortamlarda doğru şeyleri yaptığımdan veya söylediğimden endişe ederim.	()	()	()	()	()
30. Kalabalık bir insan grubu önünde konuşmak benim için çok zordur.	()	()	()	()	()
31. Sık sık yüksek sesle gülerim.	()	()	()	()	()
32. Ne kadar saklamaya çalışsalar da, insanların gerçek düşüncelerini genellikle bilirim.	()	()	()	()	()
33. Arkadaşlarım beni güldürmeye veya gülümsetmeye çalışsalar bile ciddiyetimi koruyabilirim.	()	()	()	()	()
34. Kendimi yabancılara tanıtırken genellikle ilk adımı ben atarım.	()	()	()	()	()
35. Bazen başkalarının bana söylediklerini sanki çok kişisel olarak alıyorum.	()	()	()	()	()
36. Bir grup içinde olduğum zaman konuşacağım doğru şeyleri seçmede güçlük çekerim.	()	()	()	()	()
37. Arkadaşlarıma ve aileme onların beni nasıl kızdırdıklarını veya üzdüklerini anlatmakta bazen güçlük çekiyorum.	()	()	()	()	()
38. Bir insanla ilk karşılaşmamdan sonra onun karakterini tam olarak anlayabilirim.	()	()	()	()	()
39. Duygularımı kontrol etmek benim için oldukça zordur.	()	()	()	()	()
40. Karşılıklı konuşmalarda genellikle ilk adımı ben atarım.	()	()	()	()	()
41. Hareketlerim hakkında başkalarının ne düşündükleri benim için çok fazla önem taşımaz.	()	()	()	()	()
42. Grup tartışmalarını yönetmede genellikle çok başarılıyım.	()	()	()	()	()
43. Yüz ifadem genellikle tarafsızdır.	()	()	()	()	()

44. Hayatımdaki en büyük zevklerimden biri, diğer insanlarla birlikte olmaktır.	()	()	()	()	()
45. Üzgün olsam bile soğukkanlılığımı korumakta oldukça başarılıyım.	()	()	()	()	()
46. Bir hikâye anlatırken konunun anlaşılması için genellikle pek çok el kol hareketi yaparım.	()	()	()	()	()
47. Genellikle insanlara söylediklerimin yanlış anlaşılmasından kaygılanırım.	()	()	()	()	()
48. Genellikle sosyal düzeyi benimkinden farklı olan insanlarla birlikte bulunmaktan rahatsız olurum.	()	()	()	()	()
49. Kızgınlığımı çok seyrek gösteririm.	()	()	()	()	()
50. Kendilerini olduğundan farklı gösterenleri, karşılaştığım ilk andan itibaren hemen tespit edebilirim.	()	()	()	()	()
51. Grupla birlikteyken genellikle davranışlarımı ve fikirlerimi gruba adapte ederim.	()	()	()	()	()
52. Tartışmalarda konuşmaların büyük bir kısmını ben üstlenirim.	()	()	()	()	()
53. Büyürken ailem daima iyi davranışların önemini vurgulamıştır.	()	()	()	()	()
54. Arkadaşların bir araya geldiği eğlence toplantılarında başkalarıyla kaynaşmakta pek başarılı değilim.	()	()	()	()	()
55. Arkadaşlarımla konuşurken onlara sık sık dokunurum.	()	()	()	()	()
56. Başka insanların sorunlarını bana anlatmalarından nefret ederim.	()	()	()	()	()
57. Sinirli olduğum zaman bu durumumu başkalarından çok iyi bir şekilde saklayabilirim.	()	()	()	()	()
58. Toplantılarda çok çeşitli insanlarla konuşmaktan hoşlanırım.	()	()	()	()	()
59. Herhangi birinin bana gülümsemesinden veya surat asmasından çok etkilenirim.	()	()	()	()	()
60. Birçok önemli kişinin katıldığı toplantılarda kendimi dışlanmış hissederim.	()	()	()	()	()
61. Durgun geçen bir toplantıyı neşelendirebilirim.	()	()	()	()	()
62. Üzüntülü filmlerde bazen ağlarım.	()	()	()	()	()
63. Sosyal etkinliklerde hiç eğlenmesem bile kendimi çok iyi vakit geçiriyormuş gibi gösterebilirim.	()	()	()	()	()
64. Kendimi yalnız biri olarak görüyorum.	()	()	()	()	()
65. Eleştiriye karşı çok duyarlıyım.	()	()	()	()	()
66. Farklı öz geçmişe sahip insanların çevremde rahatsız olduklarını ara sıra fark etmişimdir.	()	()	()	()	()
67. İlgi odağı olmaktan nefret ederim.	()	()	()	()	()

68. Üzüntülü bir insanı, rahatlatmak için kolayca dokunup kucaklayabilirim.	()	()	()	()	()
69. Güçlü bir duygumu pek saklayamam.	()	()	()	()	()
70. Kalabalık toplantılara katılmaktan ve yeni insanlarla tanışmaktan zevk alıyorum.	()	()	()	()	()
71. Başka insanların beni sevmesine çok önem veririm.	()	()	()	()	()
72. Bir yabancıyla konuşmaya başlarken bazen yanlış şeyler söylerim.	()	()	()	()	()
73. Duygu ve heyecanlarımı çok seyrek gösteririm.	()	()	()	()	()
74. Başka insanları seyretmek için saatler harcarım.	()	()	()	()	()
75. Gerçekten kendimi mutlu hissediyorken bile kolaylıkla üzgünmüş gibi gösterebilirim.	()	()	()	()	()
76. Tanımadığım birileri benimle konuşmadıkça onlarla konuşmam mümkün değildir.	()	()	()	()	()
77. Eğer bir başkasının bana baktığı düşüncesine kapılırsam huzursuz olurum.	()	()	()	()	()
78. Gruplarda genellikle lider olarak seçilirim.	()	()	()	()	()
79. Arkadaşlarım bazen bana çok konuştuğumu söylerler.	()	()	()	()	()
80. Çoğunlukla duyarlı ve anlayışlı bir insan olduğum söylenir.	()	()	()	()	()
81. Duygularımı saklamaya çalışsam bile insanlar bunu her zaman anlayabilirler.	()	()	()	()	()
82. Arkadaşların bir araya geldiği eğlence toplantılarında toplantının yıldızı olma eğilimindeyim.	()	()	()	()	()
83. Başkalarının üzerinde bıraktığım etki ile genellikle meşgul olurum.	()	()	()	()	()
84. Sosyal ortamlarda genellikle kendimi beceriksiz bulurum.	()	()	()	()	()
85. Kızgın olduğum zaman asla bağırıp çağırmam.	()	()	()	()	()
86. Arkadaşlarım kızgın ve sinirli oldukları zaman onları sakinleştirmem için beni ararlar.	()	()	()	()	()
87. Bir önceki dakika mutlu bir sonraki dakika üzgün görünmeyi kolaylıkla başarabilirim.	()	()	()	()	()
88. Herhangi bir konu üzerinde saatlerce konuşabilirim.	()	()	()	()	()
89. Sık sık başkalarının benim hakkımda ne düşündükleriyle meşgul olurum.	()	()	()	()	()
90. Her türlü sosyal ortama kolayca uyum sağlayabilirim.	()	()	()	()	()

Ek.3. Uygulama İzin Belgesi

T.C.
DİCLE ÜNİVERSİTESİ
Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi Dekanlığı
Öğrenci İşleri Şefliği

Sayı : 63926596- 107
Konu : Anket Uygulama Talebi

13.02.2013

Sayın: Arş.Gör.Nesrin HARK SÖYLEMEZ
Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri Eğitimi Bölümü

İlgi: 11.02.2013 tarihli dilekçeniz.

"Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi" konulu yüksek lisans tez çalışmanızı fakültemiz öğrencilerine uygulama talebiniz Dekanlığımızca uygun görülmüştür.

Bilgilerinize rica ederim.

Prof .Dr.Sait YÜCEL
Dekan

Ek.4. Sosyal Beceri Envanteri İzin Belgesi

Re: anket uygulama izni

Galip YUKSEL [ygalip@gmail.com]

Kime: Nesrin HARK SÖYLEMEZ

21 Mart 2013 Perşembe 13:36

Sayın Nesrin HARK SÖYLEMEZ

Türkçeye uyarlamış bulunduğum “Sosyal Beceri Envanteri”ni “Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi” konulu tezinizde kullanmak istemenizi memnurlukla karşıladım. Bu aracın bilimsel amaçlarla kullanılması benim de arzu ettiğim bir husustur, çünkü ancak bu yollar araç daha geliştirilebilecektir.

Sonuçlardan beni de haberli kılsanız sevinirim.

Çalışmalarınızda başarılar dilerim 07.03.2013.

Prof. Dr. Galip YÜKSEL

6 Mart 2013 16:05 tarihinde Nesrin HARK SÖYLEMEZ <nesrin.hsoylemez@dicle.edu.tr> yazdı:

Hocam Merhabalar, Ben Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü Eğitim Programları ve Öğretim Anabilimdalı yüksek lisans öğrencisiyim.

Danışmanım Doç. Dr. Behçet ORAL. Tez konum “ Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanım Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”.

Tez çalışmam için sizin Türkçe’ye uyarlamış olduğunuz sosyal beceri envanterini kullanmak istiyorum. İzin almak amacıyla mail attım. İyi çalışmalar...

Arş. Gör. Nesrin HARK SÖYLEMEZ
Dicle Üniversitesi
Ziya Gökalp Eğitim Fakültesi

Ek.5. Beyanname

BEYANNAME

Yüksek lisans tezi olarak sunduğum **“Öğretmen Adaylarının Sosyal Ağ Sitelerini Kullanma Durumlarına Göre Sosyal Beceri Düzeylerinin İncelenmesi”** adlı çalışmanın tarafımdan bilimsel ahlak ve ilkelere aykırı düşecek bir yardıma başvurmaksızın yazıldığını, yararlandığım eserlerin kaynakçada gösterilenlerden oluştuğunu, bunlara atıf yapılarak yararlanmış olduğumu belirtir, aşırma yahut toplu intihal yapmadığımı, yazdıklarımın tümünden şahsımın sorumlu olduğunu beyan ve taahhüt ederim.

28/05/2013

Nesrin HARK SÖYLEMEZ

Dicle Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü
Eğitim Bilimleri Eğitimi Ana Bilim Dalı
Eğitim Programları ve Öğretim Bilim Dalı
Yüksek Lisans Öğrencisi

ÖZGEÇMİŞ

Adı Soyadı : Nesrin HARK SÖYLEMEZ
Doğum Tarihi : 07.07.1987
Doğum Yeri : ELAZIĞ
Uyruğu : T.C.
Lise : Elazığ Balakgazi Lisesi (Yabancı Dil Ağırlıklı Lise)
Lisans : Fırat Üniversitesi/Bilgisayar ve Öğretim Teknolojileri
Öğretmenliği Bölümü.
Yabancı Dil : İngilizce
Mesleği : Öğretim Elemanı